

Національна спілка краєзнавців України

Вінницька обласна організація
Національної спілки краєзнавців України

З ЛЮБОВ'Ю ДО МАЛОЇ БАТЬКІВЩИНИ

**ДІЯЛЬНІСТЬ
ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
ОРГАНІЗАЦІЇ
НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛКИ
КРАЄЗНАВЦІВ УКРАЇНИ
(2016 – 2017 рр.)
(ЗАПИСКИ З ЩОДЕННИКА)**

Книга 2.

Вінниця
2018

УДК 398 (477.440
ББК 82.3 (4УКР-4ВІН)я2
Г 17

Загальна редакція **О. П. Реснта**, голови Національної спілки краєзнавців України, члена-кореспондента НАН України, доктора історичних наук, професора, заступника директора Інституту історії України НАН України.

З любов'ю до малої батьківщини: діяльність Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України (2016 – 2017 рр.) (Записки з щоденника): Книга 2 / Автор-упорядник **С. Д. Гальчак**. – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2018. – 196 с.; іл. – 8 с.

У книзі йдеться про діяльність Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, краєзнавців області в 2016 – 2017 рр.

Для широкого кола читачів.

На знімках, розміщених на першій сторінці обкладинки: (вгорі) Голова Національної спілки краєзнавців України О. П. Реснт із Почесними краєзнавцями України С. Д. Гальчаком та М. Н. Дорошем, (внизу) голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України С. Д. Гальчак у колі митців-літинчан на обласному фольклорно-етнографічному святі; на останній сторінці обкладинки: (вгорі) вінницькі краєзнавці у видавництві «Меркьюрі-Поділля», (внизу) українські краєзнавці у м. Тульчині.

ISBN 978-617-530-064-8

© Гальчак С. Д., 2018.

© ПП Балюк І. Б., 2018.

ЗВЕРНЕННЯ

учасників VI з'їзду

Національної спілки краєзнавців України

до української громадськості*

Дорогі співвітчизники!

23 січня 2017 року у м. Києві відбувся VI з'їзд Національної спілки краєзнавців України. Науковці, діячі культури, освітяни, представники державних і громадських організацій зібрались, щоб обговорити актуальні питання діяльності Спілки, її місця і ролі в зміцненні української державності.

Вже більш, ніж 90 років Національна спілка краєзнавців України здійснює дослідницько-творчу діяльність у галузі краєзнавства, історії та культури. У співпраці з державними органами, науково-дослідними установами, закладами культури й освіти, громадськими організаціями та зарубіжними колегами.

Члени НСКУ своєю невтомною працею сприяють відродженню та примноженню духовності й історичної пам'яті українського народу, а також інших народів, пов'язаних із ним своєю долею, шанобливого ставлення до скарбів рідної природи. Спілка залучає до активної краєзнавчої роботи представників всіх верств населення, незалежно від національної, політичної чи релігійної належності, особливу увагу звертаючи на молодь, формує у неї стійке почуття патріотизму та любові до рідної землі.

Здобутки та напрацювання Національної спілки краєзнавців України з дослідження історії міст, містечок і сіл держави, її діяльність, спрямована на збереження пам'яток історії та культури України, вже протягом десятиліть підтверджує свій статус об'єднавчого центру професійних дослідників і літописців рідного краю, кожен представник якого докладає максимум зусиль в ім'я утвердження історичної правди про минуле України та роботи на благо кращого майбутнього для нашої держави.

Діяльність НСКУ, серед іншого, спрямована на підтримку історичного, освітянського, музейного, культурно-мистецького, етнографічного, туристичного, природничого, пам'яткознавчого та

бібліотечного краєзнавства. Делегати VI з'їзду закликають усіх, хто любить свій рідний край і працює на благо України та українського народу, об'єднуватися довкола Національної спілки, координувати свою роботу і консолідувати зусилля, спрямовані на вивчення, дослідження та збереження пам'яток матеріальної та духовної культури.

Дорогі друзі, щиро впевнені, що лише спільна та активна робота краєзнавчої спільноти здатна примножити і зміцнити українські суспільство та державність.

Миру нашій землі, злагоди та спокою, добра і щастя на благо нашої рідної України!

** Учасниками з'їзду (делегатами) від Вінницької області були Почесні краєзнавці України Катерина Висоцька та Сергій Гальчак.*

2016 р.

3 січня 2016 р.

У с. Садовому Могилів-Подільського району, де у свій час мешкав відомий український письменник Михайло Старицький, з ініціативи члена ревізійної комісії Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Михайла Вдовцова відкрито пам'ятник «Пісні».

Місце вибрано зовсім не випадково. Як згадував, виступаючи перед учасниками торжества, голова місцевої ветеранської організації Йосип Мазур, його дідусь любив розповідати про те, як весело було в селі, коли до Старицьких приїжджали гості, в тому числі й відомий композитор Микола Лисенко. Тоді майже щовечора лунали народні пісні. Та так гарно, що все село затихало, слухаючи мелодії... У свою чергу М. Вдовцов повідомив, що з архівних джерел стало відомо, що саме тут Михайло Старицький, крім інших відомих творів, написав улюблену нами всіма пісню «Ніч яка місячна». Це й спонукало проявити ініціативу...

Автором пам'ятника став відомий на Вінниччині скульптор Микола Крижанівський.

4 січня 2016 р.

У с. Марківці Теплицького району розпочато ремонт музею видатного композитора, автора всесвітньо-відомої новорічно-різдвяної композиції «Щедрик» Миколи Леонтовича, оскільки хата, в якій він мешкав, на жаль, не збереглася, а тому в селі було споруджено зі скла та бетону будинок, що впродовж багатьох років служив музейним приміщенням. Однак з часом споруда занепадала дедалі більше і лише тепер завдяки зусиллям краєзнавців обласна та районна влада звернули на неї увагу.

Безпосередньо в Марківці за участю керівників низки обласних та районних управлінь відбулася виїзна виробнича нарада, присвячена початку реконструкції музею, благоустрою прилеглої

території та могили славетного композитора. Зокрема проект реконструкції музейного закладу представила Почесний краєзнавець України, член правління Вінницької обласної організації національної спілки краєзнавців України, директор обласного краєзнавчого музею Катерина Висоцька, а проект облаштування примузейної території та могили М. Леонтовича – провідний спеціаліст Вінницького факультету державної академії керівних кадрів культури та мистецтва Олександр Котловий. Розглядались також пропозиції увіковічнення пам'ятним знаком ще й твору «Щедрик», який може стати своєрідною візитівкою на лише Поділля, але й України.

Символічно, що роботи розпочалися в дні святкування 138-ї річниці від дня народження композитора.

5 січня 2016 р.

Численні вінничани десятий рік поспіль зібралися в залі обласного краєзнавчого музею на традиційний мистецько-етнологічний фестиваль «Подільський Свят-вечір». Як і завжди, на ньому лунали колядки, віншування «на щастя, на здоров'я», колядники водили козу, а численні учасники дійства – частували традиційними різдвяними стравами, що приготовані за сімейними рецептами. Звісно, «головною героїнею» була кутя.

Запам'яталися гостям також колядки у виконанні фольклорних гуртів «Мокоша» та «Берегиня».

За словами організатора заходу, директора музею, члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Катерини Висоцької, ще однією важливою подією стала презентація ілюстрованого альбому «Подільський Свят-вечір. Багата кутя», в якому вміщено яскраві світлини фотомайстрів О. Лапіна, Ю. Оліферовича та Є. Тичука, а також рецепти святкових страв і тексти колядок.

14 січня 2016 р.

У Вінницькій обласній універсальній науковій бібліотеці ім. К. Тімірязєва відбулися традиційні Стусівські читання, приурочені 78-й річниці з дня народження поета, політв'язня, Героя України

Василя Стуса. За традицією запалила свічку пам'яті поета та відкрила літературно-мистецький вечір, який цього разу носив назву «Кожна муза має свій вік», директор бібліотеки, член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Наталія Морозова. У заході крім відомих вінницьких науковців, краєзнавців, літераторів взяли участь представники Донецького національного університету, в якому навчався поет.

Виступаючи перед присутніми, Н. І. Морозова навела показовий епізод: меморіальна дошка на честь Василя Стуса, що висіла на будівлі університету в Донецьку, була знята проросійськими терористами. Отже поет такого рівня таланту, совісті й патріотизму досі заважає тим, хто чинить несправедливо...

Про те, чому родина Стусів із Вінниччини опинилась на Донбасі та чому й за що загинув поет-дисидент, закликала замислитись поетеса й краєзнавець Ніна Гнатюк – упорядниця книги про Василя Стуса «І в смерті з рідним краєм поріднюсь».

На вечорі перегорнено також чимало інших цікавих сторінок із життя та творчості славетного земляка.

15 січня 2016 р.

Порівняно недавно Вінницький обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників перейменовано у Вінницьку академію непервної освіти. Впродовж тривалого часу науково-освітню установу очолює відомий краєзнавець, доктор історичних наук, професор Степан Дровозюк. Під його керівництвом та з його ініціативи проведено низку наукових, науково-краєзнавчих, науково-практичних конференцій, восени минулого року у закладі створено «Музей освіти Вінниччини», а напочатку 2016 року реалізовано ще один проект – підготовлено ініційований відділом методики викладання української мови та літератури, мов національних меншин та світової літератури посібник з літературного краєзнавства.

За словами завідувачки відділу Лариси Коваленко, «кожен художній твір – живий документ епохи і людської свідомості. Із художньої літератури постає образ рідного краю, з яким єднають нас корені роду і враження дитинства. Ця література навчає юні душі любити і цінувати Вітчизну, гордитися її предківською славою,

відчувати свою причетність до сучасного і майбутнього цієї землі». Тому підручник із літературного краєзнавства для уроків та позакласних заходів вкрай потрібен сьогодні в умовах глобалізованого та інтегрованого світу.

Учителі-методисти, згадувана Лариса Коваленко та Тетяна Цаль здійснили пошукову роботу і моніторинг авторських розробок учителів-мовників Вінниччини. У «Посібнику» (І частина) представлені методичні рекомендації щодо використання літературного краєзнавства, так і матеріали для уроків, як-от: «Образ України в творчості В. Забаштанського» (учитель Ольга Ярош), «Оспівування рідного краю у творчості поетів Вінниччини» (учитель Олександр Лесик), «Романтичні овиди Кетрос» (учитель Ольга Міщанчук), «Природа рідного краю в творчості письменників-земляків М. Стельмаха, В. Земляка, Є. Гуцала» (учитель Лариса Ковбасюк) та ін.

Рішенням науково-методичної ради академії «Посібник» рекомендовано до використання в роботі.

20 січня 2016 р.

У Вінниці, як і по всій Україні, вшанували річницю запеклих боїв у Донецькому аеропорту та згадали героїчних «кіборгів».

До цієї сумної річниці в приміщенні національного медичного університету ім. М. Пирогова відкрито меморіальну дошку пам'яті вінницького «кіборга», начальника медичної служби 90-го батальйону Олександра Кондратюка. Саме у цьому вузі він навчався з 2003 по 2010 рік.

На вшанування пам'яті загиблого приїхали його побратими з усіх куточків України, прийшли рідні та близькі героя, місцеві краєзнавці, численні представники громадськості міста.

24 січня 2016 р.

У Вінниці з нагоди Дня Соборності відбулись покладання квітів до пам'ятника Героям Небесної Сотні та АТО і до Меморіалу Визволення. У меморіальних заходах взяли участь краєзнавці міста та області.

1 лютого 2016 р.

У Вінницькій обласній універсальній науковій бібліотеці ім. К. Тімірязєва поновлено тематичну виставку «Краєзнавство на теренах Вінниччини». Праці дослідників малої батьківщини згруповано за розділами «Дослідники історії краю», «Становлення наукового поділлєзнавства», «Край мій – історія жива», «Бібліотечне краєзнавство Вінниччини».

10 лютого 2016 р.

У смт Тиврів за участю голови райради Я. Й. Красовського, керівників низки територіальних громад, навчальних закладів, краєзнавців, учнів у районному Будинку культури відбулася перша вчительсько-учнівська районна краєзнавча конференція «Визначний військовий і політичний діяч, один із організаторів національно-визвольної боротьби українського народу, полковник брацлавський Данило Нечай», приурочена 365-й річниці Краснянської битви та загибелі відомого козацького полковника. Крім заслуховування доповідей та повідомлень учасники конференції ознайомилися з виставками художньої літератури про Данила Нечая, картинами та малюнками про славетного брацлавського полковника та козацьку добу, науково-пошукових робіт учнів стосовно національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст. Загалом школярі 29 шкіл представили свої роботи.

Крім того працівники районної бібліотеки для дорослих підготували книжковий стенд «Україна козацька: пам'ять віків історії».

Захід відбувся з ініціативи відомого у районі краєзнавця, завідувача Сутиським історичним музеєм А. В. Тамтури.

17 лютого 2016 р.

В Іллінецькій центральній районній бібліотеці відбулася презентація документальної книги доньки колишнього комісара партизанської бригади Майї Пірогової та журналіста Юрія Нагорного «Їх не злякав «Вервольф» – про героїв та звитягу Другої партизан-

ської бригади, що в роки Другої світової війни діяла на теренах Вінниччини.

На презентації виступили також краєзнавці Ольга Рудик, Євген Таранюк, Михайло Танасієнко та ін.

18 лютого 2016 р.

Голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України С. Д. Гальчак разом із краєзнавчим активом області та Тиврівського району взяв участь у відкритті в с. Красному Тиврівського району пам'ятного знака, приуроченого 365-й річниці Краснянської битви та героїчної загибелі в ній відомого козацького полководця Данила Нечая.

Учасники меморіального заходу поклали квіти до могили народного героя.

20 лютого 2016 р.

Краєзнавці Вінниці та області у День Героїв Небесної Сотні вшанували пам'ять звитяжців, які віддали своє життя під час Революції Гідності, захищаючи ідеали демократії, відстоюючи права людини, європейське майбутнє України.

26 лютого 2016 р.

З ініціативи члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесного краєзнавця України К. І. Висоцької в обласному краєзнавчому музеї відкрито виставку «Козацької слави повік не здолати», на якій, зокрема, представлено роботи відомого народного майстра Андрія Пипи з с. Андрушівки Погребищенського району – 101 портрет героїв Небесної сотні та 26 портретів героїчних «кіборгів», виконаних в оригінальній техніці писанки-дряпанки, а також низку різьблених по дереву картин козацької тематики.

2 березня 2016 р.

Із тисяч мов, які існують на планеті, найдорожчою для кожного є його рідна мова. В ній – історична доля, духовна могутність та національна сутність. З нагоди відзначення Міжнародного дня рідної мови гуртківцями краєзнавчого гуртка «Поділля» Могилів-Подільського технологічно-економічного коледжу Вінницького національного аграрного університету спільно з працівниками райбібліотеки проведено літературно-краєзнавчу годину «У мові є і серце, і є ім'я красиве – Україна». Організатор заходу – відома в Могилів-Подільському краєзнавець, керівник гуртка Альона Кордонська.

9 березня 2016 р.

У Шаргороді в урочистій обстановці відкрито пам'ятник Т. Г. Шевченку (скульптори заслужений художник України Володимир Оврах та його сини Роман і Андрій). Одним із ініціаторів встановлення в райцентрі пам'ятника великому Кобзарю виступив Почесний краєзнавець України, член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України А. Н. Нагребський.

30 березня 2016 р.

В Уладівській середній загальноосвітній школі I – III ст. (Літинський район) відбулася презентація книги відомого в районі краєзнавця Павла Івановича Ткачука «Уладівка, доле моя!», в якій автор повідує про більш ніж 600-річну історію рідного села, його трудолюбивих й героїчних мешканців, традиції.

Високо оцінили науково-краєзнавче дослідження присутні на заході директор школи Олександр Масний, професор Олексій Струкевич, відомий фольклорист, етнограф Микола Дмитренко, односельчани.

Квітень 2016 р.

Вийшов у світ XXIV-й випуск збірника наукових праць «Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: історія», в якому опубліковано низку наукових статей краєзнавців Вінниччини, зокрема, голови правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, доктора історичних наук С. Д. Гальчака «Репатріанти як важливе джерело трудових ресурсів Поділля», членів правління кандидата історичних наук В. І. Петренка (у співавторстві з Н. М. Марценюк) «Методи хлібозаготівель 1928 р. в Україні у контексті репресивної політики більшовиків», кандидата історичних наук О. А. Бакальця «Монетно-речові скарби XVI – першої половини XVII ст. із с. Рудка Дунаєвського району Хмельницької області», науковців докторів історичних наук О. А. Коляструк «Вплив житлової реформи М. Хрущова на повсякденність радянського суспільства», Т. Р. Каросевої «Бюджет повітового міста як індикатор його розвитку (на прикладі Вінниці 1880 – 1916 рр.)», О. А. Мельничука «Доля українських патріотів в умовах радянського режиму 20 – 30-х рр. XX ст. (за спогадами І. Д. Юрченка)», кандидата мистецтвознавства А. Ф. Завальнюка «Особливості музичної творчості українського композитора Миколи Леонтовича», кандидатів історичних наук П. М. Кравченка «Технології нищення українського села напередодні й на початку «великого перелому» на прикладі Поділля», О. О. Стадник «Заходи радянських структур з ліквідації неписьменності серед подільського селянства в роки нової економічної політики», П. В. Слотюка «Фабрикування звинувачень як засіб викорінення вільнодумства на прикладі боротьби з «Польською організацією військовою» та «Українськими націоналістами» в окремих районах Вінниччини в 1933 – 1938 рр.» та ін.

11 квітня 2016 р.

У світі відзначали Міжнародний день визволення в'язнів фашистських концтаборів. До цієї дати в Літинському краєзнавчому музеї ім. У. Кармалюка був проведений урок пам'яті з учнями 7 –

10 класів ЗОШ I – III ст. с. Селище. Ініціатор заходу – директор музею Віра Ткачук.

15 квітня 2016 р.

У Тиврові відбулася презентація книги місцевого краєзнавця Геннадія Сурветка «Ми – тиверці».

У презентації взяв участь член Національної спілки краєзнавців України А. В. Стебелев (м. Вінниця), який високо оцінив творчий здобуток автора.

20 квітня 2016 р.

Голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України С. Д. Гальчак у Києві взяв участь у форумі «Геноцид – злочин проти людяності», присвяченому 101-й річниці геноциду вірмен в Османській імперії, де виступив із доповіддю «Вірменський геноцид, голодомор-геноцид 1932 – 1933 рр. в Україні – паралелі трагедій».

21 квітня 2016 р.

Відбулася чергова наукова конференція викладачів, аспірантів і студентів інституту філології й журналістики Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського, одним із членів організаційного комітету якої був голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України С. Д. Гальчак. Низка доповідей та повідомлень мала краєзнавчий характер: доктора філологічних наук, професора Н. М. Павликівської «Вторинні найменування захисників УНР 20-х років ХХ ст.», доктора історичних наук, професора кафедри журналістики, реклами та зв'язків із громадськістю С. Д. Гальчака «Місцева україномовна преса німецької окупаційної влади на Вінниччині в роки Другої світової війни», студентів Оксани Сидоренко «Номінація хліба та його частин у говірці с. Селище Літинського району Вінницької області: слов'янські етнолінгвістичні паралелі», Інни Король «Спостереження за топонімом Калинівського

району Вінницької області», Лариси Рембайло «Мотиви номінації топонімів села Баланівка Бершадського району Вінницької області», Андрія Коверзюка «Преса Хмельницької області періоду нацистської окупації 1941 – 1944 років: ідеологічна і національно-патріотична дискусія» та ін.

За матеріалами конференції видано восьмий випуск збірника наукових статей «Журналістика й мистецтво слова».

26 квітня 2016 р.

У Вінницькій обласній універсальній науковій бібліотеці ім. К. Тімірязєва відбулася презентація книги краєзнавця Анатолія Гончара «Витоки, або Селище та селищани», у якій досліджується історія с. Селище Літинського району, повідується про його відомих мешканців.

Високо оцінили краєзнавчу працю Надія Зінов'єва – завідувачка сектором Державного архіву Вінницької області, Людмила Пивовар – учителька Селищенської загальноосвітньої школи I – III ступенів, Ніна Римаренко – бібліограф-краєзнавець Літинської районної бібліотеки для дорослих, Людмила Ковтун – завідувачка Селищенської сільської бібліотеки, Михайло Бевз – Селищенський сільський голова, керівник фермерського господарства Іван Щербич, голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Сергій Гальчак.

30 квітня 2016 р.

Голова обласної організації Національної спілки краєзнавців України С. Д. Гальчак звернувся з листом до Голови Національної спілки краєзнавців України О. П. Реєнта, в якому йшлося:

«За значний внесок у розвиток краєзнавчого руху, збереження національної історико-культурної спадщини України, активну участь у науково-краєзнавчих конференціях, видання низки історико-краєзнавчих праць, що знайшли схвальний відгук серед широкого кола наукової та краєзнавчої громадськості, а також у зв'язку із 50-річчям від дня народження прошу присвоїти звання **«По-**

чесний краєзнавець України» члену Національної спілки краєзнавців України

СТЕПАНЮК Вірі Анатоліївній –
учительці Пагурецької ЗОШ І – ІІ ступеней Хмільницького району
Вінницької області.

Віра Анатоліївна Степанюк народилася 17 травня 1966 р. в м. Ковелі Волинської області, однак пов'язала свою життєву долю із Вінниччиною. В 1987 р. закінчила Вінницький державний педагогічний інститут. Працює учителькою в Хмільницькому районі. Бере активну участь у краєзнавчому житті Хмільниччини та області.

Укладач хрестоматії з літератури рідного краю «Плач білого янгола» (*Плач білого янгола: Твори про голодомор 1932 – 1933 років у Хмільницькому районі Вінницької області.* – Вінниця: О. Власюк, 2008. – 80 с.), автор краєзнавчих досліджень «З мукою-любов'ю до землі» (*З мукою-любов'ю до землі.* – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2011. – 156 с.), «Погляд крізь роки. Історія школи в документах, картинах і світлинах» (*Степанюк В. А. Погляд крізь роки. Історія школи в документах, картинах і світлинах.* – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2012. – 68 с.), навчально-методичного посібника «Битва на Синій Воді 1362 року в контексті історії Вінниччини» (*Битва на Синій Воді 1362 року в контексті історії Вінниччини: навчально-методичний посібник на допомогу вчителю історії (до 650-річчя вікопної битви).* – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2012. – 108 с. [у співавтор. з М. Н. Дорошем]), співавтор-упорядник енциклопедії Хмільницького району «Тобою, краю мій, живу... Хмільниччина: події, особи, час» (*Тобою, краю мій, живу... Хмільниччина: події, особи, час / Автори-упорядники: М. Н. Дорош, В. А. Степанюк; художнє оформлення М. А. Загороднього.* – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2013. – 248 с.; іл. 16 с.), методичного посібника «Тарасове слово в серцях нащадків» (*Дорош М. Н., Степанюк В. А. Тарасове слово в серцях нащадків. Методичний посібник із вивчення творчості Тараса Шевченка в загальноосвітніх навчальних закладах.* – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2014. – 144 с.).

Автор сценаріїв створених аматорською кіностудією «Гіпаніс» (м. Хмільник) документальних фільмів «Хмільницький літопис», «Хмільницьке самоврядування», «Високе небо Анатолія Афана-

сенка», «Ріка його долі», «Із берега розстріляних світів», «Мотиви, зчитані з небес», численних публікацій у пресі.

Крім того чимало її науково-краєзнавчих доповідей та повідомлень надруковано у збірниках науково-краєзнавчих конференцій.

В. А. Степанюк – великий патріот України. Своєю краєзнавчою діяльністю активно виховує патріотичні почуття у підростаючого покоління. Її син більше року є учасником АТО на Сході України».

5 травня 2016 р.

До дня пам'яті жертв Другої світової війни у Вінницькій обласній універсальній науковій бібліотеці ім. К. Тімірязєва відкрито тематичну виставку «І днів, і верств особливий відлік», на якій представлено праці науковців та краєзнавців області, присвячені висвітленню різноманітних аспектів того вікопомного періоду.

13 травня 2016 р.

Голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України С. Д. Гальчак взяв участь у науковому симпозіумі «Туризм ХХІ століття: реалії, виклики, перспективи, що відбувся у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, де виступив із доповіддю «Буша – історична перлина Вінниччини».

17 травня 2016 р.

Рішенням Президії правління Національної спілки краєзнавців України від 17 травня 2016 року (протокол № 2) за значний внесок у розвиток краєзнавчого руху, збереження національної історико-культурної спадщини та природних скарбів України присвоєно звання **«Почесний краєзнавець України»** члену Національної спілки краєзнавців України, учительці Пагурецької ЗОШ І – II ступеней Хмільницького району Вінницької області **Степанюк Вірі Анатоліївни**.

20 травня 2016 р.

Член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесний краєзнавець України К. В. Завальнюк та краєзнавець, культуролог І. М. Журавлівський взяли участь у Х Всеукраїнській науково-практичній конференції «Історія, культура та освіта: християнський вимір (до 20-річчя заснування Хмельницького інституту МАУП)», що відбулася у м. Хмельницькому, де виступили із доповіддю «Князі Острозькі та Східне Поділля».

26 травня 2016 р.

У Вінницькій обласній універсальній науковій бібліотеці ім. К. Тімірязєва відбулася презентація книги-хроноскопу відомого вінницького історика та краєзнавця Олександра Федоришина «Вінниця. Історія нашого часу». Це своєрідний путівник Вінницею, де тісно переплітаються історії про містику, місцеві чутки, легенди. Вперше опубліковані артефакти та фотознімки міста початку ХХ століття з доробку вінницьких колекціонерів. До видання увійшли також поштові листівки, світлини, документи та інші речі з приватних колекцій. Книга видана двома мовами: українською та англійською.

Як наголосив автор видання, хроноскоп – це річ, з допомогою якої кожен читач може здійснити своєрідну подорож у часі. Ступити на вінницький вокзал столітньої давності, сісти в карету і відправитися у невелику подорож вуличками міста. Це, в першу чергу, книга для вінничан, які таким чином можуть зробити екскурсію в далекий 1914 рік. Хтось вважає, що нема нічого нового під сонцем – є інші декорації. Але навіть по фото, по очах тих людей бачиш, що вони були інші. Вінниця початку ХХ століття у багатьох асоціюється з архітектором Артиновим і міським головою Оводовим, але вони – ще не вся Вінниця. Робітники заводів, міщани – це не менш цікаве поле для дослідження...

У презентації взяла участь і схвально відгукнулася про книгу директор бібліотеки, член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Н. Морозова.

27 травня 2016 р.

На території СЗШ І – ІІІ ст. № 2 м. Гайсина відбулося відкриття меморіальної дошки герою-земляку, гайсинчанину Олександру Рибаченку, який був добровольцем 25 батальйону територіальної оборони «Київська Русь» та загинув у зоні АТО під час виконання бойового завдання. У церемоніальному заході взяли участь керівники району, батько загиблого Сергій Рибаченко, сестра Ганна Яременко, місцеві краєзнавці, учнівська молодь.

Того ж дня у с. Степашки Гайсинського району відкрито меморіальну дошку Петру Кушу – воїну-інтернаціоналісту, який був чи не першим із Вінниччини, хто загинув у пеклі Афганістану та відкрив сумний список загиблих.

10 червня 2016 р.

У Хмельницькій районній бібліотеці для дорослих відбулася презентація книги члена Національної спілки краєзнавців України Віри Степанюк «Богородиця під кулями» – добірки авторських віршів-молитов, що йдуть зі зраненого серця жінки-матері, яка переймається долею рідної землі та щиро вболіває за долю її захисників – героїчних воїнів АТО.

Виступаючи, голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Сергій Гальчак вручив авторці заслужену відзнаку – посвідчення Почесного краєзнавця України, високо оцінив її подвижницьку діяльність на ниві краєзнавства.

Таку ж оцінку висловили присутні на презентації Хмельницький міський голова Сергій Редчик, заслужені журналісти України Василь Паламарчук та Сергій Гребельський, член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесний краєзнавець України Микола Дорош, члени Національної спілки краєзнавців України Анжела Веремій, Микола Загородній, книговидавець Ігор Балюк та ін.

10 – 13 червня 2016 р.

На Вінниччині пройшов IV Всеукраїнський фольклорний фестиваль, започаткований ще в 2001 році до 100-річчя від дня народження знаного фольклориста Гната Танцюри. Розпочався він у Вінниці, а завершився на Гайсинщині. У ньому взяли участь 36 фольклорних колективів області та інших регіонів України, які змагалися у номінаціях «Пісенні фольклорні колективи», «Обрядові колективи», «Сольний народний спів», «Сучасні фольклорні гурти». У с. Зятківцях Гайсинського району учасники фестивалю поклали квіти до могили Гната Танцюри та до підніжжя пам'ятника народній пісні.

Фестиваль-конкурс автентичних колективів пройшов досить успішно і мав широкий резонанс. За словами одного із організаторів дійства директора обласного Центру народної творчості, члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Тетяни Цвігун, народно-пісенне багатство Поділля і України стало нашим обличчям у світовому культурному просторі, а озвучене фольклорне багатство – важливою ознакою потужного розвитку краєзнавства в регіоні.

14 червня 2016 р.

Голова обласної організації Національної спілки краєзнавців України С. Д. Гальчак звернувся з листом до Голови Національної спілки краєзнавців України О. П. Реєнта, в якому, зокрема, йшлося:

«За значний внесок у розвиток краєзнавчого руху, збереження національної історико-культурної спадщини України, активну участь у науково-краєзнавчих конференціях, видання низки історико-краєзнавчих праць, що знайшли схвальний відгук серед широкого кола наукової та краєзнавчої громадськості, а також у зв'язку із 60-річчям від дня народження прошу нагородити **Почесною грамотою Національної спілки краєзнавців України** члена Національної спілки краєзнавців України

ПЕТРЕНКА Володимира Івановича.

ПЕТРЕНКО Володимир Іванович

(14.07.1956, с. Віссяники Козятинського району Вінницької області) – історик, краєзнавець, архівіст, член Національної спілки краєзнавців України. Кандидат історичних наук. У 1981 р. закінчив історичний факультет Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту. Вчителював у школах Вінниччини та Монголії. Відмінник освіти України (1999 р.). З 1994 р. працює в Державному архіві Вінницької області: начальником відділу формування НАФ і діловодства, старшим науковим співробітником (з 2010 р. – за сумісництвом). Завідувач кафедри суспільно-гуманітарних дисциплін Вінницького кооперативного інституту. Дійсний член Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України при Кам'янець-Подільському національному університеті, член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, заслужений працівник культури України (2007 р.). Досліджує політичні, соціально-економічні процеси на Поділлі 20 – 30-х рр. XX ст. Учасник міжнародних, Всеукраїнських, регіональних наукових та історико-краєзнавчих конференцій. Один із авторів-упорядників збірника документів та матеріалів «Голод та голодомор на Поділлі 1920 – 1940 рр.», тому «Національна Книга Пам'яті жертв голодомору 1932 – 33 рр. Вінницька область». Автор монографії «Більшовицька влада та українське селянство у 20 – 30-х рр. XX ст.: причини, технології, наслідки Голодомору-геноциду (за матеріалами Поділля)».

Тв.: Сільське господарство Вінниччини у 1930-х роках XX століття // Тези доповідей 14-ї Вінницької обласної історико-краєзнавчої конференції. – Вінниця, 1995. – С. 74 – 75; Документи Державного архіву Вінницької області про колективізацію та голод на Поділлі у 1928 – 1934 роках // Тези доповідей 15-ї Вінницької обласної історико-краєзнавчої конференції. – Вінниця, 1996. – С. 67 – 68; Масові заворушення на Поділлі у 1925 році // Тези доповідей 16-ї Вінницької обласної історико-краєзнавчої конференції. – Вінниця, 1997. – С. 37 – 38; Подільське село напередодні суцільної колективізації сільського господарства // Тези доповідей і повідомлення 18-ї Вінницької обласної історико-краєзнавчої конференції. – Вінниця, 1998. – С. 67 – 68; Політичне становище в селах Тульчинської округи навесні 1930 р. // Тези доповідей і повідомлення 19-ї Вінницької обласної історико-краєзнавчої конференції. – Вінниця, 1999. – С. 50 – 51; Подільське селянство у 1921 році // Краєзнавство. – 1999. – № 1 – 4. – С. 155 – 157; Причини масових виступів подільських селян проти радянської влади у 1921 році // Історія України. Маловідомі імена, події, факти. – Вип. 7. – К., 1999. – С. 263 – 266; Репресії більшовиків в Україні у 1921 –

1922 рр. // *Політичні репресії на Поділлі у XX ст.: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції*. – Вінниця, 2001. – С. 126 – 130; *Причини селянської війни проти більшовиків в Україні у 1920 – 1922 рр. (на матеріалах Поділля)* // *Наукові записки. Історія / ВДПУ ім. М. Коцюбинського*. – Вип. 4. – Вінниця, 2002. – С. 67 – 71; *Джерела Державного архіву Вінницької області для вивчення історії селянського опору більшовицькій політиці «воєнного комунізму» у 1920 – 1922 роках* // *Історичне краєзнавство в системі освіти України: здобутки, проблеми, перспективи: Науковий збірник*. – Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2002. – С. 202 – 205; *Трагедія українського селянства (1932 – 1934 рр.)* // *Наукові записки. Історія / ВДПУ ім. М. Коцюбинського*. – Вип. 5. – Вінниця, 2003. – С. 117 – 126; *Голодомор 1932 – 1934 років – геноцид народу України* // *Трагедія голодомору на Вінниччині 1932 – 1933 рр.: [Бібліогр. покажч.] / Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека імені К. А. Тімірязєва*. – Вінниця, 2003. – С. 7 – 20; *Голодомор 1932 – 1934 рр. – злочин проти українського народу* // *Наукові записки. Історія / ВДПУ ім. М. Коцюбинського*. – Вип. 6. – Вінниця, 2003. – С. 67 – 75; *Антинаціональний характер голодомору 1932 – 1933 років* // *Голодомор як засіб політичного терору: Матеріали науково-практичних конференцій*. – Вінниця: Книга-Вега, 2004. – С. 42 – 59; *Документи Державного архіву Вінницької області як джерело вивчення голодомору 1932 – 1934 рр. на Поділлі* // *Голодомор як засіб політичного терору*. – Вінниця: Книга-Вега, 2004. – С. 118 – 128; *Голодомор 1932 – 1934 років в Україні як засіб політичного терору* // *Актуальні проблеми внутрішньої політики [Адміністрація Президента України, Головне Управління з питань внутрішньої політики, Національна академія державного управління при Президентіві України]*. – К., 2004. – Вип. 1. – С. 124 – 136; *Поділля у 1930 – 1931 рр.: початок великого голоду* // *Наукові записки. Історія / ВДПУ ім. М. Коцюбинського*. – Вип. 9. – Вінниця, 2005. – С. 259 – 265; *Документи Державного архіву Вінницької області як важливе джерело дослідження голоду 1928 – 1931 рр. в Україні* // *Студії Кам'янець-Подільського центру дослідження історії Поділля*. – Т. 1: *Десятиріччю Центру дослідження історії Поділля присвячується*. – Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2005. – С. 408 – 419; *Закон про самообкладання 1928 р. та його роль в хлібозаготівельній політиці більшовицької держави* // *Вінниччина: минуле та сьогодення. Краєзнавчі дослідження*. – Вінниця: ДП ДКФ. – 2005. – С. 108 – 113; *Дослідження голоду 1928 – 1931 рр. за документами Державного архіву Вінницької області* // *Політичні репресії та голодомори на Вінниччині в XX столітті у контексті національної пам'яті*. – Вінниця: Книга-Вега, 2006. – С. 128 – 142; *Репресивна хлібозаготівельна політика більшовиків у 1928 році та її наслідки* // *Краєзнавство*. – 2006. – № 1 – 4. – С. 83 – 96; *Хлібо-*

заготівельна політика більшовиків в Україні в 1929 р. // Наукові записки. Історія / ВДПУ ім. М. Коцюбинського. – Вип. 10. – Вінниця, 2006. – С. 108 – 117; Документи Державного архіву Вінницької області про настрої сільської інтелігенції Поділля в 1920-х рр. // Наукові записки. Історія / ВДПУ ім. М. Коцюбинського. – Вип. XI: За матеріалами II Міжнародної наукової конференції «Національна інтелігенція в історії та культурі України у XIX – XXI століттях». – Вінниця, 2006. – С. 346 – 349 (у співавтор. з П. М. Кравченком та І. М. Мельничуком); Поділля у 1930 – 1931 роках: початок великого голоду // Хмельниччина: Дивокрай: Науково-краєзнавче видання. – 2006. – № 1 – 2. – С. 36 – 40; «Червоні валки» в системі хлібозаготівельних реквізицій в українському селі // Наукові записки. Історія / ВДПУ ім. М. Коцюбинського. – Вип. XII. – Вінниця, 2007. – С. 117 – 123; Масове розкуркулення українського селянства в 1930 – 1933 рр.: механізм творення голодомору // Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського / Історія. – Вип. XIII. – Вінниця, 2008. – С. 112 – 120; Геноцид голодом на Вінниччині (Поділлі) у 1932 – 1933 рр.: передумови, причини та наслідки // Національна Книга Пам'яті жертв голодомору 1932 – 1933 років в Україні. Вінницька область / Обл. ред. колегія: Спірідонова Л. М. (гол.), Лациба В. П. (заст. гол.), Нешик С. С. (заст. гол.), Василюк С. М., Гальчак С. Д., Гунько М. М., Дусар О. І., Зінько Ю. А., Кароєва Л. Р., Кравченко П. М., Лазаренко В. І., Малиновський М. А., Мушинський О. А., Подкур Р. Ю., Філонов Л. В.; Автор.-упоряд.: Лациба В. В., Вижга В. В., Кравченко П. М., Мельничук І. П., Петренко В. І., Подкур Р. Ю. – Вінниця: ДП “ДКФ”, 2008. – С. 7 – 64; Голодомор 1932 – 1933 рр. у документах та матеріалах // Там само. – С. 1049 – 1052 (у співавтор. з П. Кравченком, Р. Подкуром); Більшовицька влада та українське селянство у 20 – 30-х рр. XX ст.: причини, технології, наслідки Голодомору-геноциду (за матеріалами Поділля). – Вінниця: ДП “ДКФ”, Вінниця, 2008. – 230 с.; Наростання голодного мору на Поділлі (1928 – 1933 рр.) // Краєзнавство в системі розвитку духовності і культури регіону... – Вінниця, 2008. – С. 78 – 92; Тотальні реквізиції продовольства в українських селах впродовж 1928 – 1933 рр. // Третя Могилів-Подільська науково-краєзнавча конференція. – Могилів-Подільський; Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2009. – С. 273 – 289; Становлення дружніх відносин вінничан з поляками в останні десятиріччя // До 90-річчя союзу УНР і Польщі. Міжнародна науково-теоретична конференція. – Вінниця, 2010. – С. 36 – 40; «Добровільні» фінансові зобов'язання селянства України у 1927 – 1933 рр. // Матеріали XIII Подільської історико-краєзнавчої конференції: [присвяченої 80-річчю від дня народження І. С. Винокура] / Завальнюк О. М. (голова), Войтенко В. І. (співголова), Баженов Л. В. (відп. редактор) та ін. – Кам'янець-Подільський: Абетка, 2010. – С. 458 – 466; Роль «буксирних» бри-

гад у трагедії Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні // Краєзнавство: історичний досвід та перспективи розвитку: Матеріали II-ї міжнародної науково-практичної конференції (13 – 15 жовтня 2010 р.). – Вінниця, 2011. – С. 27 – 31; Генеза україно-польських відносин на Вінниччині в останні десятиріччя // Україна і Польща: історичне сусідство: Збірник матеріалів міжнародної конференції. – Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2012. – С. 510 – 578; «Експрес»-оподаткування подільського селянства у 1928 – 1933 рр. // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Вип. 20. Серія: Історія: Збірник наукових праць / За ред. проф. П. С. Григорчука. – Вінниця, 2012. – С. 197 – 202 [та багатьох інших].

25 червня 2016 р.

У с. Каришкові Барського району відбулася презентація книги заслуженого журналіста України, краєзнавця Сергія Сай-Бондаря «Каришків. Я твій колосок». Ця подія, образно кажучи, розбурхала сірі будні односельчан автора, які майже всім селом зібралися в місцевому будинку культури.

Це друга книга автора. Перша – «Любов і муки Магди Хоман» – про його прабабусю, яка волею долі опинилася на Поділлі, пізнала тут любов, зазнала страждань і загинула в сталінських таборах.

У новому документально-публіцистичному творі С. Сай-Бондар заглиблюється в історію рідного села, повідує про його сучасне. Як відзначали учасники презентації, книга неповторна тим, що вона переплетена долями конкретних людей, які жили тут, трудилися, ростили дітей і вірилили у світле майбутнє.

За словами краєзнавця, головного редактора журналу «Вінницький край» Вадима Вітковського, сьогодні в Україні спостерігається розквіт публіцистики і краєзнавства. Як завжди, у період тривоги і непевності, який переживаємо нині, люди хочуть знати, як було раніше і що буде далі. Певною мірою на це дає відповідь автор книги.

Сергій Сай-Бондар не перечив, що це хвилююча розповідь про рідний Каришків. Висловив побажання, «щоб роки й роки вона була і старому, і малому світлим спогадом про сім'ю, про родину, про село», а також із великою вдячністю відгукнувся на адресу усіх, хто допомагав зібрати матеріал для краєзнавчого видання.

8 липня 2016 р.

Мандрівний поет-торбаніст, лірник та перекладач Тимко (Томаш) Падуро народився в сім'ї збіднілого шляхтича в містечку Іллінці наприкінці 1801 року. Закінчив парафіяльне училище, вінницьку гімназію, кременчуцький ліцей, де почав віршувати. Мав зв'язки з декабристами. Перебував під арештом. Після провалу польського повстання – знову арешт. Здоров'я підірвалось. Перекладав українською твори Байрона, Мура, Міцкевича... Одужавши згодом, потрапив у Прагу на панславистичний з'їзд делегатом від Польщі. Помер, не доживши кілька місяців до свого сімдесятиліття. Похований на Козятинщині у містечку Махнівка (донедавна село Комсомольське, яке повернуло собі колишню назву).

Як знавець українського фольклору Тимко Падуро справив відчутний вплив на розвиток і взаємозбагачення української та польської культур. А написана ним обома мовами пісня «Гей, соколи!» і нині належить до найпопулярніших серед поляків.

Але славне ім'я непересічного митця у нас недостатньо вшановане. І нарешті у цьому напрямку маємо зрушення. 8 липня в Іллінцях на приміщенні дитячої музичної школи встановлено меморіальну дошку, що двома мовами засвідчує народження в Іллінцях понад 214 років тому Тимка Падури.

З цієї нагоди тут зібралися різного віку іллінчани, також прибуло чимало гостей. Про нього говорили міський голова Володимир Яшук, Генеральний консул Республіки Польща у Вінниці Томаш Олейнічак, заступник голови Іллінецької райдержадміністрації Валентина Поїзд, сільський голова Махнівки Павло Козніцький, член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, директор Державного архіву Вінницької області Юрій Легун та ін.

Перед присутніми також виступили народний хор Іллінецького районного будинку культури імені В. Іжевського, жіночий гурт «Калина» із с. Махнівки. Урочисто й велично на торжестві лунала пісня Тимка Падури «Гей, соколи!»

15 липня 2016 р.

З ініціативи члена ревізійної комісії Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Ганни Секрет у с. Правилівці Оратівського району відбулося театралізоване дійство «Роде наш красний, роде наш прекрасний», присвячене 25-й річниці Незалежності України. У ньому взяли участь, виступивши перед присутніми, фольклорні гурти «Калина» з Козятинського, «Господині і відродження» Іллінецького, «Перевесло» з Липовецького, «Оратаї» і «Сусідоньки» з Оратівського районів. У народних піснях прославлялись родина, батько-матір, наша Україна.

23 липня 2016 р.

Голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, доктор історичних наук С. Д. Гальчак виступив у прямому ефірі Вінницького обласного радіо. Впродовж півгодини він розповідав про долю подільських оstarбайтерів періоду Другої світової війни та у післявоєнний час, відповів на численні запитання радіослухачів.

28 липня 2016 р.

У Мурованокуриловецькому краєзнавчому музеї відкрито виставку світлин, творчих робіт та винаходів уродженця с. Попелюхи видатного науковця, заслуженого діяча науки і техніки, академіка НАН України Данила Андрійовича Дудки «Від Попелюх до космосу».

Як наголосила ініціатор заходу, директор музею Валентина Мельник, у кінці липня йому виповнилося б 95 років. У дитячому віці відчув усю жорстокість сталінського режиму, коли його батько був репресований. Закінчивши школу, Данило так і не зміг поступити у Київський політехнічний, бо був сином «ворога народу». Та все ж наполегливий юнак зумів самотужки пробити дорогу до знань в Уральському політесі.

І тут розпочалася війна. Доля подарувала у цей період знайомство з академіком Євгеном Патоном та його синами Борисом і Во-

лодимиром. Разом з ними він став розробником нового методу зварювання танкової броні, що дозволив швидко відправляти на фронт тисячі нових танків. За це у 1950 році отримав Сталінську премію.

Подальша наукова кар'єра продовжилася в повоєнний час в колективі інституту Патона, де за впровадження автоматів для зварювання отримав у 1963 році вже Ленінську премію.

Окремою сторінкою його біографії стала розробка технологій та інструментів для зварювання в космосі, якою й досьогодні користуються підкорювачі космічних просторів. Данило Дудка був автором понад вісімсот різноманітних винаходів. На 89 році життя відійшов у вічність.

У церемонії відкриття виставки взяла участь член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Катерина Висоцька.

1 серпня 2016 р.

Першого серпня 2016 року минає 105-а річниця від дня народження українського патріота, полковника Української Повстанської Армії, командира УПА «Південь» Омеляна Грабця.

Свій останній бій повстанський командир провів 10 червня 1944 року. Над річкою Згар на острові поблизу с. Микулинці Літинського району був штабний бункер УПА. Після донесення сексота загін Грабця оточили. Він наказав повстанцям пробиватися з оточення, а сам залишився прикривати відступ. Вирватися вдалося лише кільком бійцям. У цьому нерівному бою з об'єднаними 189-м, 203-м, 209-м каральними батальйонами НКВС Омелян Грабець загинув.

З нагоди ювілейної річниці від дня народження патріота у Літині відбулася низка заходів.

Розпочалися вони у Літинському краєзнавчому музеї ім. Устима Кармалюка із презентації тематичної виставки «Героїчний чин Омеляна Грабця». Ключовою ж подією відзначення було урочисте відкриття меморіальної дошки на будівлі дитячо-юнацької спортивної школи.

В урочистостях взяли участь заступник голови Літинської райдержадміністрації Валентина Захаревич, голова районної ради Ві-

талій Мельник, секретар Літинської селищної ради Микола Курочка, голова Микулинецької сільської ради Василь Шумський, а також місцеві краєзнавці, представники громадськості, шкільна молодь. Також гостею на святі була внучка видатного полковника – Олеса Грабець. Саме їй та громадському активісту, краєзнавцю Дмитру Коломійцю було надано честь відкрити меморіальний знак.

Учасники меморіальних заходів пройшлися урочистою ходою вулицею Омеляна Грабця.

6 серпня 2016 р.

Голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Сергій Гальчак разом із Головою Союзу вірмен України Віленом Шатворяном, головою обласної організації «Вірменська діаспора Вінниччини» Самвелом Єгояном, головою комітету з питань історико-культурної спадщини Союзу вірмен України Давідом Давтяном здійснили робочу поїздку до Могилева-Подільського, де у перших десятиліттях XVII століття облаштувалась вірменська громада, а далекого 1743 року тут було збудовано першу вірменську церкву Св. Григорія (дерев'яну) та в 1791 р. освячено нову кам'яну церкву вірмен Могилева. До делегації також приєдналися член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесний краєзнавець України, викладач місцевого монтажно-економічного коледжу Валерій Войтович та керівник могилів-подільського осередку вірмен Давід Бабаджанян. Гості відвідали місце, де була споруджена Вірменська церква, зустрілися із керівництвом міста. Було домовлено про проведення 9 вересня 2016 року Міжнародної науково-практичної конференції «Вірмени Поділля: історія і сучасність», присвячену 225-й річниці спорудження вірменської церкви в Могилеві-Подільському.

16 серпня 2016 р.

Вийшов друком бібліографічний покажчик «Михайло Грушевський і Вінниччина: до 150-річчя від дня народження (29.09.1866 –

24.11.1934)», укладений працівниками Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. К. А. Тімірязєва Г. М. Авраменко, О. Ю. Антонюк, О. М. Зеленою. Він містить вступні статті члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, кандидата історичних наук О. А. Бакальця «З Грушевським у серці. Хроніка наукового життя Подільського краю (до 150-річчя від дня народження Великого Українця)» та доктора історичних наук, професора, завідувача кафедри історії та культури Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського І. М. Романюка «Михайло Грушевський і Вінниччина», а також матеріали про різноаспектні зв'язки Михайла Сергійовича Грушевського, видатного українського державного та політичного діяча, Голови Центральної Ради Української Народної Республіки, історика і організатора української науки, з нашим краєм та вшанування його пам'яті на Вінниччині.

Видання розраховане на різні категорії: науковців, громадсько-політичних діячів, викладачів, студентів, краєзнавців, працівників культури та всіх, хто цікавиться історією України, її видатними діячами, вкладом вінничан у грушевськіану.

22 серпня 2016 р.

У селі Марківка Теплицького району відкрито меморіальний комплекс, присвячений життю і творчості всесвітньо відомого композитора Миколи Леонтовича.

Роботи з реконструкції музею та розташованої неподалік могили композитора розпочались ще восени минулого року. За цей час із обласного бюджету використано понад чотири з половиною мільйони гривень. І не дарма – колись занедбаний музей і прилегло до нього територію нині не впізнати.

Власне, сама споруда музею зовні за своїми формами залишилась майже такою ж, як була – будівельники лише її докорінно відреставрували. Потім за справу взялися музейники, історики, краєзнавці та мистецтвознавці. Спільними зусиллями вони наповнили відреставрований музей цікавими експонатами, багато з яких можна назвати справжніми раритетами. Для прикладу – музичний інструмент, на якому грав Микола Леонтович, та чимало тогочасних

побутових речей, що характеризують стиль епохи, в яку жила родина композитора...

Колись скромний обеліск нині перетворено на величний пам'ятник із чотирма стелами, на яких викарбувані назви музичних творів авторства видатного композитора.

Саме з місця поховання митця і розпочались основні урочисті заходи, присвячені Миколі Леонтовичу. Під безсмертну музику «Щедрика» живі квіти до його могили поклали заступник міністра молоді і спорту України Олександр Ярема, очільники області та Теплицького району.

Після короткого мітингу-реквієму всі учасники урочистостей перейшли на музейну площу, де відбулась церемонія перерізання символічної червоної стрічки. А потім була екскурсія залами музею, яку провела член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесний краєзнавець України, директор Вінницького обласного краєзнавчого музею Катерина Висоцька.

23 серпня 2016 р.

За високе трудове сумління та активну творчу діяльність учительку Хмільницької ЗОШ І – ІІІ ст. № 2, члена Національної спілки краєзнавців України Анжелу Веремій занесено на обласну Дошку пошани.

24 серпня 2016 р.

З нагоди Дня Незалежності в с. Матейків Барського району відбулось відкриття та освячення пам'ятника Тарасові Шевченку.

Автором бронзового погруддя став місцевий уродженець, відомий художник, заслужений діяч мистецтв України Леонтій Гринюк.

Освятити погруддя настоятель місцевої Свято-Покровської церкви отець Володимир.

4 – 5 вересня 2016 р.

У святковій обстановці у Вінниці відзначено день міста, зокрема його 653-ю річницю. У торжествах взяли участь Президент України Петро Порошенко та Прем'єр-Міністр України Володимир Гройсман, які виступили перед присутніми, а також численні гості, мешканці міста, серед яких – чимало краєзнавців. Вулиці та площі міста перетворилися на виставкові та сценічні майданчики. Лунала музика, народні пісні, свої творчі навички демонстрували народні умільці. Так чимало вінничан та гостей зібрала виставка творів народної майстрині-вишивальниці Любові Шаламай – вишитих портретів найвідоміших діячів України від витоків Київської Русі до нашого часу; локація «Вінниця традиційна» пропонувала майстер-класи з гончарства, вишивки, ткацтва; на імпрізований виставці «Вінниця історична» демонструвалися листівки з давніми краєвидами міста над Бугом. Було представлено чимало інших краєзнавчих скарбів краю.

9 вересня 2016 р.

З ініціативи Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Вінницької філії Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України, Союзу вірмен України, обласної організації «Вірменська діаспора Вінниччини» на базі Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського проведено Міжнародну науково-практичну конференцію «Вірмени Поділля. Історія і сучасність».

Її учасників теплим словом привітали голова Вірменської єпархії Вірменської автокефальної церкви єпископ Маркос Оганесян, проректор з наукової роботи Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського професор Алла Коломієць, виконавчий директор Спілки вірмен України Давид Мкртчян, начальник управління у справах релігії та національних меншин Вінницької облдержадміністрації Ігор Салецький, голова обласної організації «Вірменська діаспора Вінниччини» Самвел Єгоян, директор Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України, професор Лев Баженов, член-кореспондент Української академії історичних наук, голова правління

Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, керівник Вінницької філії Центру дослідження Поділля, професор Сергій Гальчак.

У доповідях, заявлених на конференцію, науковці обговорили різноманітні аспекти: чинники міграції вірмен на землі України, зокрема, Поділля; пам'ятки матеріальної культури вірменського народу на українських землях (архітектура, скульптура, живопис); духовне життя й світогляд вірменського населення українських міст; історія Вірменської церкви в Україні тощо. Зокрема, голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Сергій Гальчак виступив із доповіддю «Вірменський геноцид, голодомор-геноцид 1932 – 1933 рр. в Україні – паралелі трагедій», члени правління обласної організації НСКУ, Почесні краєзнавці України Костянтин Завальнюк – з доповіддю «Вірмени – жертви радянського політичного терору на Вінниччині», Олександр Роговий – із повідомленням «Шляхи вірмен на Поділлі». Тема виступу вінницького краєзнавця Богдана Романюка «Вірменська національна меншина Східного Поділля в українській, вірменській і польській історіографії XIX – початку XXI століття», його колег Руслана Зелінського – «Поет-початківець Алік Арутюнян та Поділля», Максима Царенка – «Розвиток особової геральдики вірмен Поділля на прикладі родини Бзнуні». Кандидат історичних наук Анатолій Лисий виступив із повідомленням «Подольские епархиальные ведомости» про колонізацію вірменами Південно-Західної Росії».

Учасники наукового форуму відвідали музейні експозиції навчального закладу, а також побували на відкритті й освяченні хачкару – вірменського хреста-каменя, який цього дня встановила вірменська громада, щоб вшанувати пам'ять жертв геноциду вірменського народу 1915 – 1922 рр.

Матеріали конференції опубліковано у III – IV-у випусках наукового збірника «Актуальні питання вірменознавства» (*Актуальні питання вірменознавства. – Випуск III – IV / Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Вірмени України: на зламі століть», присвяченої 400-річчю першої документальної згадки про вірмен Язловця (Київ, 11 грудня 2015 р.); Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Вірмени Поділля: історія і сучасність», присвяченої 225-й річниці спорудження Вірменської*

церкви в Могилів-Подільському (Вінниця, 9 вересня 2016 р.) / Редколегія: Д. А. Давтян (голова), С. Д. Гальчак (співголова) та ін. Наук. редактори: Л. В. Баженов, С. С. Каразов та ін. – Вінниця: ІПП Балюк І. Б., 2016. – 272 с.).

9 – 10 вересня 2016 р.

У Бару відбулася IV Міжнародна науково-практична конференція «Барська земля Поділля: європейська спадщина та перспективи сталого розвитку», присвячена 615-й річниці першої документальної згадки про місто Ров, 475-й річниці з часу надання місту Бару магдебурзького права та 150-річчю з дня народження М. С. Грушевського, співорганізаторами якої стали члени правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України кандидат історичних наук О. А. Бакалець та директор Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. К. А. Тімірязєва, заслужений працівник культури України Н. І. Морозова. До складу оргкомітету конференції увійшли також голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України С. Д. Гальчак, професори Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського Ю. А. Зінько, І. М. Романюк.

Учасники науково-краєзнавчого форуму виступили із 39-а доповідями та повідомленнями, у тому числі дослідники малої батьківщини із Вінниччини: О. А. Бакалець, О. В. Пінкасеви́ч (м. Дунаївці), В. О. Шапринський («Монети Подільського князівства кінця XIV ст. – часу правління Костянтина Коріатовича: топографія знахідок»), А. К. Лисий, Ю. Л. Маліновський («До питання про барську поліцію зразка 1843 року»), М. П. Йолтуховський («Між небуттям і радістю надій (з історії медицини в Барському краї)»), І. М. Романюк («Вінниччина в житті і діяльності Михайла Грушевського»), Н. І. Морозова («Прижиттєві видання творів М. С. Грушевського у фонді Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва»), І. А. Зелененька («Анатолій Подолинний і літературна школа Східного Поділля, Барської землі зокрема (у спектрі традицій Михайла Коцюбинського та Василя Стуса)'). Працювали чотири секції: «Барська земля Поділля як об'єкт міждисциплінарних досліджень та суб'єкт інтеграції у євроатлантичний простір»; «Місто Ров в соціо-

культурному розвитку Великого князівства Литовського і Королівства Польського та історичної пам'яті сучасної Барської землі Поділля. Надання міській громаді Бару магдебурзького права – історична подія Барської землі Поділля як похідної західноєвропейської культури та новоевропейської цивілізації»; «Михайло Грушевський – видатний державний, політичний і громадський діяч, організатор української науки – дослідник історії і культури України та Барської землі Поділля»; «Королева Бона Сфорца д'Арагона – нащадок досягнень італійської міської культури епохи Ренесансу та стратег утворення територіально-адміністративних об'єднань. Європейські практики демократизації суспільства та децентралізації влади для формування усталених спроможних територіальних об'єднань Барського краю Поділля».

За результатами конференції видано науковий збірник (*«Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Барська земля Поділля: європейська спадщина та перспективи сталого розвитку» (ред. колегія: М. Ф. Дмитрієнко (голова), М. М. Мосунов (співголова), О. А. Бакалець (відповід. редактор), А. І. Сторожук (відповід. секретар) та ін. – Бар: БРТ, 2016. – 248 с.)»*).

15 вересня 2016 р.

З нагоди 150-річчя від дня народження видатного мікробіолога, епідеміолога, президента Всеукраїнської академії наук у 1928 – 1929 рр. Данила Кириловича Заболотного, уродженця с. Чоботарки (нині с. Заболотне Крижопільського району) на його малій батьківщині відбулися ювілейні урочистості. Розпочалися вони в меморіальному музеї науковця, в якому збережено особисті речі академіка, рукописи, книги, фото. Поруч із музеєм – могили Данила Заболотного та його дружини Людмили Радецької. З 1985 р. музей є підрозділом Інституту мікробіології та вірусології ім. Д. К. Заболотного НАН України.

В урочистостях взяли участь заступник голови обласної ради Олександр Кучер, народний депутат Україна Григорій Заболотний, директор Інституту мікробіології Валентин Підгорський, науковці, численний загін краєзнавців, а також родичі та нащадки академіка з Вінниці, Одеси, Києва, США та Вірменії. Присутні поклали квіти

до могили подружжя Заболотних, після чого у Крижополі відбулась наукова конференція, присвячена діяльності академіка.

16 вересня 2016 р.

У залі засідань Чечельницької райдержадміністрації відбулася презентація книги уродженця Чечельниччини, доктора історичних наук, наукового співробітника Інституту української археографії і джерелознавства ім. М. С. Грушевського Національної академії наук України Сергія Васильовича Таранця «Історія села Куренівка. Кінець XVII – початок XXI століття».

У книзі висвітлено історію малої батьківщини С. В. Таранця – с. Куренівки Чечельницького району Вінницької області. Досліджено основні віхи розвитку цього населеного пункту: заснування, адміністративно-територіальне підпорядкування, чисельність населення. Акцентовано увагу також на освіті, культурі, релігії, обрядах і народній творчості його жителів.

На глибoku науковість презентованої праці звернули увагу присутніх голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, доктор історичних наук Сергій Гальчак, члени правління обласної організації НСКУ Катерина Висоцька, Федір Шевчук, член Національної спілки краєзнавців України Григорій Погончик, заступник директора з наукової роботи Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. К. А. Тімірязєва Поліна Цимбалюк, які взяли участь у презентації.

Слова вдячності на адресу автора лунали з уст заступника голови райдержадміністрації Ольги Бееседи, численних земляків науковця.

16 вересня 2016 р.

У Вінниці за участю міського голови Сергія Моргунова, філателістів, краєзнавців міста відбулося урочисте відкриття музею української марки ім. Якова Балабана.

Музей створено на базі колекції, що збиралася в Нью-Йорку українським емігрантом Олександром Балабаном – сином сотника армії УНР, уродженця Вінниччини (с. Писарівка-Волоська біля

Ямполя) Якова Балабана. Колекція містить марки, так чи інакше пов'язані з Україною. Зокрема, до експозиції увійшли унікальні зразки української поштової марки, марки різних історичних періодів – революційних 20-х, передвоєнних 40-х років, листи зі штемпелями 1918 р., марки ЗУНР за три крони, сучасні блоки тощо. Також експозиція має мініатюри з лімітованих колекцій, які на сьогодні існують лише в кількох екземплярах у світі.

Символічну стрічку перерізали Сергій Моргунов та меценат Олександр Балабан.

20 вересня 2016 р.

У Хмельницькій районній бібліотеці для дорослих у рамках святкування дня міста відбулася презентація книги члена Національної спілки краєзнавців України хмельничанки Анжели Веремій «Вулиці мого міста». Праця має енциклопедичний характер і містить ґрунтовні дані про кожен вулицю «радонової столиці України», у тому числі легенди, народні перекази, ретельно зібрані авторкою.

З новим творчим досягненням дослідницю тепло привітали присутні на презентації Хмельницький міський голова Сергій Редчик, заступник голови Хмельницької районної ради Анатолій Войцешук, заступник голови райдержадміністрації Микола Чикотун, автор вступної статті до книги, голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Сергій Гальчак, член правління обласного осередку НСКУ, Почесний краєзнавець України Микола Дорош, заслужений журналіст України, голова обласної організації Національної спілки журналістів України Василь Паламарчук, член Національної спілки краєзнавців України, фотохудожник Микола Загродній, книговидавець Ігор Балюк, численні земляки. Вони щиро і сердечно побажали Анжелі Анатоліївній нових творчих звершень.

22 вересня 2016 р.

У м. Хмельницькому відбулася I-а Міжнародна наукова історико-краєзнавча конференція «Місто Хмельницький в контексті історії України», присвячена 585-й річниці першої писемної згадки

про м. Хмельницький та 450-річчю надання Плоскирову магдебурзького права. У її роботі взяла участь група вінницьких науковців, які виступили із доповідями та повідомленнями: голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, доктор історичних наук Сергій Гальчак («Пропанадистські зусилля гітлерівських окупантів на початковому етапі вивезення цивільного населення Поділля на нацистську каторгу»), кандидат історичних наук, член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесний краєзнавець України Костянтин Завальнюк («Петро Куцяк (Сава Чалий): метаморфози української душі»), кандидати історичних наук Олександр Вітюк, Тимофій Герасимов («Місто Проскурів у 1915 р.: сторінки повсякденної історії (за матеріалами періодичної преси Правобережної України)»), Валерій Кононенко («Демографічна характеристики єврейського населення Хмельниччини у 1950 – 1960-х роках XX століття»), Олександр Кравчук («Подільяни-емігранти в Чехословаччині у 1920-х – 1930-х рр.»).

23 вересня 2016 р.

У Михайлівському лісі (с. Михайлівка Гайсинського району) зусиллями краєзнавців області та району відкрито Меморіал партизанської слави. На його території обладнано партизанську землянку-музей, що відображає побут партизанів, альтанку, автобіографічні стенди, присвячені партизанам та підпільникам, меморіальний знак «Вічна слава партизанам-підпільникам 1941 – 44 рр.»

Відкрити комплекс було доручено доньці партизана Дмитра Коваля Мілі Костеренко, онучці командира партизанського загону Івана Калашника Світлані Володимирівній, сину партизана Петра Артемова Віктору Петровичу.

Присутні хвилиною мовчання вшанували пам'ять партизанів-підпільників, які захищали подільську землю.

28 - 29 вересня 2016 р.

У Вінницькому обласному краєзнавчому музеї відбулась Всеукраїнська науково-практична конференція «Михайло Грушевсь-

кий і Вінниччина: до 150-річчя від дня народження». Її програма включала два пленарних засідання 28 вересня, під час яких заслухано виступи істориків, краєзнавців, провідних науковців.

Вступним словом відкрила конференцію директор музею, член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесний краєзнавець України Катерина Ви-соцька.

Відкриваючи перше пленарне засідання, із доповіддю «М. Грушевський і Вінниччина» виступив доктор історичних наук, професор Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського Іван Романюк. Були також заслухані доповіді кандидата історичних наук, доцента Вінницького держпедуніверситету Сергія Лапшина «Дослідження М. Грушевським проблем функціонування Гетьманського уряду», їхніх колег, кандидатів історичних наук Віталія Тучинського «Події національно-визвольної революції під проводом Богдана Хмельницького у працях М. Грушевського», Анатолія Войнаровського «Організація історичних видань у другій половині 1920-х років М. Грушевським в УСРР», Олександра Кравчука «Спогади Віктора Приходька про діяльність Михайла Грушевського у період Української революції», члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесного краєзнавця України Костянтина Завальнюка «Документи Державного архіву Вінницької області про Михайла Сергійовича Грушевського». Почесний краєзнавець України, завідувач архівним відділом Липовецької райдержадміністрації Олександр Роговий виступив із доповіддю «Василь Химерник – соратник Грушевського», доцент, заступник директора культурно-мистецького і просвітницького центру Вінницького національного технічного університету Леонід Філонов – «Вінниця – тимчасова столиця УНР». Тема виступу голови правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, члена-кореспондента Української академії історичних наук, доктора історичних наук, професора Сергія Гальчака – «Краєзнавство Вінниччини в період діяльності Центральної Ради».

У рамках другого пленарного засідання було заслухано доповіді доктора історичних наук, професора Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського Ольги Колястрок «Михайло Грушевський і академічна спільнота: складності

стосунків у концепції інтересів (1920-ті рр.)», кандидата історичних наук, доцента Вінницького національного медичного університету ім. М. Пирогова Світлани Трухманової «Михайло Грушевський – історик, соціолог з подільським корінням», кандидата історичних наук, викладача Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу Анатолія Лисого «Церкви, релігійні організації та процеси в часи Гетьманату», членів правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців директора Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. К. Тімірязєва Наталії Морозової «Прижиттєві видання Михайла Грушевського у фондах бібліотеки», директора обласного краєзнавчого музею Катерини Висоцької «Вшанування пам'яті Михайла Грушевського на Вінничині» та ін.

Під час роботи конференції експонувались виставки з фондів Вінницького обласного краєзнавчого музею «Зброя XVII – поч. XX ст. у колекції музею» та Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. К. А. Тімірязєва «Наукові розвідки про перебування Михайла Грушевського на Поділлі».

29 вересня учасники конференції відвідали музей М. С. Грушевського у с. Сестринівка Козятинського району, взяли участь у V обласному фестивалі-конкурсі музейних міні-експозицій «Віхи державотворення на Вінничині», що проходив у с. Сестринівці на базі музею. Разом із очільниками області та Козятинського району вони вшанували видатного українського історика, вченого, громадсько-політичного діяча, Голову Центральної Ради.

6 жовтня 2016 р.

У Вінниці на базі обласного центру туризму, спорту, краєзнавства та екскурсій відбувся семінар-практикум «Краєзнавча і музейна робота навчальних закладів як пріоритетні напрями патріотичного виховання дітей та молоді».

На заході були представлені 22 областей. Учасниками семінару стали завідуючі відділами краєзнавства та методисти, відповідальні за організацію краєзнавчої роботи в обласних центрах туризму і краєзнавства учнівської молоді. Директор Вінницького обласного центру туризму, спорту, краєзнавства та екскурсій Лідія Юхневич говорила про стан дитячо-юнацького туризму та крає-

знавства на Вінниччині. Член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, директор Державного архіву Вінницької області Юрій Легун, який взяв участь у роботі семінару-практикуму, окреслив актуальність і перспективи подальших краєзнавчих досліджень у регіоні, створенні туристичної привабливості області.

Було заслухано доповіді інших учасників семінару, в яких порушено низку інших актуальних проблем.

7 – 8 жовтня 2016 р.

На базі Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського відбулася XXVII Всеукраїнська Вінницька наукова історико-краєзнавча конференція.

Відкриваючи її, учасників науково-краєзнавчого форуму привітали проректор з наукової роботи Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, доктор педагогічних наук, професор А. М. Коломієць, заступник директора департаменту інформаційної діяльності і комунікацій з громадськістю Вінницької обласної державної адміністрації В. І. Лазаренко, декан факультету історії, етнології і права ВДПУ ім. М. Коцюбинського, кандидат історичних наук, професор Ю. А. Зінько.

На пленарному засіданні було заслухано низку доповідей вінницьких науковців: доктора історичних наук, професора І. М. Романюка «Видатний подолянин Данило Заболотний: віхи життєвого шляху та наукових здобутків (до 150-річчя з дня народження)», доктора історичних наук, доцента Т. Р. Кароєвої «Спроба обґрунтування Брацлавщини / Вінниччини у контексті теорії фронтиру», кандидата історичних наук, доцента Ю. С. Степанчука «Богдан Хмельницький у історико-краєзнавчих публікаціях викладачів факультету історії, етнології і права Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (до 25-річчя створення кафедри історії та культури України)», голови правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, доктора історичних наук, професора С. Д. Гальчака «Краєзнавство Вінниччини в період «горбачовської» перебудови», членів правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, кандидата історичних наук,

Почесного краєзнавця України В. П. Рекрута «Літинський повітовий комісар Іван Кирилович Бачинський (1885 – 1919)», Почесного краєзнавця України О. І. Рогового «Битва при Романовому Хуторі 20 – 22 жовтня 1919 року», Почесного краєзнавця України В. В. Войтовича «Володимир Колесник – дослідник історії Поділля», доктора географічних наук, професора А. В. Гудзевича «Особливості перейменування та проблема унормування географічних назв на Вінниччині у процесі «декомунізації», студентки магістратури К. С. Бондар «Проблема децентралізації та стратегія розвитку «Вінниця – 2020».

Працювали секції «Джерела та наукові дослідження Подільського регіону», «Археологія, етнологія та давня історія краю», «У добу середньовіччя та нового часу», «Новітній період в історії Вінниччини», «Дослідники історії краю».

У рамках роботи конференції відбулася презентація книг члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесного краєзнавця України М. Н. Дороша, краєзнавця В. Федоришина, заслуженого журналіста України В. М. Паламарчука «Летять лелеки в рідні Маркуші», краєзнавця-священослужителя А. В. Сварчевського «Подольский патерик XX века. Краткие жизнеописания новомучеников, исповедников и подвижников благочестия земли Подольской», монографічного видання кандидата історичних наук, доцента Вінницького національного медичного університету ім. М. Пирогова С. Л. Трухманової «Соціокультурні та політичні процеси в містах Східного Поділля у 1920-х – на початку 1930-х рр.», а також перегляд документального фільму «Валентин Отамановський – дослідник історії Поділля» (режисер Леонід Філонов).

За матеріалами конференції видано науковий збірник «Вінниччина: минуле та сьогодення. Краєзнавчі дослідження» (*Вінниччина: минуле та сьогодення. Краєзнавчі дослідження. Матеріали XXVII Всеукраїнської наукової історико-краєзнавчої конференції 7 – 8 жовтня 2016 р. / Ред. колегія: Ю. А. Зінько (відповід. редактор), А. В. Войнаровський (відповід. секретар), А. І. Безуглий, К. І. Висоцька, С. Д. Гальчак, С. О. Гусєв та ін. – Вінниця: ФОП Корзун Д. Ю., 2016. – 510 с.*).

12 – 13 жовтня 2016 р.

На базі Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського відбулася Друга Всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасний мас-медійний простір: реалії та перспективи розвитку», в якій взяли участь науковці провідних інституцій багатьох областей України.

На ній прозвучала також низка доповідей науково-красназничого характеру, зокрема, заступника генерального директора з наукової роботи Львівської ННБ України ім. В. Стефаника, директора Науково-дослідного інституту пресознавства, доктора наук із соціальних комунікацій, професора Л. В. Снісарчук «Щоб пам'ять минулих днів не пропала...»: спогади учасників національно-визвольних змагань у корпусі публікацій «Літопису Червоної Калини» (1929 – 1939)», голови правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, доктора історичних наук, професора кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського С. Д. Гальчака «Журналісти Вінниччини – Шевченківські лауреати», кандидата наук із соціальних комунікацій, доцента кафедри соціальних комунікацій Херсонського державного університету Н. В. Орлової «Жанрове розмаїття публікацій херсонської окупаційної газети «Голос Дніпра» (1941 – 1944 рр.)», кандидата філологічних наук, доцента кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю В. М. Каленича «Етнокультурна тематика у вінницькій періодиці», аспірантки кафедри журналістики Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича Ю. Г. Мельничук «Діяльність католицької церкви на сторінках газети «Буковина» періоду Австро-Угорської імперії», доктора філологічних наук, професора, завідувача кафедри історії журналістики Інституту журналістики Київського національного університету ім. Т. Шевченка Н. М. Сидоренко «Інформаційний потенціал етнічної преси України на межі XX – XXI ст.», кандидата філологічних наук, професора кафедри журналістики Полтавського національного університету ім. В. Короленка С. В. Семенко «Публіцистичні виступи Олени Пчілки про роль церкви та релігійних діячів у національному житті українців».

13 жовтня 2016 р.

У Вінницькому обласному краєзнавчому музеї відбулося відкриття виставки «Саксонське зеркало» і магдебурзьке право – основи для Європи». Еспонати для неї безкоштовно надав Центр політичної освіти землі Саксонія-Ангальт (Федеративна Республіка Німеччини). Історична виставка демонструвалася у містах Німеччини, торік – у Бельгії, Республіці Білорусь, а влітку цього року започаткована в Україні. Спершу її експозиції відкрито в Києві, потім у Переяславі-Хмельницькому, тепер – у Вінниці, на завершення – у Львові.

Як зазначила на відкритті виставки директор музею, член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Катерина Висоцька, за дослідженням сучасних істориків та лінгвістів головні витоки магдебурзького права сягають сучасної землі Саксонія-Ангальт. Саме тому місто Магдебург представлене на виставці як столиця європейської правової культури середньовіччя та раннього нового часу. Матеріали розповідають про джерела, історичні пам'ятки, наукові роботи, пов'язані з батьківщиною походження магдебурії. У центрі експозиції – постать Ейке фон Репкова, автора «Саксонського зеркала» (збірника правових норм). Мета виставки, насамперед, просвітницька. Вона покликана поєднати культурну історію Європи з історією України, бо сучасна Європа – це не тільки Євросоюз, а й культурний простір, який з часів середньовіччя був, можна сказати, спільним з Україною. Не забуваймо, що чимало тодішніх міст і містечок, зокрема, Вінниччини мали магдебурзьке право...

14 жовтня 2016 р.

У Вінниці на фасаді будинку, що на вул. Соборній, 43, встановлено меморіальну дошку на честь навчальної команди Української Галицької Армії. З 20 серпня по 31 грудня 1919 року саме в цій будівлі разташовувався Генштаб Збройних Сил Західно-Української Народної Республіки. На той час Вінниця офіційно носила статус столиці Української Народної Республіки.

На освячення меморіальної дошки до Вінниці завітав глава Української греко-католицької церкви патріарх Святослав.

Ініціатором встановлення дошки виступило «Вінницьке історичне товариство» (керівник: історик і краєзнавець Олександр Федоришин).

21 жовтня 2016 р.

З ініціативи голови правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Сергія Гальчака та члена правління Вінницького обласного осередку НСКУ, Почесного краєзнавця України Валерія Войтовича у Мурованих Курилівцях проведено Першу Мурованокуриловецьку науково-краєзнавчу конференцію. Її організаторами виступили Мурованокуриловецька районна державна адміністрація, Мурованокуриловецька районна рада, Вінницька обласна організація Національної спілки краєзнавців України, Вінницька філія Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України при Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, Вінницький державний педагогічний університет (факультет історії, етнології і права, факультет філології й журналістики імені Михайла Стельмаха, природничо-географічний факультет). У її роботі взяли участь сім докторів та двадцять один кандидат наук, шість Почесних краєзнавців України, краєзнавчий актив району, науковці Вінниці, Києва, Хмельницького, Кам'янця-Подільського, Львова.

Відкрив конференцію привітанням від Голови Національної спілки краєзнавців України Олександра Реєнта голова правління Вінницької обласної організації НСКУ Сергій Гальчак.

Учасників науково-краєзнавчого форуму привітали також голова Мурованокуриловецької райдержадміністрації Сергій Ладан, уродженець Мурованокуриловеччини, голова Вінницького обкому профспілки працівників агропромислового комплексу Степан Нешик, директор Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України при Кам'янець-Подільському університеті імені Івана Огієнка, доктор історичних наук, професор Лев Баженов, який також вручив групі учасників конференції Почесні грамоти та грамоти Центру дослідження історії Поділля.

На пленарних засіданнях заслухано низку доповідей та повідомлень: академіка Української академії історичних наук, заслуженого працівника освіти України Лева Баженова «Мурованокурилівщина в дослідженнях науковців та краєзнавців XIX – початку XX ст.»; доктора історичних наук, професора Інституту гуманітарних та соціальних наук Національного університету «Львівська політехніка» Святослава Терського «Давньоруські городища Вінницького Придністров'я: стан та перспективи дослідження»; доктора географічних наук, професора, завідувача кафедри географії Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, заслуженого діяча науки і техніки України Григорія Денисика «Пригірські ознаки природи Середнього Придністров'я»; доктора історичних наук, професора Олександра Григоренка (м. Хмельницький) «Село Долиняни – мала батьківщина сучасного вченого академіка В. Б. Рудницького»; доктора історичних наук, професора кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, члена-кореспондента Української академії історичних наук, керівника Вінницької філії Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України, заслуженого працівника культури України, Почесного краєзнавця України Сергія Гальчака «Жіноче обличчя війни: мурованокурилівчанки на захисті Вітчизни (1941 – 1945)»; кандидата економічних наук, першого заступника голови Мурованокурилівської райдержадміністрації Івана Гончара «Особливості розвитку Мурованокурилівського району в умовах Вінницького Придністров'я»; кандидата історичних наук, доцента кафедри філософії та гуманітарних наук Вінницького національного технічного університету Олени Зінько «Феномен «української душі» художника з села Ягідне (Калівка) Мурованокурилівського району Федора Коновалюка»; кандидата історичних наук, члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесного краєзнавця України Костянтина Завальнюка «Повстанський загін Євгена та Григорія Овчаруків (1920 – 1928 рр.)»; кандидата історичних наук, доцента кафедри всесвітньої історії Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Віталія Тучинського «В. В. Ставнюк – уродженець Мурованокурилівського краю, відомий дослідник

античного світу»; кандидата історичних наук, провідного наукового співробітника Хмельницького обласного краєзнавчого музею Сергія Єсюніна «Місто Вербоваць у XIX – на початку XX ст.»; члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесного краєзнавця України Олександра Рогового «Козацька Мурованокуриловеччина або козаки на Мурованокуриловеччині»; кандидата історичних наук, доцента, викладача Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу Анатолія Лисого «Незабута трагедія», кандидата юридичних наук Йосипа Осецького (м. Хмельницький) «Розселення і заняття доісторичних спільнот на землях Мурованокуриловецького району у XI – III тис. до н. е.: дані системного аналізу»; завідувачки навчально-наукової лабораторії з етнології Поділля факультету історії, етнології і права Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Тетяни Пірус «Топоніміка населених пунктів Мурованокуриловецького району Вінницької області (за матеріалами рукописного фонду навчально-наукової лабораторії з етнології Поділля Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського)»; голови Вінницького церковно-історичного комітету, церковнослужителя Анатолія Сварчевського «Невідомі святі Куриловеччини»; члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, викладача історії Могилів-Подільського монтажно-економічного коледжу, Почесного краєзнавця України Валерія Войтовича «Микола Олійниченко – художник та громадський діяч»; краєзнавця, викладача-методиста Могилів-Подільського технологічно-економічного коледжу Вінницького аграрного університету Альони Кордонської «Журавка з Подільського краю (життя та творчість Ганни Чубач)»; бібліотекаря бібліотеки-філії с. Обухів Мурованокуриловецького району Оксани Безпрозваної «Топоніміка села Обухів Мурованокуриловецького району Вінницької області»; краєзнавця (с. Снітків Мурованокуриловецького району) Володимира Ревуцького «З історії села Михайлівці» та ін.

Працювали чотири секції: «Історія, природа регіону: пам'ятки, джерела, наукові дослідження», «Край у добу нового та новітнього часу», «Відомі постаті Мурованокуриловеччини», «Релігійне життя, етнологія, топоніміка, народні промисли краю».

Учасники конференції здійснили також екскурсію у старовинний палац Станіслава Комара – архітектурну та історичну пам'ятку Мурованих Курилівців, розташований біля нього пейзажний парк.

За матеріалами конференції видано науковий збірник *(Перша Мурованокуриловецька науково-краєзнавча конференція / Матеріали конференції, 21 – 22 жовтня 2016 р., смт Муровані Курилівці – Вінниця / Ред. колегія: С. Д. Гальчак (голова редколегії), Л. В. Баженов (співголова редколегії), Ю. А. Зінько (співголова редколегії), В. В. Войтович (відповідальний секретар) та ін. – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2016. – 468 с.)*.

25 – 26 жовтня 2016 р.

На базі Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. К. А. Тімірязєва відбулася V Міжнародна науково-практична конференція «Усноісторичні дослідження: сучасні тенденції, напрямки та перспективи». Її організаторами стали управління культури і мистецтв Вінницької обласної державної адміністрації, Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека ім. К. А. Тімірязєва, кафедра філософії, соціально-політичних дисциплін та етнології факультету історії, етнології і права Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського, Державний архів Вінницької області, комунальний вищий навчальний заклад «Вінницька академія неперервної освіти», обласна організація Національної спілки краєзнавців України, громадська організація «Вінницьке історичне товариство», громадська організація «Асоціація бібліотек Вінниччини».

Відкрила конференцію доповіддю «Усноісторичні дослідження – важлива складова діяльності бібліотеки» член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, директор Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. К. А. Тімірязєва, заслужений працівник культури України Наталія Морозова. Вона також привітала учасників науково-краєзнавчого форуму з початком роботи.

Із привітанням від імені Голови Національної спілки краєзнавців України виступив керівник Вінницького обласного краєзнавчого осередку Сергій Гальчак.

Із привітаннями виступили також доктор історичних наук, професор, зав. кафедри історії та культури України факультету історії, етнології і права ВДПУ імені Михайла Коцюбинського Ольга Коляструк, доктор педагогічних наук, професор, зав. кафедри методики філологічних дисциплін і стилістики української мови факультету філології і журналістики цього ж вузу Ольга Куцевол та ін.

Учасники конференції у своїх наукових доповідях та повідомленнях поділилися напрацюваннями останніх років за напрямками:

- Історичний гранд-наратив М. С. Грушевського у сприйнятті сучасного українця: пам'ять, міфи, реалії та прагнення;
- Радянська повсякденність другої половини ХХ століття;
- Революція гідності: свідчення учасників та очевидців подій;
- Військовий синдром: війна очима дитини (Друга світова війна, АТО).

Із доповідями та повідомленнями, зокрема, виступили доктор історичних наук, професор, ректор КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти» Степан Дровозюк («Звинувачений у «психологізмі» М. Грушевський під «пресом» більшовизму (20 – 30 рр. ХХ ст.)), стипендіат Інституту міжнародних відносин Вроцлавського університету, студент юридичного та філософського (відділення політології) факультетів Київського національного університету імені Тараса Шевченка Віктор Мельник («Політична антропологія скіфо-сарматського міфу як наратив української ідентичності від Михайла Грушевського до Ореста Субтельного»), завідувач Центру дослідження історії освіти Поділля Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії Віктор Адамський («Михайло Грушевський в оцінках сучасників у кам'янецький період діяльності»), член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесний краєзнавець України Олександр Роговий («Василь Химерик – соратник Михайла Грушевського»), кандидат історичних наук, член робочої групи проекту «Майдан: усна історія», головний спеціаліст Українського інституту національної пам'яті (м. Київ) Тетяна Привалко («Усні свідчення митців про події Революції гідності: науково-популярний метод опрацювання джерел»), журналістка Леся Леськів (м. Немирів Вінницької області) («Революція гідності. Спогади»), працівник Барської міської ради Сергій Мірчук («Події Євромайдану в місті Бар крізь

призму спогадів учасника А. Цицюрського)), студентка факультету історії, етнології і права ВДПУ імені Михайла Коцюбинського Інна Ковалишена («Студентська молодь про Революцію гідності»), кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та історії української і світової літератури Донецького національного університету імені Василя Стуса Михайло Жилін («Українсько-російська війна і можливості усної історії»), доктор історичних наук, професор кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, почесний краєзнавець України Сергій Гальчак («Без «батьківської турботи»»), директор Тульчинської ЦБС Віра Вігуржинська («Дорога смерті – дорога життя»: свідчення в'язнів Печерського табору «Мертва петля»)), доктор історичних наук, професор, зав. кафедри історії та культури України факультету історії, етнології і права ВДПУ імені Михайла Коцюбинського Ольга Коляструк («Усноісторичний наратив про радянську повсякденність: особливості пам'ятання і відтворення минулого»), представник Фонду «Добра Воля» із Кракова (Польща), член Польського Товариства Усної Історії Аліна Добошевська («Коли Сталін помер... Українські жінки п'ятидесятих років»), бібліотекар Іванівської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату Калинівського району Людмила Бадрак («Втрачені сторінки історії: свідчення жителів с. Іванів Калинівського району про долю єврейського населення»), учений секретар Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва, заслужений працівник культури України Поліна Цимбалюк («Стукає пам'ять у серце...: Друга світова у спогадах дітей війни – мешканок Вінницької області»), бібліограф Могилів-Подільської районної бібліотеки Оксана Калашнікова («Військовий синдром: війна очима дитини»), кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти» Людмила Матохнюк («Психологічні особливості емоційних переживань у військово-службовців – чоловіків і жінок») та ін.

Крім пленарних та секційних занять проведено майстер-клас «Усна історія: від теорії до практики» (істориком, головою громадської організації «Зерна» Оксаною Романюк), презентацію низки книг вінницьких науковців, краєзнавців, гостей конференції.

У залах бібліотеки відкрито тематичні виставки «Усна історія та дослідження пам'яті», «Усна історія як джерело пізнання минулого».

2 листопада 2016 р.

У Хмельницькій районній бібліотеці для дорослих відбулася презентація книги члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесного краєзнавця України Миколи Дороша «У барвах прапора Вкраїни моя Хмельничина цвіте».

Високо оцінили черговий творчий доробок автора заступник голови Хмельницької райдержадміністрації Микола Чикотун, заступник голови Хмельницької районної ради Анатолій Войцешук, голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Сергій Гальчак, заслужений журналіст України, краєзнавець Василь Паламарчук, член Національної спілки краєзнавців України Анжела Веремій та ін.

8 листопада 2016 р.

Важливою подією в житті села Курилівка Хмельницького району та його жителів стала презентація книги місцевої 81-річної вчительки історії та краєзнавця Світлани Бондар «Сповідь перед земляками». Впродовж шістдесяти років збирала вона спогади старожилів, ретельно все занотовуючи. Книга приурочена 400-річчю населеного пункту.

У презентації взяла участь член Національної спілки краєзнавців України Оксана Михайлиця.

15 листопада 2016 р.

Голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Сергій Гальчак взяв участь у відкритті в с. Городище Літинського району в місцевій СЗШ І – ІІІ ст. музею історії села. Виступаючи перед присутніми, він подарував музею низку своїх книг краєзнавчої тематики.

У церемонії відкриття музейного закладу також взяли участь і виступили перед присутніми головний спеціаліст відділу освіти Літинської райдержадміністрації Інна Сидоренко, директор школи Володимир Кулижський, колишній очільник навчального закладу Михайло Трусюк, Соснівський сільський голова Світлана Мудріцька, депутат Літинської районної ради Юрій Пухлик та ін.

21 листопада 2016 р.

Краєзнавці Вінниці та області взяли участь у меморіальних заходах, присвячених Дню гідності та свободи. Вони поклали квіти до пам'ятних знаків героїв Небесної сотні, полеглих учасників АТО.

22 листопада 2016 р.

Вийшов друком четвертий випуск літературно-краєзнавчого збірника «Русалка Дністровая», підготовлений вінницькими літераторами та краєзнавцями. Альманах складається із тематичних розділів «Наддністрянщина крізь призму тисячоліть», «Подільська старовина», «Наші літературні пам'ятники», «Портрети видатних діячів. Спогади. Мемуари», «До історії сіл, селищ, містечок краю», «Золоті джерела», «Фольклор та етнографія», «Скарби подільської природи», «Бібліотека «Русалки Дністрової». Серед публікацій краєзнавчої тематики статті Павла Ткачука «Звідкіля пішла ти, земле руська? Волохівська земля з тайни віків (історичні шкідці)», Володимира Колесника «О. С. Афанасьєв-Чужбинський про Могилів-Подільський середини ХІХ століття», Анатолія Бойти «Його ім'я має стояти поруч з ім'ям Шевченка (Михайло Старицький і вінницька Наддністрянщина)», Сергія Гальчака «Снивода – чистіша від сльози», Вадима Вітковського «Борівські цигани або про Сімона і Килину», Дмитра Крохмалюка «Сповідь за порогом батьківського дому» та ін.

23 листопада 2016 р.

Вийшли друком книги Сергія Гальчака «Герої Вінниччини» та «З любов'ю до малої батьківщини». У першій вміщено стислі біографічні довідки про Героїв Радянського Союзу, Героїв Соціалістичної Праці, Героїв України – уродженців Вінниччини та тих, хто пов'язав із нею свою долю, яскравих особистей, причетних до важливих сторінок її історії, вінничан – героїв інших країн. У другій – у формі щоденникових записів йдеться про діяльність Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, краєзнавців області в 2010 – 2015 рр. Перші примірники книг автор передав у краєзнавчий відділ Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. К. А. Тімірязєва.

25 листопада 2016 р.

Голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України С. Д. Гальчак у Києві взяв участь у роботі пленуму Правління Національної спілки краєзнавців України та XIV Всеукраїнській науковій історико-краєзнавчій конференції «Українське краєзнавство в соціокультурному просторі: історичні ретроспекції та виклики сучасності», що відбулася в Національному педагогічному університеті ім. М. П. Драгоманова.

26 листопада 2016 р.

Краєзнавці Вінниці та області взяли участь у церемоніальних заходах «Запали свічку», приурочених черговій річниці Голодомору-геноциду 1932 – 1933 рр.

30 листопада 2016 р.

У Вінницькій обласній універсальній науковій бібліотеці ім. К. Тімірязєва відбувся круглий стіл «Референдум 1991 року: історичне значення та реалії сьогодення». Думками з приводу вікопомної дати поділилися голова Вінницької крайової організації Народного Руху України Сергій Свитко, професор комунального вузу «Він-

ницька академія неперервної освіти», доктор історичних наук Олексій Струкевич, член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, директор Державного архіву Вінницької області, доктор історичних наук Юрій Легун, представник Всеукраїнського культурно-просвітницького товариства «Меморіал» Василь Шпичка, доцент Вінницького національного аграрного університету Петро Слотюк. Вони наголосили на важливості прийнятого українським народом рішення.

6 грудня 2016 р.

На засіданні вченої ради Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Сергій Гальчак, ректор вузу Наталія Лазаренко та декан факультету історії, етнології і права ВДПУ ім. М. Коцюбинського Юрій Зінко вручили білет члена Національної спілки краєзнавців України **Пірус Тетяні Петрівні** – завідувачці навчально-наукової лабораторії з етнології Поділля факультету історії, етнології і права Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Побажали нових успіхів на ниві краєзнавства.

8 грудня 2016 р.

У Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського відбулася презентація книги «Пам'ятки історії та культури Вінницької області. Вінниця», над якою впродовж кількох років працювали 26 авторів, у тому числі голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Сергій Гальчак, члени правління Юрій Зінко, Юрій Легун, Анатолій Подолінний, науковці вузу Анатолій Войнаровський, Сергій Гусєв, Тетяна Карєєва, Павло Кравченко, Ольга Коляструк, Ігор Мельничук, Віталій Тучинський. У ній йдеться, як наголосила у своєму виступі ректор університету Наталія Лазаренко, про основні археологічні й історичні пам'ятки, твори монументального мистецтва та архітектури, що сьогодні репрезенту-

ють історико-культурну спадщину міста. Інформацію подано не-стандартно – за назвами вулиць...

«Вінниця дуже багата на історію, обравши одну вулицю, ми можемо назвати чимало людей, які жили на ній та мали світове визнання, значення в державній політиці, науковій сфері тощо. Ми відшуковували історії людей, хтось із них все життя провів у Вінниці, хтось – лише якийсь період. Досліджувати було доволі складно, адже місто дуже постраждало в роки воєнних лихоліть, було знищено релігійні пам'ятки, в роки нацистської окупації – пограбовано архіви і музеї», – розповів, виступаючи перед присутніми, доцент кафедри історії та культури України ВДПУ ім. М. Коцюбинського Анатолій Войнаровський.

За словами головного редактора видання, декана факультету історії, етнології і права професора Юрія Зінька, книжка підготовлена дослідницьким колективом науковців та краєзнавців і є результатом проекту пам'яткоохоронної діяльності в межах науково-довідкового видання про нерухомі пам'ятки «Звід пам'яток історії та культури України».

На важливості виходу у світ цієї науково-краєзнавчої праці про Вінницю – один із найдавніших історичних центрів Східного Поділля, історія якої сягає глибини віків, наголошували у своїх виступах заступник Вінницького міського голови Галина Якубович, доктори історичних наук Ольга Коляструк, Ігор Мельничук, Тетяна Кароєва, професор Анатолій Подолинний, краєзнавець Олександр Федоришин та ін.

10 грудня 2016 р.

Згідно визначеної квоти (2 делегати) на засіданні правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України делегатами наступного з'їзду Національної спілки краєзнавців України, що запланований на 23 січня 2017 р., обрано Почесних краєзнавців України професора Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Сергія Гальчака та директора Вінницького обласного краєзнавчого музею Катерину Висоцьку.

15 грудня 2016 р.

У Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського відбулися урочистості з нагоди 80-річчя від дня народження відомого подільського письменника та краєзнавця, автора численних історико-краєзнавчих книг, уродженця с. Заболотного Крижопільського району Миколи Рябого. Ювіляра сердечно вітали ректор університету, друзі, колеги, науковці, краєзнавці.

Грудень 2016 р.

Вийшов друком четвертий випуск літературно-художнього та історико-краєзнавчого альманаху «Вінницький альбом», впорядкований вінничанином В. Б. Петровим. Чільне місце у ньому займають публікації вінницьких краєзнавців, зокрема, статті Олександра Федоришина «Факти і міфи оборони Вінниці 1651 р.», Олега Клянца «Подільський звияжець Чорноморського флоту» (про легендарного матроса Петра Кошку), Наталії Морозової «Найважливіше – це потреба читачів» (до 110-річчя створення Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. К. А. Тімірязєва), Сергія Гальчака «Вінниччина в період нацистського терору та визволення її від гітлерівських загарбників», Бориса Хоменка «Нескорення вінничанка» (про вінницьку підпільницю, Героя Радянського Союзу Лялю Ратушну), Володимира Петрова «Життя і доля Север'яна Белканії» (про лікаря, почесного громадянина м. Вінниці), Анатолія Машевцева «Найбільше щастя – перемога...» (про Героя Радянського Союзу Віктора Хасіна) та ін.

КНИГИ КРАЄЗНАВЦІВ ВІННИЧЧИНИ, ВИДАНІ В 2016 РОЦІ

Анжела Веремій. Вулиці мого міста / Анжела Веремій. – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2016. – 368 с.

Мальовниче подільське місто Хмільник... Щедра, благословенна земля – частина нашої великої Батьківщини. Край, цікавий своєю історією, багатством лісів, полів, цілющим радоном. Та найбільша цінність Хмільника – люди (робітники й інтелігенція, хлібороби й герої України).

У краєзнавчій книзі А. Веремій прагне упорядкувати відомості, зокрема й топонімічні, про вулиці Хмільника, відновити пам'ять про важливі сторінки історії рідного краю.

Книга розрахована на мешканців і гостей Хмільника, педагогів і краєзнавців, школярів і студентів – усіх, кого цікавить історія міста-курорту на щедрій землі Поділля.

Барабанцев В. О., Вітковський В. М. Тисячолітні П'ятничани: історичний нарис / В. О. Барабанцев, В. М. Вітковський / Серія «Село і люди» журналу «Вінницький край». Випуск четвертий. – Вінниця: ТОВ «Видавництво-друкарня ДІЛО», 2016. – 308 с.

П'ятничани – «зелений» і дуже затишний район м. Вінниці, колишнє село Вінницького району, перша письмова згадка про нього зустрічається 1510 року. Але на його місці відоме давніше поселення Ситниця, що існувало вже у першій чверті XI століття, і саме воно дало початок П'ятничанам.

Із селом пов'язані долі багатьох людей, насамперед, графам Грохольським...

У книзі використано матеріали Державного архіву Вінницької області, Вінницького обласного краєзнавчого музею, Вінницького обласного художнього музею, Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. К. А. Тімірязєва, особистих архівів графів Грохольських та ін.

Вітковський В. М. У затишку борівського лісу. Про село Пилипи Борівські Томашпільського району і його людей: історія і су-

часність / Вадим Вітковський /. Серія «Село і люди» журналу «Вінницький край». – Вінниця: Консоль, 2016. – 174 с.

Вітковський В. М., Ковальчук Г. О. Таємниці схованих могил. Резонансні розслідування / В. М. Вітковський, Г. О. Ковальчук. – Вінниця: ПП «ТД «Едельвейс і К». – 2016. – 208 с.

Ця книга є продовженням попередньої документальної збірки авторів «Таємниці підпільного обкому», виданої 2013 року. Автори продовжують тему резонансних і мало вивчених подій нашого історичного минулого, зокрема, обставин загибелі Лялі Ратушиної і арештів органами МДБ-КДБ жінок – свідків ексгумації окупаційною владою і опізнання жертв НКВД з таємних масових поховань у вінницькому міському парку, а також багато інших.

Гончар А. Г. Витоки або Селище та селищани. Історико-краєзнавчий нарис / Анатолій Гончар. – Вінниця: Вінницька обласна друкарня, 2016. – 304 с.; іл.

Це книга про життя-буття села Селища Літинського району та його мешканців з часу заснування (приблизно у середині 14 століття) до сьогодення. Матеріали та фотоілюстрації автор подає за період розвитку села, які в ньому відбувалися впродовж багатьох століть. У кожному розділі книги висвітлено історичні, краєзнавчі, економічні та соціальні сторінки, розвиток народних ремесел, культури, освіти тощо.

Видання розраховане на широке коло читачів.

Геннадій Суверток. Ми – тиверці!: Історико-публіцистичний нарис / Геннадій Суверток. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. – 112 с.

Книга краєзнавчої публіцистики висвітлює сторінки історії серцевинного куточка українського Поділля – Тиврівщини, малої батьківщини для нащадків легендарних тиверців, і закликає замислитися кожного українця не тільки над власним родоводом, але й над долею Батьківщини великої, якою для всіх нас є Україна.

Видання призначене для дослідників історії, краєзнавців, творчої інтелігенції, але, передусім, для юні.

Давнє і дивне Поділля / Автори-упорядники: Сергєєва О. В., Смолінська В. П. – Вінниця: ФОП Корзун Д. О., 2016. – 34 с.

Завальнюк К. В., Єсюнін С. М. Люди і боги давньої Франції / Науково-популярне видання / Костянтин Завальнюк, Сергій Єсюнін. – Вінниця – Хмельницький: ПП Мельник, 2016. – 204 с.

У книзі розповідається про загадки історії стародавньої Франції: знання і технології, що випереджали свій час, загадкові наскельні малюнки, грандіозні мегалітичні споруди, таємниці пірамід, неймовірні знання друїдів, альбігойців, тамплієрів, розенкрейцерів, спостереження НЛО від доби палеоліту до випадку в Алансоні 1790 р., визначних контактерів (Ж. д'Арк, М. Нострадамус, С. де Бержерак, граф Сен-Жермен, Наполеон I та ін.), українсько-французькі історичні зв'язки тощо.

З любов'ю до малої батьківщини: діяльність Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України (2010 – 2015 рр.) (Записки з щоденника) / Автор-упорядник С. Д. Гальчак. – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2016. – 284 с.; іл. 48.

У книзі йдеться про діяльність Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, краєзнавців області в 2010 – 2015 рр.

Для широкого кола читачів.

Іван Волошенюк. Мій письменницький гербарій. – Вінниця: Меркьюрі-Поділля / Іван Волошенюк. – Вінниця: Меркьюрі-Поділля, 2016. – 364 с.

До книги зібрано публікації про письменників, журналістів, краєзнавців, митців, про людей цікавих і талановитих, незвичайної долі. Сюди увійшли підготовлені до друку нариси, статті, що з тих чи інших причин довго сушилися в «гербаріях» столів і комп'ютерів, набуваючи, як колись говорили, «державної ваги».

Іван Кислиця. Жорнівка – Довгівці – Руданське (Літопис села в історіях та долях людей) / Іван Кислиця. – Вінниця: Консоль, 2016. – 264 с.

У книзі повідується про історію с. Руданське Калинівського району, долі його мешканців.

Каросва Т. Вулиці Вінниці: з історії декомунізації: довідник. – Вінниця: Віндрук, 2016. – 64 с.

В книзі пропонується перше узагальнення результатів декомунізаційного процесу у Вінниці 2015 – 2016 рр., інформація про першу «національно-демократичну» хвилю перейменувань у місті 1989 – 1996 рр., а також загальний нарис з історії перейменувань міських вулиць XIX – XX ст. Аналітична інформація доповнюється списками «декомунізованих» вулиць, починаючи з 1989 р. Завдяки архівним пошукам відновлено історію їхніх попередніх назв.

Видання призначено не лише для популяризації нових топонімів серед населення Вінниці, а й для тих, хто цікавиться історією міста.

Кобзарські щоденники Володимира Перепелюка: 1967 – 1974 рр. / Упоряд. Г. Л. Волошенюк. – Вінниця: ПП Балюк, 2016. – 376 с.

Микола Дорош. Вулиця до маминої хати. Уланівщина / Микола Дорош. – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2016. – 108 с.

Як наголошує автор, історію вулиць свого села чи міста треба знати всім. З цієї історії починається пізнання Батьківщини. З маленьких потічків утворюється велика ріка... Історія останнім часом переглядається. Вона була наскрізь понівечена та свідомо перекручена. Це робилося зумисне, щоби убити правду, стерти пам'ять народу, не залишити справжнього народного багатства майбутнім поколінням, щоби ми не знали, чії ми діти, якого ми роду і племені, які у нас національні корені.

У зв'язку з декомунізацією українського суспільства у книзі розповідається про назви вулиць великої Уланівської територіальної громади. Подано також короткі повідомлення із витоків поселень Уланівщини.

Микола Дорош. У барвах прапора України моя Хмільниччина цвіте. Топоніміка / Микола Дорош. – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2016. – 312 с.

На основі багаторічного збору документів, матеріалів, свідчень старожилів автор книги до ювілейної дати України – 25 річ-

ниці Незалежності – розповідає про мальовничі і багаті на історичні події поселення Хмільницької землі Вінниччини.

Михайло Грушевський і Вінниччина: до 150-річчя від дня народження (29.09.1866 – 24.11.1934): бібліографічний покажчик / Вінницька ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва; уклад.: Г. М. Авраменко, О. Ю. Антонюк, О. М. Зелена; вступ. ст.: І. М. Романюк, О. А. Бакалець; ред. С. В. Лавренюк; відповід. за випуск Н. І. Морозова. – Вінниця, 2016. – 132 с.

Бібліографічний покажчик містить матеріали про різноаспектні зв'язки Михайла Сергійовича Грушевського, видатного українського державного та політичного діяча, Голови Центральної Ради Української Народної Республіки, історика і організатора української науки, з нашим краєм та шанування його пам'яті на Вінниччині.

Видання розраховане на різні категорії: науковців, громадсько-політичних діячів, викладачів, студентів, краєзнавців, працівників культури та всіх, хто цікавиться історією України, її видатними діячами, вкладом вінничан у грушевськіану.

Михайло Ніжинський. Голодьки – прадавня колиска моя. Витоки, документи, нариси з історії / Михайло Ніжинський. – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2016. – 128 с.

У книзі відтворено сторінки історії давнього і мальовничого поселення, що у Хмільницькому районі Вінниччини. Побудована вона на документальних матеріалах, спогадах старожилів.

Олександр Ткачук. Кожухів. Події і долі / Олександр Ткачук. – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2016. – 252 с.

Книга про історичні події в селі, що у Літинському районі, відомих людей краю, про героїчну боротьбу подолян за свої права і свободи.

Нагребецький А. Н. Конатківці – єдине село на планеті / Анатолій Нагребецький. – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2016. – 496 с.

Книга ця про чудове мальовниче село, що між Шаргородом і Лучинцем, про людей, про давнє і теперішнє минуле, про нелегкі

роки, які пережило воно за своє надто довге існування, про його історію.

В книзі органічно поєднані історичні, статистичні, архівні та авторські джерела з використанням матеріалів із сімейних архівів старожилів села.

Неллі Топська. Подільський Орфей / Неллі Топська. – К.: ТОВ «Книжкова база «Альфа», 2016. – 64 с.

Книга розповідає про життя великого українського композитора Миколи Дмитровича Леонтовича, самотній талант якого був невід'ємним від народної творчості.

Пам'ятки історії та культури Вінницької області. Вінниця / Ред. кол. тому Зводу пам'яток іст. та культ. України у Вінницькій обл.: Ю. А. Зінько (гол. ред.), С. М. Василюк (заст. гол. ред.), К. І. Висоцька [та ін.]; автор. колектив: А. В. Войнаровський, С. Д. Гальчак, С. О. Гусев [та ін.]; упоряд.: Ю. А. Зінько, А. М. Подолінний. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. – 224 с.; 48 с.: фото. іл.

У виданні поданий матеріал про основні пам'ятки археології, історії, архітектури та містобудування, монументального мистецтва Вінниці. Інформація організована за назвами вулиць міста. Праця є складовою роботи над Зводом пам'яток історії та культури України у Вінницькій області.

Для науковців, освітян, працівників культури, краєзнавців, працівників у галузі туризму, всіх, хто цікавиться і досліджує історію Подільського краю.

Переможці. Вінницька область / Гол. редколегія: Івасюк І. Д. (голова), Качур О. В. (заст. голови), Харчук В. Є. (відп. секретар), Бранько Я. А., Василюк С. М., Висоцька К. М., Гальчак С. Д., Городинський С. С., Коваленко Л. Г. та ін. – 9: Доповнення і уточнення до попередніх видань Книг Пам'яті Вінницької області / Упор.: Харчук В. Є. (керівник), Боровик Г. В., Деркач М. В., Краснюк О. С., Лиманець Г. М. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. – 480 с.

9-й том доповнює раніше видані історико-меморіальні серіали Книг Пам'яті по увічненню імен вінничан – учасників Другої світо-

вої війни, які полягли на фронтах, в партизанських загонах і антифашистському підпіллі, померли від ран, пропали безвісти, загинули в німецькому полоні; повернулись з війни, відбудовували народне господарство і померли в повоєнний період або нині мешкають на території області чи за її межами; поіменні списки закатованих загарбниками мирних громадян області; персоналії загиблих вінничан – учасників радянсько-фінляндської війни 1939 – 1940 рр.

Плясовица Ю. А. Городские откровения. Записки винницкого архитектора / Ю. А. Плясовица. – Вінниця: ПП «ПРАДА-АРТ», 2016. – 264 с.

Плясовица Ю., Рачек В. Русь – Украина. Зачарованное время (книга вторая) / Юрий Плясовица, Владимир Рачек. – Вінниця: ПП «ПРАДА-АРТ», 2016.

Подільський губернський староста Сергій Кисельов (1877 – 1937) у документах епохи / Автори-упорядники: О. М. Кравчук, І. І. Ратушняк, К. В. Завальнюк. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. – 282 с.

Збірник документів і матеріалів присвячений життю і діяльності подільського громадсько-політичного і земського діяча Сергія Івановича Кисельова (1877 – 1937 рр.) – голови Проскурівської повітової земської управи (1912 – 1917 рр.), Проскурівського повітового комісара (1917 – 1918 рр.), губернського старости Поділля у період гетьманату 1918 р., голови Проскурівського осередку Червоного Хреста (1919 р.).

Книга стане у нагоді науковцям, історикам, викладачам та студентам, краєзнавцям, усім небайдужим до вітчизняної історії.

Рідні села Глибочок і Скибинці. Нариси з історії сіл та життя окремих громадян / Дригант В. І., Мельник О. І., Кочубей Л. М., Саміленко Н. П., Шевчук К. І., Лесько Л. І., Савченко А., Горяєва А.; упорядник Іван Ямковий. – К.: ТОВ «Юрка Любченка», 2016. – 584 с.

У книзі зібрано матеріали з історії сіл Глибочок і Скибинці Тростянецького району, починаючи від їх заснування до сьогодення, численні спогади односельчан.

Сварчевський А. В. (автор-упорядник). Мурованокуриловецька Голгофа ХХ століття. – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2016. – 64 с.

У книзі зібрано матеріали про політичні репресії часів більшовицької доби щодо віруючих Православної Церкви на Куриловеччині. В ній вміщено понад 30 коротких біографічних довідок про репресованих: ієрархів, священоцерковнослужителів, монахів, церковних старост та церковників-активістів, регентів-дяків, родичів служителів культу та виходців із духовенства, котрі були піддані репресіям, зазнали страшних знущань з боку безбожної влади, але не зрадили свою віру.

Сварчевський А. В. (автор-упорядник). Подільська Голгофа ХХ століття / Видання друге. – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2016. – 208 с.

Ця книга є своєрідним енциклопедичним довідником або поминальником-мартирологом, у якому зібрані матеріали про політичні репресії періоду більшовицької доби щодо віруючих Православної Церкви на Поділлі. У книзі вміщено понад тисячу коротких біографічних довідок на репресованих: ієрархів, священоцерковнослужителів, монахів, церковних старост та церковників-активістів, регентів-дяків, родичів служителів культу та виходців із духовенства, котрі свого часу були піддані політичним репресіям з боку влади, зазнали страшних знущань, але, попри все, не зрадили Віру.

Видання містить унікальні документи з життя Православної Церкви на Поділлі першої пол. ХХ ст., а також фото та витяги з особових справ репресованих у добу гонінь, котрі публікуються вперше.

Світлана Бондар. Сповідь перед земляками (До 400-річчя с. Курилівки Хмільницького району) / Світлана Бондар. – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2016. – 184 с.

Книга про історію подільського села Курилівки. Для тих, хто цікавиться історією рідного краю, його відомими людьми.

Сергій Гальчак. Герої Вінниччини / Сергій Гальчак. – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2016. – 340 с.

У виданні вміщено стислі довідки про Героїв Радянського Союзу, Героїв Соціалістичної Праці, Героїв України – уродженців Вінниччини та тих, хто пов'язав із нею свою долю, яскравих особистостей, причетних до важливих сторінок її історії, вінничан – героїв інших країн.

Сергій Гальчак. Словом і багнетом: журналісти Вінниччини у Другій світовій війні / Сергій Гальчак / 3-є вид., доповн., переробл. – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2016. – 136 с.

Сергій Гребельський. Хмільник / Сергій Гребельський. – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2016. – 120 с.

Погортавши сторінки книги сивочолого літописця, перед Вами промайне героїчна і водночас трагічна історія Хмільника, частково – району. У ній фахово розставлені акценти, присутня особиста точка зору на «білі плями», події, явища, персоналії.

Відчуєте, що рука у автора вправна, журналістського досвіду не бракує, оскільки, відсіявши від зерна полови, він просто, цікаво і дохідливо презентує все те, що йому на серце лягло із десть прочитаного, почутого, побаченого на власні очі про якісь події, ту-тешній козацький рід, талановитих земляків, котрі споконвіків тягнуться до волі, суверенності, європейської інтеграції.

У новому дослідженні чільне місце посіла курортна тема, оскільки сучасний образ міста над Бугом, окрім кількох промислових підприємств, в основному формує бальнеологічна оздоровча індустрія. Цю місцину нерідко зовуть радоною столицею України.

У книзі кожна глава написана з натхненням і любов'ю, окремі з них емоційно підсилені римованими рядками та васноруч зробленими світлинами. Це, безумовно, творчий злет автора на теренах місцевого краєзнавства, непересічна подія в культурному житті міста і району.

Видання розраховане на широкий читачський загал.

Сергій Сай-Бондар. Каришків. Я твій колосок / Сергій Сай-Бондар. – К.: ВЦ «Академія», 2016. – 224 с.

За словами автора, ця книга – про рідний Каршиків, село, що у Барському районі на Вінниччині. Хочеться, щоб роки й роки була вона і старому, і малому світлим спогадом про сім'ю, про родину, про село...

Щоб була сайвом пам'яті. І джерелом життєвих енергій.

Собко Г. Т. Погляд у глибину сторіч і сьогодення: історичний нарис / Галина Собко / Серія «Село і люди» журналу «Вінницький край», вип. 4. – Вінниця: ФОП Рогальська І. О., 2016. – 236 с.

У книзі повідується про історію с. Гальжбіївки Ямпільського району, вміщено численні розповіді про його працьовитих мешканців.

Сонцепоклонник. Образ Михайла Коцюбинського в художніх і художньо-документальних джерелах: бібліографічний покажчик. 1913 – 2014 рр. / уклад. і вступ стаття О. М. Куцевол; відповід. за вип. Н. І. Морозова; Вінницька ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва. – Вінниця, 2016. – 236 с.

Степанюк В. А. Богородиця під кулями. – Вінниця: Балюк І. Б., 2016. – 48 с.

«Богородиця під кулями» – добірка авторських віршів-молитв, що йдуть зі зраненого серця жінки-матері, яка переймається долею рідної землі та щиро вболіває за долю її захисників. Твори адресовані, насамперед, українським воїнам, їхнім матерям та всім, кого болить душа за Україну.

Сувора правда про 14-й партизанський: документи радянських і трофейних архівів, факти, публікації, свідчення учасників Немирівського партизанського підпілля та очевидців подій / упоряд. Іван Назаренко. – Вид. 4-е, випр. і допов. – Вінниця, 2016. – 344 с.

Збірник містить спогади про діяльність партизанського підпілля у роки окупації Вінниччини німецько-фашистськими військами. Ця книга – також і намагання тих, хто вижив, захистити свою честь і гідність, світлу пам'ять своїх батьків і друзів від наклепів, підозр і звинувачень у воєнний час.

Таранец С. В. Подолье. Традиционная культура и повседневная жизнь русских старообрядцев в XX – начале XXI веков: Альбом / Отв. ред.: член-корр. НАН Украины Г. В. Боряк. – К., 2016. – 232 с.

Терни і лаври Володимира Вовкодава. Статті, нариси, рецензії / редактор-упорядник В. Горлей / Вид. друге доповн. – Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2016. – 228 с. (серія «Літературне краєзнавство»).

Це книга про Володимира Петровича Вовкодава – подільського краєзнавця, фольклориста, етнографа, громадського діяча, який у роки Другої світової війни перебував під німецько-фашистською окупацією, був членом ОУН-УПА, виступав проти гітлерівських загарбників та червоного терору, був політв'язнем сталінських таборів, боровся за суверенну і незалежну Українську державу у 1989 – 2012 роках.

Книга містить автобіографічні дослідження про витоки козацького роду Володимира Вовкодава, спогади сучасників про нього, які прагнули відтворити словесний образ сміливої і мужньої людини.

У книзі зібрано дослідження самого краєзнавця про життя і діяння народного месника У. Кармалюка, про нескорених духом борців за незалежність, про жахливі події періоду колективізації, голодомору, репресій на Хмельниччині та Вінниччині. В основу видання покладено публікації, надруковані в газетах, журналах за 1960 – 2016 роки.

Тетяна Ковальчук. Гордість землі Подільської / Тетяна Ковальчук. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. – 288 с.

У книзі розповідається про жінок-орденоносців Вінниччини, що отримали нагороди за свою працю.

Трухманова С. Л. Соціокультурні та політичні процеси в містах Східного Поділля у 1920-х – на початку 1930-х рр. / Монографія / Світлана Трухманова. – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2016. – 236 с.

У монографії простежуються соціальні та культурні зміни мешканців міст Східного Поділля на тлі історичних змін. Пода-

ється значний статистичний матеріал, що характеризує соціодемографічну ситуацію в містах Східного Поділля у вказаний час.

На основі аналізу архівних документів пояснюються умови формування радянської інтелігенції, характеризуються особливості праці та побуту міських мешканців Східного Поділля.

В умовах згортання так званої нової економічної політики та зростання централізованого контролю, посилення тоталітарних методів управління розглядаються факти наростання переслідувань місцевої інтелігенції, в тому числі, краєзнавчої еліти за звинуваченням в опозиційній діяльності.

Монографія може бути використана в процесі викладання курсу історії та культури України, історії Поділля, соціології міста. Розрахована на викладачів, студентів вищих закладів освіти, а також усіх, хто цікавиться даною проблематикою.

Фаїна Приймачик. Літературне краєзнавство як знаряддя патріотичного виховання. Матеріали для уроків літератури та позакласних заходів. – Вінниця: Консоль, 2016. – 128 с.

Ямковий І. О. (автор-упорядник). Рідні села Глибочок і Скибинці. Нариси з історії сіл та життя окремих громадян / Іван Ямковий. – К.: ТОВ «Юрка Любченка», 2016. – 584 с.

В книзі зібрано матеріали з історії сіл Глибочок і Скибинці Тростянецького району Вінницької області, починаючи від початку їх заснування та до сьогодення, спогади про колективізацію сільського господарства, про голодомор і геноцид української нації у 1932 – 1933 роках, сталінсько-комуністичний терор у 1937 – 1938 роках, матеріали про участь мешканців сіл у Першій та Другій світових війнах, спогади остарбайтерів, статті тих односельців, якими сьогодні пишаються села, та спогади про життєвий шлях окремих жителів сіл. Також розміщено короткі інформації про школи, вчителів, церкви та інші об'єкти.

Книга розрахована на широкий читачий загал.

* * *

Актуальні питання вірменознавства. – Випуск III – IV / Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Вірмени

України: на зламі століть», присвяченої 400-річчю першої документальної згадки про вірмен Язловця (Київ, 11 грудня 2015 р.); Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Вірмени Поділля: історія і сучасність», присвяченої 225-й річниці спорудження Вірменської церкви в Могилів-Подільському (Вінниця, 9 вересня 2016 р.) / Редколегія: Д. А. Давтян (голова), С. Д. Гальчак (співголова) та ін. Наук. редактори Л. В. Баженов, С. С. Каразов та ін. – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2016. – 272 с.

Вінницький альбом. 4-й випуск: Літературно-художній та історико-краєзнавчий альманах / Упорядник Петров В. Б. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. – 484 с.

Вінниччина: минуле та сьогодення. Краєзнавчі дослідження. Матеріали XXVII Всеукраїнської наукової історико-краєзнавчої конференції 7 – 8 жовтня 2016 р. / Ред. колегія: Ю. А. Зінько (відповід. редактор), А. В. Войнаровський (відповід. секретар), А. І. Безуглий, К. І. Висоцька, С. Д. Гальчак, С. О. Гусев та ін. – Вінниця: ФОП Корзун Д. Ю., 2016. – 510 с.

Журналістика й мистецтво слова: збірник наукових статей / Ред. колегія: Володимир Каленич (гол. редактор), Сергій Гальчак, Віталій Гандзюк, Максим Карась, Уляна Лешко; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. – Вип. 8. – Вінниця: ФОП Корзун Д. Ю., 2016. – 232 с.

Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Барська земля Поділля: європейська спадщина та перспективи сталого розвитку», присвяченої 615-й річниці першої документальної згадки про місто Ров, 475-й річниці з часу надання місту Бару магдебурзького права та 150-річчю з дня народження М. С. Грушевського / Ред. кол.: Дмитрієнко М. Ф. (голова), Мосунов М. М. (співголова), Бакалець О. А. (відповідальний редактор), Сторожук А. І. (відповідальний секретар), Лозінський І. Б. (технічний редактор). – Бар: БРТ, 2016. – 248 с.

Міста і містечка Поділля від доби Середньовіччя до початку XX ст.: матеріали наук. конф. 24 – 25 верес. 2015 / Науковий ре-

дактор Вікторія Колесник; Вінниц. обл. краєзн. музей. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2016. – 640 с.

Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Історія. Вип. 24. Збірник наукових праць / Ред. колегія: О. А. Мельничук (головний редактор), Ю. А. Зінько (заст. гол. редактора), А. В. Войнаровський (відповідальний секретар), С. Д. Гальчак, В. М. Даниленко, О. А. Коляструк, П. М. Кравченко та ін. – Вінниця: ФОП Корзун Д. Ю., 2016. – 364 с.

Перша Мурованокуриловецька науково-краєзнавча конференція / Матеріали конференції, 21 – 22 жовтня 2016 р., смт. Муровані Курилівці – Вінниця / Редколегія: С. Д. Гальчак (голова редколегії), Л. В. Баженов (співголова редколегії), Ю. А. Зінько (співголова редколегії), В. В. Войтович (відповідальний секретар) та ін. – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2016. – 468 с.

Русалка Дністровая. Літературно-краєзнавчий збірник. Випуск 4 / Упорядник М. Ф. Каменюк / Редколегія альманаху «Русалка Дністровая»: М. Каменюк (головний редактор), М. Вдовцов (заст. гол. редактора), В. Вітковський, С. Гальчак та ін. – Вінниця: ФОП Рогальська І. О., 2016. – 380 с.

2017 р.

2 січня 2017 р.

Дві книжкові виставки відкрилися у Вінницькій обласній універсальній науковій бібліотеці ім. К. А. Тімряєва: «Різдв'яно-новорічні свята на Поділлі» та «Дума моя з тобою, Україно!». Перша присвячена збереженню та розвитку усталених у краї народних традицій, друга – 79-річчю від дня народження уродженця Вінниччини Героя України В. Стуса.

Обидві ініційовані працівниками відділу краєзнавства книгозбірні.

6 січня 2017 р.

Сімдесят дев'ять років тому у цей день, на Святий вечір, народився видатний український поет і дисидент, Герой України Василь Стус. Пам'ять про нього, людину незламного духу, попри негodu, вшанували біля монумента поету десятки вінничан – небайдужі мешканці міста, краєзнавці, а також викладачі та студенти Донецького національного університету, названого торік іменем Стуса.

14 січня 2017 р.

У Вінниці відбувся IV обласний фестиваль народної творчості «Різвяне диво». Він зібрав близько півтисячі учасників, серед яких і кращі аматорські колективи з районів області, і майстри традиційних ремесел, і господині та господарі зі святковими стравами.

Спочатку фольклорні колективи гуртом зашедрували на майдані Незалежності біля міськради. Потім святковою ходою пройшли вулицею Соборною до центрального парку, де розташувалось різв'яне містечко етнографічних світлиць кожного району.

На сцені біля ялинки відбувся своєрідний парад колядок і щедрівок. Розпочав його фольклорний гурт «Мокоша» Вінницького

училища культури і мистецтв ім. М. Леонтовича виконанням все-світньо відомого «Щедрика». Естафету підхопили колективи з усіх куточків області: «Джерело» з Лозівського будинку культури Чернівецького району, «Подружки» з М'якохідського СТК Бершадського району, «Берегиня» з Орлівки Теплицького, «Смерека» з Піщанського, «Молодички» і «Кряжани» з Крижопільського, «Горлиця» зі Слободи-Яришівської та «Душі криниця» з Вендичан Могилів-Подільського району, ансамбль «Ліра» з Мурованих Курилівців.

І про Спасителя, і про Василя та Маланку співали фольклорні колективи «Гордіївчанка» з Гордіївського СБК Тростянецького району, «Берегині» з Кириасівки Тульчинського, «Животоки» з Ярмолинець та ансамбль родини Бадяків з Миткова Гайсинського району, фольклорні гурти «Краса Поділля» з Барського, «Надросіяни» з Погребищенського, «Іллінецькі візерунки» з Іллінецького, «Подояни» з Віссяницького СБК Козятинського, «Калинове грона» з Рожичної Оратівського районів, фольклорний колектив Шаргородського РБК, ансамбль Куманівського СБК Хмільницького району, «Купавонька» з Демидівки Жмеринського, «Ковалівчанка» з Ковалівки Немирівського, «Горлиця» з Тростянця Тиврівського району, «Перевесло» з Липовецького, «Джерело» з Багриновець Літинського району.

Долучився до цього дійства і ансамбль білоруської пісні «Купалінка» (з цікавістю слухали присутні його щедрівку «Ідзе звізда чудна»). А яскравим фіналом стала «Щедрівочка» у виконанні ансамблю «Заграй» Сосонського СБК Вінницького району.

Учасників та гостей привітали організатори свята – начальник управління культури і мистецтв облдержадміністрації Станіслав Городинський, директор міського департаменту культури Максим Філанчук, директор обласного центру народної творчості, член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Тетяна Цвігун. Вони вручили творчим колективам дипломи фестивалю та різвяні подарунки.

15 січня 2017 р.

У Вінницькій обласній універсальній науковій бібліотеці ім. К. Тімірязєва з ініціативи працівників краєзнавчого відділу відкрито

книжкову виставку «Єднання духу і сердець», приурочену Дню Соборності України.

17 січня 2017 р.

Голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України С. Д. Гальчак звернувся з листом до голови Вінницької облдержадміністрації Валерія Коровія та заступника голови Вінницької обласної ради Людмили Щербаківської з листом, в якому йшлося:

«Прошу розглянути можливість нагородження грамотами Вінницької обласної ради за активну співпрацю із Вінницькою обласною організацією Національної спілки краєзнавців України, краєзнавцями області

Решета Олександра Петровича –

доктора історичних наук, професора, члена-кореспондента
НАН України,

заступника директора Інституту історії України НАН України,
голову Національної спілки краєзнавців України;

Маньківську Руслану Вікторівну –

кандидата історичних наук, старшого наукового співробітника
Інституту історії України НАН України,
заступника голови Національної спілки краєзнавців України;

Дмитрука Володимира Івановича –

кандидата історичних наук, старшого наукового співробітника
Інституту історії України НАН України,
відповідального секретаря Національної спілки краєзнавців
України...»

20 січня 2017 р.

У Державному архіві Вінницької області з ініціативи його директора, члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Юрія Легуна та працівника архіву, члена правління обласного краєзнавчого осередку Костянтина Завальнюка відкрито документальну виставку «І оживе добра

слава, слава України», присвячену 100-річчю Української національної революції.

Серед архівних раритетів, що демонструються на виставці, «Звернення Генерального Секретаріату Центральної Ради до населення Волині й Поділля» (липень 1917 р.), «Постанова Української Центральної Ради щодо затвердження закону про вибори до Українських Установчих Зборів» (1917 р.), «Звернення Подільської губернської Української Ради до громадянства» (травень 1918 р.), «Меморандум українського громадянства на Поділлі Подільському губернському старості на захист Української Державності» (27 серпня 1918 р.), особова справа міністра народної освіти УНР Юхима Онуфрійовича Щириці та ін.

23 січня 2017 р.

Голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Сергій Гальчак та член правління обласного краєзнавчого осередку Катерина Висоцька як делегати від Вінницької обласної організації НСКУ взяли участь у роботі VI з'їзду Національної спілки краєзнавців України, який відбувся у Києві.

С. Д. Гальчак у своєму виступі, обговорюючи доповідь голови НСКУ Олександра Реєнта, в якій з позитивного боку відзначалась робота Вінницької обласної організації НСКУ, більш детально розповів про діяльність краєзнавців Вінниччини, обласного осередку у звітному періоді. Він, зокрема, сказав:

«Шановні колеги!

Вінницька обласна організація Національної спілки краєзнавців України зареєстрована в управлінні юстиції 29 квітня 2010 р. З цього часу діяльність краєзнавців області значно активізувалася, розширилася сфера їхніх інтересів.

Це стосується не лише, власне, членів спілки, а й дослідників малої батьківщини громадських організацій «Вінницьке історичне товариство», «Краєзнавче товариство «Поділля», «Громадська організація «Асоціація музеїв Вінниччини», «Міжрайонний краєзнавчий центр «Соб», «Краєзнавча літературно-мистецька організація «Велика рідня» та ін. Чимало членів Національної спілки краєзнавців України є членами Вінницької філії Центру дослід-

ження історії Поділля Інституту історії України НАН України при Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка.

Коротко зупинюсь на найважливіших напрямках роботи обласної організації НСКУ.

Одним із пріоритетів її діяльності стала **організація та проведення наукових, науково-практичних історико-краєзнавчих конференцій**. Загалом їх проведено десятки. Ось неповний перелік їхніх назв:

Міжнародні:

«Єзуїтський комплекс у Вінниці крізь призму століть»;

II Міжнародна «Барська земля Поділля: європейська спадщина та перспективи сталого розвитку» (до 470-ї річниці надання місту Бару магдебурзького права);

II Міжнародна наукова «Краєзнавство: історичний досвід та перспективи розвитку»;

«Синьоводська битва 1362 року – визначальна подія в історії України»;

«Україна і Польща: історичне сусідство»;

III Міжнародна «Роль краєзнавства в соціально-економічному і культурному розвитку»;

III Міжнародна «Барська земля Поділля: європейська спадщина та перспективи сталого розвитку», присвячена 520-річчю з дня народження Бони Сфорца та 120-річчю виходу у світ праці М. Грушевського «Барське староство. Історичні праці XV – XVIII ст.»;

IV Міжнародна «Усна історія як важлива складова краєзнавчої діяльності»;

«Вірмени Поділля. Історія і сучасність»;

IV Міжнародна «Барська земля Поділля: європейська спадщина та перспективи сталого розвитку», присвячена 615-й річниці першої документальної згадки про місто Ров, 475-й річниці з часу надання місту Бару магдебурзького права та 150-річчю з дня народження М. С. Грушевського;

V Міжнародна «Усноісторичні дослідження: сучасні тенденції, напрямки та перспективи».

Всеукраїнські конференції:

«Літературне краєзнавство Поділля в системі сучасної освіти: стан, проблеми, перспективи»;

XXIII Всеукраїнська «Освіта на Поділлі: минуле та сьогодення»;

XXIV Всеукраїнська «Козацтво в історії України (до 360-річчя битви під Батогом)»;

III Всеукраїнська «Літературні контексти XX століття: проза Галини Журби в ідейно-естетичному контексті міжвоєнної доби (до 125-річчя від дня народження письменниці)»;

XXV Всеукраїнська «Вінниччина: минуле та сьогодення. Краєзнавчі дослідження»;

«Сучасний мас-медійний простір: реалії та перспективи»;

XXVI Всеукраїнська «Вінниччина в роки Другої світової війни. 1939 – 1945»;

«Народи світу і Велика війна 1914 – 1918 рр.»;

«Історія радянської повсякденності: на матеріалах джерел»;

«Хмельницький палац Ксідо – перлина архітектури України»;

«Роль обласних центрів народної творчості та культурно-освітньої роботи як інституції народної культури у процесі децентралізації державного управління»;

«Михайло Грушевський і Вінниччина»;

XXVI Вінницька наукова історико-краєзнавча.

Науково-практичні, краєзнавчі, історико-краєзнавчі конференції:

«Споживча кооперація Поділля: через століття до майбутнього»;

«Час скорботи» (присвячена черговій річниці Голодомору 1932 – 1933 рр.);

«Трагічні сторінки історії Поділля радянської доби»;

«Подільська регіональна лексикологія: стан та перспективи»;

«Роль і місце Свято-Усікновенського Лядівського скельного чоловічого монастиря у культурно-духовному житті краю»;

«Краєзнавча і музейна робота навчальних закладів як пріоритетні напрями патріотичного виховання дітей і молоді»;

«Міста і містечка Поділля від доби середньовіччя до початку XX ст.».

Регіональні:

«Четверта Могилів-Подільська наукова історико-краєзнавча конференція»;

«Перша Шаргородська наукова історико-краєзнавча конференція»;

«Перша Хмельницька наукова історико-краєзнавча конференція»;

«П'ята Могилів-Подільська наукова історико-краєзнавча конференція»;

«Перша Тиврівська наукова історико-краєзнавча конференція»;

«Перша Мурованокуриловецька наукова історико-краєзнавча конференція».

Проведено низку **круглих столів:**

міжнародного «Битва на Синій Воді 1362 року в контексті історії Поділля», інших:

«Велика Перемога в серцях вінничан»;

«Роль і значення хрещення Київської Русі в подальшому історичному та культурному розвитку держави»;

«Вінничани у Другій світовій війні: проблеми історичної та національної пам'яті»;

«Битва під Крутами в контексті регіональної історії»;

«Референдум 1991 року: історичне значення та реалії сьогодення» та ін.

З приємністю хочу відзначити, що опубліковано збірники матеріалів усіх краєзнавчих форумів.

Слід також сказати, що вінницькі краєзнавці взяли активну **участь у краєзнавчих конференціях різного рівня**, в тому числі міжнародних, що відбулися **за межами області**, але чи не найбільше, – які проводилися в Києві, сусідній Хмельницькій області, зокрема в самому Хмельницькому, Кам'янці-Подільському.

Організовано десятки **тематичних виставок**.

Зусиллями членів НСКУ організовано і успішно **проведено Всеукраїнську науково-краєзнавчу експедицію «Сакральна історія Поділля»** за участю членів президії та правління Спілки, яка відбулася в 2013 р. Маршрут експедиції пролягав через с. Уланів Хмельницького району, с. Лядову Могилів-Подільського району, м. Могилів-Подільський, с. Бушу Ямпільського району, с. Липівку Томашпільського району, м. Тульчин, м. Немирів, с. Стрижавку Вінницького району.

Традиційними стали проведення краєзнавцями області за участю літераторів, митців, майстрів народної творчості тематичних вечорів, присвячених видатним особистостям краю, творчі вечори краєзнавців, Стусівські читання, обласні фестивалі-конкурси музейних мініекспозицій, фольклорно-етнографічні фестивалі «Світанки над Россєю», мистецько-етнологічні фестивалі «Подільський Свят-вечір», «Мамині рушники», «Мамині обереги», «Народній пісні жити», «Роде наш красний, роде наш прекрасний», дні слов'янської писемності та культури, свята фольклору імені Гната Танцюри, свята борщу та ін.

Зусиллями краєзнавців відкрито **музеї** народних ремесел та трипільської культури в с. Буші Ямпільського району, історії Другої світової війни в колишньому доті, що знаходиться на території Мурованих Курилівців, музейний історико-меморіальний комплекс «Пам'яті жертв нацизму» на місці колишньої ставки Гітлера «Вервольф», музеї фольклористики Насті Присяжнюк у Погребищі, Миколи Леонтовича в с. Марківка Теплицького району, музей освіти Вінниччини та музей української марки ім. Якова Балабана у Вінниці, музей села Городище Літинського району та ін.

Відкрито **пам'ятники** Т. Г. Шевченку у Вінниці (два), в с. Уланові Хмельницького району, м. Шаргороді, с. Матейків Барського району, Богдану Хмельницькому в Ямполі, композитору Петру Ніщинському в Іллінцях, письменниці Зінаїді Тулуб у Брацлаві Немирівського району, архітектору Григорію Артинову, жертвам нацизму, Небесній сотні та героям АТО у Вінниці, пам'ятні знаки визволителям Поділля від золотоординського іга – в Уланові, з нагоди 365-ї річниці Краснянської битви – в с. Красному Тиврівського району, пам'ятний знак «Хутір Галини Журби» – в с. Соболівці Теплицького району, пам'ятник «Пісні» – с. Садова Могилів-Подільського району.

Відкрито Алею Героїв в Іллінцях, Алею Пам'яті в с. Плискові Погребищенського району, пантеон пам'яті Михайла Коцюбинського, Миколи Леонтовича, Степана Руданського в Шаргороді.

В численних населених пунктах Вінниччини відкрито значну кількість **меморіальних дошок** на честь Героїв Небесної Сотні, полеглих учасників АТО. Крім них, у Вінниці встановлено пам'ятні меморіальні знаки на честь навчальної частини Української Галицької Армії, що в 1919 р. дислокувалася в місті, розстріляного

в 1941 р. у Вінницькій тюрмі члена Центральної Ради Костянтина Василенка. Пам'ятний знак на честь Шевченківських лауреатів, випускників місцевої школи Степана Колесника та Євгена Гуцала встановлено в с. Корделівка Калинівського району та ін.

За цей час краєзнавцями області видано понад 250 **книг** наукового, науково-краєзнавчого характеру. Серед них чимало монографій, наукових досліджень, видань енциклопедичного плану, але чи не найбільша їх кількість присвячена дослідженню історії конкретних населених пунктів, діяльності, ратних та трудових подвигів їхніх мешканців. Краєзнавці Вінниччини взяли за правило: якщо в кожній хаті буде Біблія, «Кобзар» Тараса Шевченка, книга про рідне село, значить воно житиме!

Слід також сказати, що майже усі книги успішно пройшли презентації, які здебільшого відбувалися у Вінницькій обласній універсальній науковій бібліотеці ім. К. Тімірязєва, конференц-залі департаменту інформаційної діяльності та комунікацій із громадськістю Вінницької облдержадміністрації, Вінницькому державному педагогічному університеті ім. М. Коцюбинського, районних будинках культури, райбібліотеках, викликали неабиякий інтерес у широкого загалу населення.

Досить схвально зустріли читачі четвертий випуск літературно-краєзнавчого випуску «Русалка Дністровая».

Хотів би також з приємністю повідомити, що такий же інтерес викликала щойно видана колективна праця «Пам'ятки історії та культури Вінницької області. Вінниця». Нині ми активно працюємо над другим томом видання, яке буде присвячене пам'яткам історії та культури власне області.

Праця дослідників малої батьківщини не пройшла повз увагу керівництва Національної спілки краєзнавців України. Тринадцять найактивніших із них за цей час удостоєні звання «Почесний краєзнавець України», чимало нагороджені іншими відзнаками спілки.

Це, так би мовити, тезисно. Більш детально про діяльність Вінницького обласного краєзнавчого осередку йдеться у книгах, які я дарую сьогодні спілці, «Пізнаючи історію малої батьківщини» та «З любов'ю до малої батьківщини: діяльність Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України (2010 – 2015 рр.) (Записки з щоденника)». Про роботу організації в минулому 2016 році можна дізнатись із Інтернетсайту.

Зрозуміло, у нас є й певні недоліки, а також чимало планів на майбутнє. Над втіленням їх у життя ми активно працюємо.

Діяльність президії та правління Національної спілки краєзнавців України, голови спілки О. П. Реєнта у звітному періоді схвалюю. Висловлюю щире вдячність за продуктивну співпрацю!»

За дорученням очільників Вінницької облдержадміністрації та обласної ради за активну співпрацю із Вінницькою обласною організацією Національної спілки краєзнавців України, краєзнавцями області він вручив грамоти Вінницької обласної державної адміністрації та Вінницької обласної ради голові Національної спілки краєзнавців України Олександрові Реєнту, заступнику голови НСКУ Руслані Маньківській, відповідальному секретарю НСКУ Володимиру Дмитруку.

На з'їзді С. Д. Гальчака обрано членом Правління та Президії Національної спілки краєзнавців України.

31 січня 1017 р.

Голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України С. Д. Гальчак взяв участь у тематичному заході «Час забирає свідків, але не пам'ять», приуроченому 12-й річниці створення Вінницької громадської організації «Союз Чорнобиль України», що відбувся у Вінницькій ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва.

У рамках заходу було презентовано буклет «30 років пам'яті». На його сторінках розміщено інформацію про трагедію Чорнобильської катастрофи, а також діяльність міської організації за згаданий період. Як розповів співавтор видання, ліквідатор наслідків аварії на ЧАЕС Михайло Ястремський, в основу буклету покладено документи фотовиставки, приуроченої 30-річчю чорнобильської біди, які демонструвалися в обласному краєзнавчому музеї.

М. Ястремський також зазначив, що за дванадцять років з'явилося дев'ять книг-спогадів вінничан-чорнобильців. Серед них «Полинові шляхи вінничанок». Вона особливо вартісна, адже на її сторінках є згадка про 300 вінничанок, які брали участь у ліквідації аварії. Більше того, понад 160 з них вдалося відшукати і записати їхні спогади.

Виступаючи перед присутніми, С. Д. Гальчак відмітив велику подвижницьку діяльність краєзнавців-чорнобильців Михайла Ястремського, Миколи Лаціса, Володимира Войтова, Віктора Сокола в увічненні пам'яті ліквідаторів наслідків техногенної катастрофи, побажав їм нових творчих успіхів у благородній справі.

2 лютого 2017 р.

У м. Хмільнику, в районному Будинку культури, відбулось нагородження переможців краєзнавчого конкурсу «Благодатна Хмільницька земля». Конкурс тривав з 1 вересня до 1 грудня 2016 року. В ньому взяли участь діти від 12 до 16 років та молодь віком від 17 до 25 років. На конкурс надійшло 57 робіт. Це твори про Хмільниччину, про історію та культуру рідного краю, про видатних людей.

Головним спонсором конкурсу став депутат обласної ради Олександр Крученюк.

Визначало переможців журі, до складу якого увійшли педагоги, історики та краєзнавці району, зокрема, Почесний краєзнавець України, член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Микола Никифорович Дорош, член НСКУ, Почесний краєзнавець України Віра Анатоліївна Степанюк, член НСКУ Василь Миколайович Маринич, краєзнавці Євген Іванович Козюк, Василь Володимирович Гальчевський, Любов Григорівна Коляда.

Вітаючи учасників, Олександр Крученюк подякував їм за участь у конкурсі, побажав миру, злагоди, достатку. Він вручив переможцям подяки, подарунки та грошові винагороди.

Привітання та подарунки переможці краєзнавчого конкурсу отримали і від директора департаменту інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації Світлани Василюк, заступника голови райдержадміністрації Миколи Чикотуна, заступника голови районної ради Анатолія Войцешука.

Супроводжувалось дійство під чудовий спів українських пісень, які виконувала одна із переможниць конкурсу, учениця школи-гімназії № 1 Оксана Соловей.

2 лютого 2017 р.

У Вінницькій обласній універсальній науковій бібліотеці ім. К. Тімірязєва зусиллями працівників краєзнавчого відділу відкрито обширну тематичну книжкову виставку «Вінницька ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва» на історичних паралелях», приурочену 110-річчю з часу заснування провідної на Вінниччині книгозбірні.

16 лютого 2017 р.

Голова правління Вінницької обласної організації НСКУ Сергій Гальчак взяв участь у засіданні Президії Національної спілки краєзнавців України, на якому розглянуто питання:

1. Про рішення VI з'їзду НСКУ та підготовку матеріалів і документів VI з'їзду НСКУ.
2. Про розподіл обов'язків членів Президії НСКУ.
3. Про затвердження складу комісій Правління НСКУ.
4. Про підготовку обласних програм із розвитку краєзнавства.
5. Про рекомендацію до друку навчального посібника з історичного екскурсознавства «Експерсії Ужгородом».
6. Про відзначення 28 травня Всеукраїнського дня краєзнавства.
7. Про відзначення 90-річчя журналу «Краєзнавство».
8. Про затвердження Положення про відзнаки НСКУ.
9. Про вступ нових членів НСКУ та відзначення краєзнавців нагородами НСКУ.

При розподілі обов'язків членів Президії НСКУ С. Д. Гальчака визначено відповідальним за видавничу діяльність спілки, а також уведено до складу комісії з видавничих питань.

16 лютого 2017 р.

Рішенням Президії правління Національної спілки краєзнавців України від 16 лютого 2017 р. за значний внесок у розвиток краєзнавчого руху, збереження національної історико-культурної спадщини та природних скарбів України члену Національної спілки краєзнавців України, директору Бершадської ЗОШ I – III ступенів

№ 1 Вінницької області **Григорію Олексійовичу Погончику** присвоєно звання **Почесний краєзнавець України**.

Погончик Григорій Олексійович

Народився 1955 р. в с. Баланівка Бершадського району. Педагог, історик, краєзнавець. Член Національної спілки краєзнавців України. Відмінник освіти України. У 1981 р. закінчив історичний факультет Вінницького державного педагогічного інституту. Педагогічну діяльність розпочав учителем П'ятківської середньої школи. Потім був директором Михайлівської та Чапаєвської середніх шкіл (Бершадський район)), нині очолює педагогічний колектив Бершадської ЗОШ I – III ступенів № 1. Неодноразово обирався сільським та міським депутатом, депутатом Бершадської районної ради. Активно займається краєзнавством. Відшукав на Бершадщині понад 100 могил масових розстрілів євреїв у роки Другої світової війни. З його ініціативи на них встановлено пам'ятні знаки. Автор низки краєзнавчих праць: «Дорога до храму», «Сторінки життя Бершадської ЗОШ I – III ступенів № 1», «Село в краю Бершадським (Михайлівка, Романівка, Якубівка: історія)», «Голодомор 1932 – 1933 рр. на Бершадщині: спогади очевидців», «Бершадщина: з минулого – у майбутнє», «Кровоточащая рана. Холокост в Транснестрії 1941 – 1944 гг.» (у співавторстві з І. Кацапом) та інших, а також численних публікацій у періодичній пресі.

16 лютого 2017 р.

У Вінницькій обласній універсальній науковій бібліотеці ім. К. Тімірязєва в рамках засідання науково-краєзнавчого клубу «Дослідник краю» відбулася презентація довідника науковця й краєзнавця, доктора історичних наук Тетяни Каросєвої «Вулиці Вінниці: з історії декомунізації». У заході взяли участь завідувачка відділу краєзнавства бібліотеки Оксана Антонюк, краєзнавці Вінниці, студентська молодь.

Лютий 2017 р.

У Києві у «Видавництві Логос Україна» вийшов друком 4-й том довідково-біографічного видання «Почесні імена України – еліта держави». У підрозділі «Державність та культура – праведна душа народу» окрему сторінку (С. 183) присвячено Гальчаку Сергію Дмитровичу – голові правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, професору кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, доктору історичних наук, члену-кореспонденту Української академії історичних наук, заслуженому працівнику культури України, Почесному краєзнавцю України.

20 лютого 2017 р.

День Героїв Небесної Сотні. Ця дата увійшла в історію як один із найкривавіших днів Революції Гідності, коли у Києві від куль снайперів на Євромайдані та вул. Інституцькій загинули більш, ніж півсотні протестувальників. Серед героїв Небесної сотні – й наші незабутні земляки Максим Шимко, Валерій Брезденюк, Леонід Полянський, Юрій Нечипорук, Роман Оліх.

У третю річницю тих трагічних подій вінничани, у тому числі чимало краєзнавців, поклали квіти до пам'ятника Героям Небесної Сотні й воїнам АТО та до Меморіалу Слави на Європейській площі міста.

24 лютого 2017 р.

У Краснянському сільському будинку культури Тиврівського району в урочистій обстановці відкрито «Кімнату-музей ім. Д. Нечая». У заході взяли участь краєзнавці А. Тамтура, О. Коваль, кандидат історичних наук, голова Тиврівської районної ради Я. Красовський, полковник Вінницького козацького полку ім. І. Богуну В. Воловодюк, козацька молодь з Тиврова, Гнівани, Вінниці, Літина, Козятина.

27 лютого 2017 р.

Член Президії Національної спілки краєзнавців України, голова правління Вінницької обласної організації НСКУ С. Д. Гальчак від імені керівництва спілки за активне співробітництво із краєзнавчим активом Вінниччини та з нагоди ювілею книгозбірні вручив грамоти НСКУ працівникам Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. К. А. Тімірязєва:

Морозовій Наталії Іванівній, директору бібліотеки, заслуженому працівнику культури України, члену правління Вінницької обласної організації НСКУ;

Слотюк Галині Миколаївній, заступнику директора з наукової роботи та інформатизації;

Цимбалюк Поліні Іванівній, ученому-секретарю, заслуженому працівнику культури України,

Антонюк Оксані Юріївній, завідувачці відділу краєзнавства;

Авраменко Галині Миколаївній, бібліографу відділу краєзнавства;

Зорі Лілії Іванівній, провідному бібліографу відділу документів із гуманітарних, технічних та природничих наук;

Кізян Ользі Іванівній, завідувачці відділу наукової інформації та бібліографії;

Марчук Тетяні Олександрівній, провідному бібліографу відділу рідкісних і цінних видань;

Спиці Наталії Володимирівній, завідувачці редакційно-видавничим сектором;

Коцюбській Валентині Миколаївній, завідувачці сектором газетної періодики.

2 березня 2017 р.

У м. Могилеві-Подільському відбулася міжвузівська студентська краєзнавча конференція, в якій взяли участь голова обласної організації Національної спілки краєзнавців України, доктор історичних наук Сергій Гальчак, місцеві краєзнавці-історики, студенти коледжів, учні НВК № 4.

Ініціював проведення міжвузівської конференції член правління Вінницької обласної організації НСКУ, Почесний краєзнавець України, викладач історії монтажно-економічного коледжу Валерій Войтович.

Тема заходу: «Трагічні сторінки історії України. Доля остарбайтерів Поділля у роки Другої світової війни».

«Кілька тижнів тому Україна відзначила 75-річчя трагічних подій, коли, виконуючи вказівки біснுவатого Гітлера, німецька адміністрація окупованих територій України почала насильно забирати українську молодь до Німеччини та з інших окупованих нею європейських країн для того, щоб використовувати їх як робочу силу в промисловості, будівельних роботах, а також в аграрному секторі. Це сталося тому, що німецький уряд і Гітлер не думали про те, що війна з Радянським Союзом затягнеться. Німецьких селян і робітників потрібно було мобілізувати до армії, а чим замінити їх на великій кількості промислових підприємств, вони не подумали. Було завдання максимально використати молодих людей – де добровільно, де примусово – на цих роботах. Це була справжня трагедія для всього українського народу, в тому числі Поділля», – розповів Валерій Войтович.

Про долю остарбайтерів Поділля на конференції доповідали студенти монтажно-економічного, технолого-економічного та медичного коледжів. Цікаві розробки до 75-річчя початку масового вивезення населення України до Німеччини презентували студенти Олександр Омелько, Аліна Мельничук, Андріана Васирик, Вероніка Тименюк, Катерина Гураль, Анна Осадча. Теми молодь обирала довільно. Студенти розкрили проблеми остарбайтерів у життєвих історіях-спогадах.

Голова правління Вінницької обласної організації НСКУ Сергій Гальчак наголосив на тому, що в радянські часи питання остарбайтерів замовчувалося, а люди, які потрапили на роботу до окупантів, опинились, так би мовити, на узбіччі суспільства. Лише зі здобуттям Україною незалежності про них заговорили як про людей. Серед цієї категорії було чимало осіб, які любили свою Вітчизну не менше тих солдатів, які гинули на фронті.

Викладач технолого-економічного коледжу, член Національної спілки краєзнавців України Анатолій Соляр поділився спогадами остарбайтера – свого родича Йосипа Коханова.

У підсумку краєзнавча конференція видалась напрочуд плідною, викликала в усіх її учасників великий інтерес до порушеної теми.

2 березня 2017 р.

З ініціативи працівників відділу краєзнавства у Вінницькій обласній універсальній науковій бібліотеці ім. К. А. Тімірязєва відкрито тематичну книжкову виставку «Вінниця та вінничани у період Української державності у 1917 – 1920 рр.».

14 березня 2017 р.

Голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Сергій Гальчак взяв участь у роботі Вченої ради Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. К. А. Тімірязєва, на якій розглянуто питання:

1. Про обговорення і затвердження основних напрямків, що обговорюватимуться на науково-практичній конференції «Бібліотека в контексті сучасності і конструювання майбутнього», присвяченій 110-й річниці заснування Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва.

2. Про затвердження переліку розширених довідок до хронологічного довідника «Знаменні і пам'ятні дати Вінниччини 2018 року» та визначення їх авторів.

3. Про затвердження змісту випуску книгознавчого альманаху «Подільський книжник» за 2016 рік.

4. До проблеми створення Центру усної історії для збереження історичної пам'яті.

5. Про визначення видань бібліотеки, рекомендованих на розгляд обласної експертної ради для їх видання за кошти Вінницької обласної державної адміністрації та Вінницької обласної ради у 2017 році.

6. Повідомлення про Міжнародну науково-практичну конференцію «Україна – Польща: історичне сусідство».

16 березня 2017 р.

Краєзнавці Вінниччини, рідні та близькі, колишні колеги по роботі провели в останню путь заслуженого журналіста України, провідного в області краєзнавця Івана Степановича Волошенюка, автора документальних книг «В ім'я хліба» (про відоме с. Шляхову на Вінниччині), «Ви чуєте, журавлі» (про людей с. Кунки Гайсинського району), «Немирівська трагедія» (про життя і долю учасників героїчної підпільної боротьби з ворогом у роки Другої світової війни у Немирівському районі), краєзнавчих праць «Печалі неосвячених могил», «Душа моя – Ометинці» та ін.

17 березня 2017 р.

17 березня 2017 р. виповнилося 100 років створення Української Центральної Ради – фактичного початку Української революції 1917 – 1921 років – одного з найважливіших і найскладніших періодів в історії українського народу XX століття. Ця доба була вершиною національно-визвольної боротьби, відродження української нації.

З метою вшанування традицій боротьби за незалежність і соборність України та військової звитяги захисників рідної землі, творців національної державності у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського відбулося покладання квітів до погруддя видатного історика, письменника, голови Української Центральної Ради Михайла Грушевського.

18 березня 2017 р.

В с. Уладівці Літинського району на базі місцевої загальноосвітньої школи I – III ступенів відбувся круглий стіл, присвячений 100-річчю Української революції 1917 – 1921 років та вшануванню пам'яті учасників повстанського руху на Поділлі. У його роботі взяли участь вінницькі науковці-краєзнавці професор О. К. Струкевич, доцент Т. П. Ткачук. До заходу долучилися також краєзнавці Літинщини, управлінці районної державної адміністрації, учителі та учні школи.

20 березня 2017 р.

У Вінницькій обласній універсальній науковій бібліотеці ім. К. Тімірязєва відкрито тематичну книжкову виставку «Визволення Вінниччини в серцях поколінь», приурочену 73-й річниці визволення області від нацистських загарбників.

22 березня 2017 р.

Голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців С. Д. Гальчак зустрівся зі студентами Вінницького національного аграрного університету. Під час зустрічі мав зацікавлену розмову про трагедію подолян у період нацистської окупації краю, визволення Вінниччини від гітлерівських окупантів, безсмертні подвиги героїв-вінничан. Подарував університетській бібліотеці свої книги, що повідують про буремне лихоліття Другої світової війни.

30 березня 2017 р.

У Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського за участі члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України професора Ю. А. Зінька, краєзнавців доктора історичних наук О. А. Мельничука, доцента О. М. Кравчука відбулась зустріч студентів магістратури та викладачів факультету історії, етнології і права з нідерландським дослідником Холокосту Кором Роосом. Зарубіжний гість розповів про власну діяльність із вивчення цієї трагедії, представив свої нові книги «Народжені страждати?» та «Рама. Свідчення сімнадцяти євреїв, які вижили в концтаборі «Мертва петля» в с. Печера, що на Вінниччині.

6 квітня 2017 р.

На базі Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського відбулася VI Всеукраїнська науково-практична конференція студентів, аспірантів і молодих учених

«Подільська лексикологія: стан та перспективи». Заслухано низку доповідей та повідомлень. Зокрема, особливо великий інтерес в учасників конференції викликали доповіді Єлісея Комарницького «Подільський весільний обряд у слов'янських етнолінгвістичних працях», Катерини Зозулі «Свосвідність обряду покривання наречених у селах Новоушиччини Хмельницької області», Валентини Колісніченко «Весільна обрядова лексика с. Животівка Оратівського району Вінницької області», Альони Кабальок «Лексичні домінанти в номінації людини за її ставленням до праці (на матеріалі говірок Вінниччини)», Анастасії Меланишеної «Система подільських повір'їв та застережень, пов'язаних з тваринним світом, в етнологічному аспекті», Олександри Бригиди «Зоометафора в подільських говірках», Альони Крилевської «Запозичені назви одиниць виміру в подільських говірках», Руслани Бондар «Неофіційний антропотопонімом села Порик Хмельницького району Вінницької області», Вікторії Музики «Категорія оцінки в діалектних текстах говірки с. Сиваківці Липовецького району Вінницької області», Анастасії Клименко «Зимова календарна обрядовість подільян крізь призму діалектних текстів с. Губник Гайсинського району» та ін.

7 квітня 2017 р.

Розпорядженням заступника голови Вінницької облдержадміністрації А. Гижка від 7 квітня 2017 р. № 253 затверджено склад конкурсної комісії з відбору творів серії «Моя Вінниччина» та положення про неї – консультативно-дорадчого постійно діючого колегіального органу, утвореного з метою здійснення змістовної тематичної оцінки творів серії «Моя Вінниччина» та визначення доцільності їх випуску за рахунок коштів обласного бюджету. До складу комісії як наукового редактора введено доктора історичних наук, голову правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України С. Д. Гальчака.

19 квітня 2017 р.

До Міжнародного дня пам'яток і визначних місць у Вінницькому обласному краєзнавчому музеї, очолюваному членом правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесним краєзнавцем України Катериною Висоцькою, відкрито виставку «Подільські мандри: слідами Наполеона Орди», на якій представлено 10 літографій видатного польського художника Наполеона Орди та близько 100 фотосвітлині вінничан Наталії Пудайло та Ігоря Кірпічнікова – засновників групи «Подільські мандри».

На літографіях Наполеона Орди (1807 – 1883), присвячених Поділлям, – перлини сакральної та палацової архітектури, панорами садів і стародавніх містечок, які відтворюють мальовничі краєвиди минулого часу.

Польський художник і музикант був певний час гувернером у садібі Жевуських, що мали родову резиденцію у Погребищі, тож був обізнаний із Поділлям. Він багато мандрував Україною та територіями Вінниччини (1872 – 1874 рр.), результатом чого стали серії літографій різних регіонів, що увійшли в масштабне видання «Альбом історичних краєвидів Польщі». «Альбом...» став надзвичайно популярним, зазнав кількох перевидань, одне з яких було подаровано Вінницькому обласному краєзнавчому музею колекціонером Андрієм Гродецьким. Частина робіт увійшла до експозиції виставки.

Роботи Н. Пудайло та І. Кірпічнікова – своєрідні фотоспогади подільських мандрів.

Цього ж дня в музеї відкрито ще одну цікаву виставку – «Коштовні сторінки історії Поділля». Матеріали, що експонуються на ній, належать до різних періодів історії краю: від трипільля до нової доби.

Серед представлених на виставці коштовностей – найдавніші на Вінниччині прикраси-обереги з глини та міді (трипільська культура IV – III тис. до н. е.) та золоті ювелірні вироби доби бронзи (XV – X ст. до н. е.).

Надзвичайно яскравою є колекція сарматського золота.

Представлено також монетні скарби, виявлені на Вінниччині, та різноманітні прикраси періоду черняхівської археологічної культури, ранньослов'янського періоду, часів Київської Русі.

Крім прикрас на виставці демонструються меч та парадний шолом доби середньовіччя. Ці предмети були не тільки військовими атрибутами, але й свідченням високого статусу їхніх власників.

Серед експонатів нової доби – столове срібло XVIII – XIX ст., яке належало родині Грохольських, – виделки, ножі, ложки, таці, блюда тощо. Цей період представлений також срібними шатами ікон, скриньками та парадною булавою, що, за припущенням, належала родині Замойських.

27 квітня 2017 р.

Відбулася наукова конференція викладачів, аспірантів і студентів факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Низка доповідей та повідомлень, що заслухані на конференції, присвячена краєзнавчим аспектам. Такими були повідомлення голови правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України доктора історичних наук С. Д. Гальчака «Журналісти Вінниччини – Шевченківські лауреати», кандидата наук із соціальних комунікацій Віталія Гандзюка «Перемоги й поразки армії Директорії УНР на Поділлі у висвітленні місцевої преси (1919 р.)», студенток Ольги Дідик «Меморіальна тематика на шпальтах вінницьких газет (2015 р.)», Юлії Мельник «Сергій Гальчак – визначний історик з Поділля», Маргарити Юрчак «Авторське кіно вінницького документаліста Ігоря Міхеєва: жанри, тематика» та ін.

Квітень 2017 р.

Вийшов у світ XXV-й випуск збірника наукових праць «Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: історія», в якому опубліковано низку наукових статей краєзнавців Вінниччини, зокрема, го-

лови правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, доктора історичних наук С. Д. Гальчака «Прояви колабораціонізму на Поділлі в роки нацистської окупації краю», члена правління, кандидата історичних наук О. А. Бакальця «Молдавські монети на подільському ринку другої половини XIV – XV ст. (за скарбовими джерелами)», краєзнавців, кандидатів історичних наук Н. П. Кузьмінець «Більшовицький наступ на різні релігійні конфесії на Поділлі на початку 1920-х років», А. В. Войнаровського, І. В. Мазур «Польська громада Поділля 1920-х рр. в умовах більшовицької політики «коренізації», О. О. Стадник «Ідеологізація навчально-виховного процесу та пропагандистсько-агітаційна робота партійних структур в освітній галузі у 20-х рр. XX ст. (на матеріалах Поділля)», П. М. Кравченка «Кадрова політика сталінського режиму в роки голодомору 1932 – 1933 рр. на Поділлі», В. В. Кононенко «Антисемітська політика радянської влади в 1948 – 1953 рр. (на матеріалах Поділля)», В. О. Гребеньової «Прізвищевий масив Сосонської волості Вінницького повіту (на матеріалах Державного архіву Хмельницької області)», І. М. Батиревої «Культурно-господарський комплекс селян Східного Поділля 1950 – 1960-х рр. (за матеріалами етнографічних експедицій)», Н. В. Жмуд «Культурний ландшафт сучасної Вінниці в контексті антропології простору (за матеріалами польових студій): спроба аналізу та окреслення перспектив» та ін.

8 травня 2017 р.

З ініціативи активістів громадської організації «Тульчинське районне об'єднання учасників АТО», місцевих краєзнавців у Тульчині відкрито пам'ятний знак борцям за волю України. Його автором став викладач Тульчинського училища культури, заслужений художник України Григорій Зорик.

16 травня 2017 р.

З ініціативи члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Ю. В. Легуна у Держав-

ному архіві Вінницької області відкрито документальну виставку, приурочену Дню пам'яті жертв політичних репресій.

16 травня 2017 р.

На базі Печерської ЗОШ І – ІІІ ступенів Тульчинського району відбувся районний семінар учителів української мови «Використання краєзнавчого матеріалу на уроках української мови та літератури».

«Допоки жива пам'ять народу, доти живий і народ», – саме цією мудрістю послуговуються жителі Печери. Адже їхнє село багате своєю історією, відомими людьми, героїчними подвигами та чудовими краєвидами. Свято бережуть минуле малої батьківщини учнівський та педагогічний колективи місцевого навчального закладу. На себе вони взяли відповідальність дослідити історичні факти, відомості, події, що відбувалися в селі. Спогади та свідчення очевидців, записи в історичних джерелах не залишилися осторонь допитливих патріотів рідного краю.

Щоб ще більше привернути увагу до свого села, поділитися набутками, й було організовано згаданий семінар.

Зустріч учителів пройшла у формі краєзнавчої подорожі пам'ятними місцями села.

Перша зупинка подорожі «Люди незвичайної долі» була біля меморіальних дошок. Учителі української мови та літератури Л. Рудик та Т. Музика з гордістю та глибокою пошаною розповіли про життєвий та трудовий шлях партизана, голови колгоспу, Героя Соціалістичної Праці І. С. Кальницького, який все своє життя присвятив українському селу і його людям, та про випускника школи О. В. Москаленка, який у 2014 році загинув під час виконання бойового завдання в зоні АТО.

Друга зупинка «Скарбниця історії нашого села» була в музеї, що знаходиться на території школи. Учителька географії (вона ж завідувачка музею) В. Кошолар детально ознайомила учасників семінару з археологічними знахідками, речами побуту, архітектурними деталями, історичними відомостями, на які багата Печера.

Третя зупинка «З погляду вічності» привела гостей до дендропарку, де у ХVІІ – ХІХ ст. знаходився маєток Потоцьких. До цього

часу збереглися графський мавзолей-усипальня та каплиця св. Андрія Боболі.

Наступна зупинка «Останній прихисток» справила неабияке враження на присутніх. Учителька історії О. Конецька із хвилюванням в голосі розповіла про жакливі події 1941 – 1944 рр., що відбувалися у концентраційному таборі «Мертва петля» на території Печери. Історичні факти вчителька підтверджувала спогадами колишніх в'язнів-свреїв, котрим удалося вижити.

П'ята зупинка була біля гордості села – козацького храму, що зведений без жодного цв'яха у 1769 році. З того часу він практично не закривався.

Далі учасники семінару відвідали пам'ятник юним левківським партизанам, встановлений на пагорбі над Південним Бугом.

Потім учні поклали квіти до пам'ятника загиблим воїнам. Хвилиною мовчання вшанували світлу пам'ять про них.

Красзнавча подорож справила незабутнє враження. У виступі кожного учасника семінару відчувалася безмежна любов, глибока пошана та щедра гордість за рідну землю та людей.

19 – 20 травня 2017 р.

У Вінниці на базі державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського відбулася міжнародна наукова конференція «Україна – Польща: історичне сусідство».

Відкриваючи науковий форум, з вітальним словом до його учасників звернулися заступник ректора університету Сергій Гусєв, а також генеральний консул Республіки Польща у Вінниці Томаш Олейнічак.

Під час роботи пленарного засідання були представлені доповіді члена правління Вінницької обласної організації НСКУ, декана факультету історії, етнології і права Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Юрія Зінька «Співпраця істориків-науковців Вінниці та Варшави як фактор зміцнення україно-польських взаємин», ксьонза, керівника кафебри допоміжних історичних дисциплін та закладу архівістики інституту історичних наук університету кардинала Стефана Вишинського у Варшаві Казімеша Латака «Наукова співпраця інсти-

туту історичних наук університету кардинала Стефана Вишинського у Варшаві та інституту історії, етнології і права Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського: фактографія, ефекти, перспективи», кандидата історичних наук, доцента кафедри історії та культури України Вінницького ДПУ ім. М. Коцюбинського Олександра Криворучка «Вплив Кревської унії на релігійне життя населення Великого князівства Литовського», доктора історичних наук, декана історичного факультету Гомельського державного університету ім. Ф. Скорини (Республіка Білорусь) Ніколая Мезги «Исследования по истории польско-советской войны 1919 – 1920 гг. как инструмент идейно-политической борьбы между Польшей и советским государством», доктора історичних наук, професора, декана факультету історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича Олександра Добржанського «Еволюція суспільно-історичних стереотипів у свідомості українців та поляків на прикладі опіки над місцями національної пам'яті».

Секційні засідання продовжились у шести секціях, зібрали чималу аудиторію дослідників. Зокрема, змістовними були виступи науковців доктора історичних наук Сергія Гальчака (м. Вінниця) «Участь подолян у боях за звільнення Польщі від нацистської окупації», доктора історичних наук Любові Жванко (м. Харків) «Невідомий Болеслав-Ярослав Цибіс (1895 – 1957): художник, скульптор, монументаліст», професора Магдалени Зовчак (м. Варшава) «Релігійна культура та ідентичність релігійної меншини. Білий Бір – Мурафа (2012 – 2016)», кандидата історичних наук Вікторії Білик (м. Луцьк) «Греко-уніати: від Речі Посполитої до Російської імперії (кінець XVIII – 1830-ті рр.)», кандидата історичних наук Олени Стадник (м. Вінниця) «Становище польського населення Поділля в кінці XIX ст.», доктора історичних наук Вікторії Венгерської (м. Житомир) «Польська шляхта Правобережної України: пошуки власного «я» в імперських умовах», кандидата історичних наук Валерія Рекрута (м. Київ) «Поляки у становленні кооперативного руху на Поділлі (друга половина XIX – початок XX ст.)», кандидата історичних наук Віктора Адамського (м. Хмельницький) «Польська громада і заснування Кам'янець-Подільського державного українського університету», доктора історичних наук Миколи Олійника (м. Хмельницький) «Вплив радянсько-польських

відносин у 1920-х рр. на становище поляків на Поділлі», доктора історичних наук Олександра Даниленка (м. Київ) «Соціогуманітарні міжнародні зв'язки Радянської України і Польщі в 1920-ті рр.», кандидата історичних наук Романа Подкура (м. Київ) «Депортація громадян із прикордонної смуги УСРР на початку 1935 р. в контексті політики державного терору», доктора історичних наук Людмили Стрільчук (м. Луцьк) «Проблеми історичної пам'яті в сучасних україно-польських взаєминах», кандидата історичних наук Валерія Кононенка (м. Вінниця) «Освіта польської національної меншини на Поділлі: історія та сучасність», доктора історичних наук Наталії Чорної (м. Вінниця) «Стратегічне партнерство України та Польщі: випробування спільною минувиною», кандидата історичних наук Олександра Петренка (м. Вінниця) «Актові книги судово-адміністративних установ литовсько-польського права у фондах Державного архіву Вінницької області» та ін.

20 травня на базі Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки імені К. А. Тімірязєва у рамках конференції відбувся круглий стіл «Книга як історичне джерело», який вітальним словом відкрила директор книгозбірні, член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Наталія Морозова. Було заслухано доповіді науковців Казімежа Латака (м. Варшава) «Книга як блискучий інструмент причинок до історії гуманістичної інтелектуальної формації в Польщі», Міхала Лобазі (м. Варшава) «Поміж майстерністю і прагматизмом. Оправи книг, які використовували в монастирських осередках Кракова до середини XVI ст.», Тетяни Кароевої (м. Вінниця) «Інскрипти як джерело інформації про ділові та інтелектуальні контакти вінничан першої половини XX ст. (за книжковим фондом Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва)», Вікторії Волощенко (м. Київ) «Евристичний потенціал досліджень художнього оформлення творів друку (на прикладі популярних видань Наддніпрянської України зламу XIX – XX ст.)», бібліотекаря Ірини Валігури (м. Вінниця) «Польські видання XVII ст. З фондів Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва як джерело інформації про книжкові інтереси подільян початку XX ст.».

Учасникам круглого столу було презентовано книжкову виставку «Книга як історичне джерело (за фондами відділу рідкісних і цінних видань Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва)», каталог ав-

тографів на книгах, що зберігаються у відділі рідкісних і цінних видань бібліотеки, – «Litera scripta manet».

За результатами конференції видано збірник наукових праць: *Україна – Польща: історичне сусідство. Матеріали міжнародної наукової конференції 19 – 20 травня 2017 р. / Ред. кол.: Ю. А. Зінько, О. А. Мельничук та ін. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. – 414 с.*

23 травня 2017 р.

У День Героїв, встановленого на честь борців за волю України, у Козятинській районній бібліотеці відбулася презентація мартиролога пам'яті «Білі лебеді в небесах. Відлуння неоголошеної війни», присвяченому п'ятнадцятьом героям-уродженням Козятинщини, які загинули, захищаючи східні рубежі України. Це – спільний проект ГО «Суспільні ініціативи Козятинщини» та центральної районної бібліотеки (матеріал зібраний та систематизований працівниками краєзнавчого сектору книгозбірні), який був підтриманий сектором по роботі та соціальної підтримки воїнів АТО міської ради. На сторінках буклету – біографічні відомості про загиблих військовослужбовців, спогади, світлини.

Читацька зала бібліотеки давно не бачила такої кількості людей. Захід був пронизаний тугою, болем та скорботою за обірвані життя мужніх земляків, спогадами та вдячністю за їхній великий подвиг.

Представляючи буклет, голова ГО «Суспільні ініціативи Козятинщини» Олена Іванчук та керівник волонтерських проектів даної організації Віктор Заїчко підкреслили, що це видання продиктоване часом. Ми повинні пам'ятати тих, хто віддав найцінніше – життя заради незалежності України і рівнятися на них.

До глибини душі вразив присутніх виступ матері одного із полеглих героїв – Вадима Наумова Інни Сергіївни. Жінка поділилася спогадами про останню зустріч із сином, про важкий час невідомості, коли впродовж кількох місяців чекала звістки про його долю.

Перед присутніми виступили і поділилися своїми думками з приводу реалізованого меморіально-краєзнавчого проекту перший заступник голови райдержадміністрації Сергій Прохоров, голова

ради районної Спільки учасників АТО Сергій Кравченко, директор Козятинського музею історії міста, член ревізійної комісії Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Лілія Макаревич та ін.

Презентація ознаменувалася ще однією подією – цього дня було відправлено на передову 18 маскувальних сіток та 3 маскувальні костюми, виготовлені небайдужими мешканцями міста.

24 травня 2017 р.

Голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України С. Д. Гальчак взяв участь у торжествах з нагоди 105-ї річниці від дня народження Михайла Панасовича Стельмаха. На батьківщині письменника, в с. Дяківцях Літинського району, у сільському Будинку культури він виступив перед дяківчанами та гостями, привітавши їх із пам'ятним ювілеєм, поділився спогадами про особисті зустрічі із Михайлом Панасовичем.

У літературно-меморіальному музеї Михайла Стельмаха був присутнім на врученні майстрам художнього слова Вінниччини, а також синові письменника Дмитру Стельмаху, Стельмахівської премії.

Цього ж дня із Дмитром Стельмахом у Літині відвідав районний краєзнавчий музей імені Устима Кармалюка та музей народного мистецтва «Територія творчості». Запросив шановного гостя взяти участь у Вінниці у Всеукраїнській науково-практичній конференції «Михайло Стельмах у новітніх парадигмах наукового знання».

25 – 26 травня 2017 р.

На базі Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція «Михайло Стельмах у новітніх парадигмах наукового знання», в роботі якої взяли участь близько 250-и учасників із різних областей України.

З вітальним словом до них звернулися заступник ректора Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського професор Алла Миколаївна Коломієць, декан факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха професор Інна Яківна Завальнюк, завідувачка кафедри методики філологічних дисциплін і стилістики української мови цього ж вузу професор Ольга Миколаївна Куцевол, син Михайла Панасовича Дмитро Михайлович Стельмах.

На пленарному засіданні було заслухано низку наукових доповідей. Окремі із них мали яскраво виражений краєзнавчий відтінок. Це, зокрема, доповіді доктора філологічних наук, професора, провідного наукового співробітника відділу української та зарубіжної фольклористики Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України Миколи Костьовича Дмитренка «Михайло Стельмах – збирач і дослідник українського фольклору», доктора філологічних наук, професора сучасної української мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Людмили Олександрівни Ткач «Поділля в українській лексикографії: історія, сучасний стан та перспективи», доктора філологічних наук, професора кафедри української літератури та компаративістики Бердянського державного педагогічного університету Ольги Дмитрівни Харлан «Геопоетика Поділля в малій прозі Михайла Стельмаха».

Секційні заняття продовжились у шести секціях. Значна частина доповідей та повідомлень, що були озвучені на них, теж ґрунтувались на краєзнавчій основі: доктора історичних наук, професора кафедри журналістики, реклами та зв'язків із громадськістю Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Сергія Дмитровича Гальчака «Не цурався Великої Рідні...», доктора філологічних наук, професора кафедри української та класичних мов Національного університету біоресурсів і природокористування (м. Київ) Сидора Степановича Кіраля «Життя і творчість М. Стельмаха крізь призму документалістики та архівних документів», кандидата філологічних наук, доцента кафедри української літератури Херсонського державного університету Івана Васильовича Немченка «Жанр легенди в доробку М. Стельмаха», кандидата філологічних наук, професора кафедри української літератури Національного педагогічного університету імені

М. Драгоманова (м. Київ) Ніни Дмитрівни Осьмак «Фольклорні мотиви й образи в романі «Чотири броди» Михайла Стельмаха», кандидата філологічних наук, доцента кафедри української мови Центрально-українського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (м. Кропивницький) Тетяни Василівни Громко «Географічна лексика в збірці оповіднь Михайла Стельмаха «Березовий сік», кандидата філологічних наук, професора Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова Ганни Олександрівни Козачук «Елементи подільського діалекту в романах Михайла Стельмаха», доктора філологічних наук, професора кафедри сучасної української мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Наталії Олександрівни Руснак «Обрядова лексика у творах Михайла Стельмаха», кандидата філологічних наук, доцента кафедри української мови та методики її навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини Тетяни Миколаївни Тищенко «Образ подоляка через призму слова М. Стельмаха», доктора філологічних наук, професора кафедри української мови Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка Тетяни Петрівни Беценко «Народнописенна основа мовотворчості М. Стельмаха (до проблеми про значення ідіостилю письменника в історії національної мовнокультурної думки)», кандидата історичних наук, доцента кафедри історії і політології Національного університету біоресурсів і природокористування (м. Київ) Людмили Петрівни Лановюк «Творчість М. Стельмаха як своєрідна енциклопедія українського села», кандидата педагогічних наук, доцента кафедри української мови та методик викладання історико-філологічного факультету ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка С. Дем'янчука» (м. Рівне) «Михайло Стельмах як особистість крізь призму мемуарної та епістолярної спадщини: до проблеми вивчення біографії письменника в середній і вищій школі», старшого викладача кафедри методики філологічних дисциплін і стилістики української мови Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Оксани Андріївни Пойди «Пізнання школярами малої батьківщини крізь дивосвіт природи на уроках вивчення лірики Михайла Стельмаха», доктора педагогічних наук, професора кафедри соціальної педагогіки та інформаційних технологій в освіті

Національного університету біоресурсів і природокористування України Ірини Віталіївни Сопівник «Народознавчі аспекти виховання особистості у творчості Михайла Стельмаха», кандидата педагогічних наук, доцента кафедри української і зарубіжної літератури та методики навчання Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка Наталії Валеріївни Гоголь «Усна народна творчість як засіб збагачення художньої палітри Михайла Стельмаха», доктора педагогічних наук, професора, завідувачки кафедри української мови і літератури Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка Світлани Олексіївни Жили «Фольклорна основа роману Михайла Стельмаха «Хліб і сіль», доктора філологічних наук, професора, завідувачки кафедри українського мовознавства і прикладної лінгвістики Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького Ганни Іванівни Мартинової «Середньонадніпрянсько-подільські лексичні паралелі», доктора філологічних наук, доцента кафедри української літератури Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова Тетяни Валеріївни Бикової «Сучасні теоретико-літературознавчі дослідження крайових текстів: актуальність і перспективи вивчення» та ін.

Наступного дня учасники конференції відвідали літературно-меморіальний музей Михайла Стельмаха та садибу письменника в с. Дяківцях Літинського району, із задоволенням послушали цікаву розповідь директора музею Оксани Володимирівни Голованюк про життя неперевершеного майстра художнього слова.

Не з меншим інтересом по дорозі від Вінниці до Дяківців вони сприйняли й екскурсійну розповідь голови Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України С. Д. Гальчака про визначні історико-краєзнавчі пам'ятки обласного центру, Вінницького та Літинського районів, відомі особистості, які у різний час мешкали на їхніх теренах.

25 травня 2017 р.

У с. Вищеольчедаїв Мурованокуриловецького району з ініціативи місцевих краєзнавців та голови Вищеольчедаївської сільської ради Тетяни Кв'ятковської на фасаді приміщення школи відкрито меморіальну дошку полеглому в АТО на Донбасі односельчанину

Роману Ковалю. В урочистій обстановці відкрили меморіальний знак районний військовий комісар Юрій Погребняк та одинадцятирічний син Романа Вадим.

28 травня 2017 р.

Голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України С. Д. Гальчак привітав краєзнавців Вінниччини із Всеукраїнським днем краєзнавства.

29 травня 2017 р.

Відбулася науково-краєзнавча експедиція НСКУ «Українська доба Переяславщини». Програма заходу передбачала екскурсію до сіл Єрковці та Цибулі Київської області, проведення у конференц-залі ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Г. Сковороди» виїздного засідання Президії Національної спілки краєзнавців України, відвідання місцевого музею «Заповіту» Т. Г. Шевченка. Експедиція за участю керівних органів НСКУ, голів декількох регіональних організацій була приурочена Всеукраїнському дню краєзнавства, святкування якого ініційовано Спілкою.

Учасником науково-краєзнавчої експедиції був голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України С. Д. Гальчак. Він також взяв участь у виїздному засіданні Президії НСКУ.

3 червня 2017 р.

У с. Четвертинівці Тростянецького району відбувся І Всеукраїнський фестиваль «Батозька битва».

Саме тут 1 – 2 червня 1652 р. сталась знаменита Батозька битва, під час якої козаки разом із кримськими татарами перемогли 50-тисячне військо Речі Посполитої. Це була одна з блискучих перемог гетьмана Богдана Хмельницького, яка дозволила йому взяти

військовий та політичний реванш за поразку 1651 р. під Берестечком.

Учасники фестивалю оглянули виставку козацької зброї та ярмарок виробів народних майстрів, із задоволенням послушали виступи кобзарів та лірників, побували на змаганнях клубів історичної реконструкції, взяли участь у козацьких забавах.

Із настанням ночі присутні переглянули вогняне шоу «Полум'я віків».

Головними ініціаторами свята стали краєзнавець, депутат Вінницької обласної ради Володимир Барцьось, Вінницький обласний краєзнавчий музей, Благодійний фонд «Волонтерський тил», Тростянецька районна державна адміністрація.

Як відзначив Володимир Барцьось, виступаючи перед учасниками торжества, такі заходи дуже потрібні: вони пробуджують інтерес до історії, минулого рідного краю, формують громадянську позицію, мотивують молодих людей бути суспільно активними...

5 червня 2017 р.

Трибухівський ліс, що у Літинському районі, з давніх давен був місцем таборування повстанців – загонів Кармалюка, отамана Шепеля, отамана Гальчевського та інших борців за право українців бути господарями на своїй землі. На зміну їм влітку 1943 року сюди прийшли підрозділи Української Повстанської Армії, які стали до нерівного бою із загарбниками, мріючи вибороти Українську Самостійну Державу.

5 червня 1944 року, якраз у День Святої Трійці, тут прийняла останній бій сотня Шуляка УПА-«Південь». Того дня загинуло 67 повстанців – молодих юнаків і дівчат. Тільки через півроку рештки їх були захоронені трибухівцями на місці бою – попри сувору заборону енкавеєсівців. І тільки десять років тому постала тут символічна могила борцям за волю України, на якій є нині великий металевий хрест, меморіальна дошка, червоно-чорні та синьо-жовті знамена, вінки і квіти...

5 червня 2017 року сюди прибули делегації з Вінниці і Літина, Хмільника та Уладівки, мешканці навколишніх сіл, а також учнівські загони від усіх шкіл Хмільника та декількох сільських шкіл Хмільницького району, активісти низки громадських організацій.

Отець Іван із Хмільника відправив панахиду по убієнних і звернувся з палкою промовою до присутніх теперішніх та майбутніх захисників України. Слово мали також організатори поминального заходу – співголови Братства Кипорового Яру – Михайло Бардин із Вінниці, Олександр Масний з Уладівки і Валерій Кривий із Літина, а також голова Асоціації учасників АТО Хмільницького району Валентин Ковальський, кандидат історичних наук, член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Костянтин Завальнюк, аспірант Київського національного університету імені Тараса Шевченка, активний учасник Революції Гідності Славко Масний, літинський краєзнавець Руслан Зелінський, мешканець Трибухів Микола Бровань та інші промовці.

Під загальне схвалення учнівські загони по черзі виконували повстанські пісні.

Дійство розпочалося і завершилося виконанням державного гімну України.

5 червня 2017 р.

Цього дня пішов із життя директор Вінницького обласного художнього музею, заслужений працівник мистецтв України Ілля Васильович Безбах. До свого дня народження він не дожив 2 дні – 7 червня мав відзначати 72 роки. Саме з ініціативи та наполегливості Іллі Васильовича у 1987 р. у Вінниці було створено обласний художній музей, який він беззмінно очолював всі роки його існування. Також за роки його роботи було засновано філії музею у Ямполі, Шаргороді, Новоселівці, відкрито салон мистецтв при музеї, а фондова колекція музею зросла до 10 тис. експонатів.

У пам'яті численного загалу краєзнавців Вінниччини він залишиться креативною, творчою особистістю, принциповим і чуйним керівником, який вірно служив Батьківщині та обраній справі.

8 червня 2017 р.

Виповнилося тридцять років, як відійшла у вічність славетна подільська фольклористка Настя Присяжнюк. З цієї нагоди у По-

гребищенському краєзнавчому музеї відбувся вечір пам'яті «Вас пам'ятають люди і калина», у якому взяли участь місцеві краєзнавці, мешканці міста.

10 червня 2017 р.

Кожної другої суботи червня відбувається обласне фольклорне свято імені Гната Танцюри. От і цього разу, у 116-й день народження фольклориста, просторе подвір'я Зятковецького будинку культури, що на Гайсинщині, було затісним для гостей. Тут розташувалися традиційні світлиці з кожної сільської громади району, які приваблювали око давнім сільським інтер'єром – вишиваними рушниками, домотканними килимами, розмальованими печами та смачними українськими наїдками. Майже з усіх районів Вінниччини прибули на свято етнографічні колективи.

Призи переможцям творчих номінацій вручили начальник управління культури і мистецтв облдержадміністрації Станіслав Городинський, професор, доктор філологічних наук Микола Дмитренко, дочка Гната Трохимовича Наталія Громова, директор обласного центру народної творчості, член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Тетяна Цвігун.

17 червня 2017 р.

Земля Талимонівського яру, що в м. Козятині, стала останнім прихистком, за попередніми даними, 9 тисяч людей – полонених бійців Червоної армії, Військово-Морського Флоту, підпільників та мирного населення, закатованих під час німецько-фашистської окупації Козятинщини 1941 – 1943 років. Причиною розстрілів останніх ставала навіть приналежність до певної національності.

Щоб ніхто і ніколи не міг забути цю страшну трагедію, біля пам'ятника жертвам нацистських розстрілів через 75 років пом'янути безневинно загиблих зібрались представники міської влади, ветеранських організацій, краєзнавці, учасники антитерористичної операції.

«Історія поступово відкриває нам свої сторінки, а завдання нинішніх поколінь – врахувати всі уроки тих сумних подій, аби такого більше не повторилося», – з сумом зазначив міський голова Олександр Пузир.

В атмосфері спогадів та скорботи присутні хвилиною мовчання пом'янули усіх полеглих під час протистоянь німецькій окупації та поклали вінки, квіти до підніжжя меморіального комплексу загиблим та безневинно закатованих.

26 червня 2017 р.

Кафедрою журналістики, реклами та зв'язків із громадськістю Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського проведено обласний конкурс серед учнів 9 – 11 класів «Молоде перо – 2017». Цьогоріч школярі мали нагоду спробувати свої сили в написанні творчої роботи на тему «Моя мала батьківщина». Метою заходу була не лише підтримка обдарованих дітей, а й дослідження минувшини міст і сіл Вінниччини та стимулювання юнацтва до розвитку краєзнавства. Всього у творчому змаганні взяли участь 79 учнів із 17-и районів Вінниччини.

Нагородження переможців відбулося в музейно-просвітницькому центрі університету. Гостей вітали представники журі конкурсу та керівництво вузу, зокрема ректор Наталія Лазаренко, декан факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха Інна Завальнюк, завідувач кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю, член Національної спілки краєзнавців України Віталій Гандзюк, професор цієї ж кафедри, голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Сергій Гальчак та головний редактор Вінницького щотижневика «Місто» Ірина Жук.

У своєму виступі С. Гальчак зазначив, що краєзнавство об'єднує різних за віком, професією та вподобаннями людей. Це – інтегральна наука, що суміщає археологію, фольклористику, історію, народознавство, географію та інші науки, тому робота над текстами про населені пункти збагачує різноманітними новими знаннями, досвідом авторів і читачів.

За результатами конкурсу перше місце поділили Кіра Старкова – учениця Вінницького міжрегіонального вищого професійного

училища та Олена Верлан – старшокласниця Дмитрашківської ЗОШ І – ІІІ ст. Піщанського району.

27 червня 2017 р.

Відбулася ІІІ (позачергова) конференція Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, на якій обрано відповідні робочі органи (голову та секретаря, президію, секретаріат, мандатну, лічильну, редакційну комісії) та розглянуто питання:

1. Інформація щодо підсумків роботи Вінницької обласної організації НСКУ у першому півріччі 2017 р. та завдань на друге півріччя 2017 р. (доповідач – голова Вінницької обласної організації НСКУ Гальчак Сергій Дмитрович).

2. Інформація голови мандатної комісії (доповідач – голова ревізійної комісії Вінницької обласної організації НСКУ Паламарчук Василь Миколайович).

3. Про внесення змін до Положення про Вінницьку обласну організацію Національної спілки краєзнавців України (доповідач – голова Вінницької обласної організації НСКУ Гальчак Сергій Дмитрович).

Затверджено регламент і відкрито процедуру голосування.

В обговоренні зазначених питань виступили члени НСКУ Анатолій Никифорович Нагребецький, Валерій Васильович Войтович, Катерина Іванівна Висоцька, Федір Харитонович Шевчук, Микола Никифорович Дорош та ін.

Прийнято відповідні ухвали.

По першому питанню порядку денного:

1. Інформацію про роботу Вінницької обласної організації НСКУ у першому півріччі 2017 р. взяти до відома;

2. У другому півріччі 2017 р. зосередити зусилля на розробці й затвердженні обласної Програми розвитку краєзнавства до 2025 року.

По другому питанню порядку денного:

Інформацію голови мандатної комісії конференції затвердити.

По третьому питанню порядку денного:

Затвердити Положення про Вінницьку обласну організацію Національної спілки краєзнавців України в новій редакції відпо-

відно до положень Статуту НСКУ та норм чинного законодавства, зокрема, пункту 133.4 ст. 133 Податкового кодексу України, Закону України «Про професійних творчих працівників та творчі спілки», Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку ведення Реєстру неприбуткових установ та організацій, включення неприбуткових підприємств, установ та організацій до Реєстру та виключення з Реєстру».

Надати право підпису Статуту у новій редакції голові та секретарю конференції.

ПОЛОЖЕННЯ
про Вінницьку обласну організацію
Національної спілки краєзнавців України
(нова редакція)
м. Вінниця
2017 р.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Вінницька обласна організація Національної спілки краєзнавців України (далі – ВОО НСКУ) є добровільним об'єднанням професійних дослідників і літописців рідного краю зі статусом творчої спілки як суб'єкта творчої діяльності. ВОО НСКУ здійснює свою діяльність відповідно до Конституції України, Закону України «Про професійних творчих працівників та творчі спілки», інших законодавчих актів, цього Положення та Статуту Національної спілки краєзнавців України (далі – НСКУ).

ВОО НСКУ структурно складається з районних організацій та первинних осередків.

ВОО НСКУ діє на принципах самоврядування, взаємодопомоги та співробітництва, невтручання у творчий процес, вільного вибору форм і методів творчої діяльності, визнання авторських прав. ВОО НСКУ незалежна у своїй статутній діяльності від органів державної влади й органів місцевого самоврядування, політичних партій, інших громадських організацій.

1.2. ВОО НСКУ співпрацює з державними органами, науково-дослідними установами, закладами культури і освіти, політичними партіями та громадськими організаціями, аматорами-краєзнавцями Вінниччини й інших регіонів України та зарубіжними дослідницькими установами, українською діаспорою, зацікавленими в розвитку поділлєзнавства, краєзнавства, збереженні національної історико-культурної спадщини українського народу, унікальної природи України.

1.3. Основною метою діяльності Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України є розвиток національного краєзнавчого руху, залучення до пізнання рідного краю широких верств населення, використання досвіду, здобутого в цій галузі в Україні та за кордоном, створення й оприлюднення документально-публіцистичних та науково-популярних творів з історії та культури краю.

ВОО НСКУ виховує в громадян почуття національної самосвідомості, глибокої поваги до історії, культури, мови, традицій українського народу, а також інших народів, пов'язаних з ним своєю долею, шанобливого ставлення до рідної природи.

1.4. Повна назва – Вінницька обласна організація Національної спілки краєзнавців України.

Абревіатура – ВОО НСКУ.

Повна назва англійською мовою – Vinnitsia regional city Organization of the National Union of Local Lore Researchers of Ukraine.

II. ЗАВДАННЯ І НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Основними напрямками діяльності ВОО НСКУ є:

- дослідницько-творча діяльність у галузі культури, історії та краєзнавства;
- відродження духовності й історичної пам'яті українського народу;
- залучення до активної краєзнавчої роботи широких верств населення, незалежно від національної, політичної чи релігійної належності;
- вивчення минулого і сьогодення м. Вінниці, Вінниччини та інших регіонів України, політичного, економічного і культурного розвитку області, досвіду діяльності трудових колективів, органі-

зацій і установ, закладів науки, освіти, культури, громадських організацій;

- участь у формуванні всеукраїнських і регіональних краєзнавчих програм;

- виявлення, дослідження та збереження пам'яток природи;

- вивчення, дослідження та збереження пам'яток матеріальної та духовної культури, участь у пошуку та поверненню в Україну пам'яток, що перебувають за її межами і становлять національну культурну спадщину;

- підтримка державних і громадських форм музейництва, туризму, надання практичної допомоги колекціонуванню;

- сприяння розвитку поділезнавчої бібліографії;

- сприяння забезпеченню організаційних, соціально-економічних, правових і наукових умов для ефективної діяльності краєзнавців;

- розвиток міжнародних культурних контактів, співробітництво на терені краєзнавства з міжнародними громадськими (неурядовими) організаціями, культурно-просвітницькими установами;

- створення умов для підвищення професійного, наукового та загальнокультурного рівня членів обласної організації НСКУ, виховання творчої молоді, оволодіння нею досягненнями національної та загальнолюдської культури;

- пошук талантів серед молоді та сприяння їхньому творчому розвитку;

- у неприбуткових цілях засновувати газети, журнали, сприяти виданню книг та іншої друкованої продукції, створювати кіно- та відеофільми, аудіовізуальну продукцію з метою популяризації досягнень українського краєзнавства й культури, творчого і наукового доробків членів Спілки;

- організація творчих конкурсів, виставок, тематичних вечорів тощо;

- сприяти відродженню, розвитку та популяризації народної творчості, належному використанню народних традицій і обрядів, збереженню та збагаченню історико-культурної спадщини, охороні довкілля, проведенню масових культурно-просвітницьких заходів, а також утвердженню демократичних, загальнолюдських цінностей;

- надання допомоги в навчально-виховній роботі культосвітніх установ і навчальних закладів у патріотичному, культурному розвитку, в морально-етичному й естетичному вихованні громадян України;

- виховання поваги до історико-культурної спадщини, традицій українського й інших народів.

2.2. Для досягнення статутних завдань ВОО НСКУ в порядку, встановленому чинним законодавством:

- здійснює координацію наукових, громадських і освітянських форм краєзнавства у Вінницькій області;

- подає пропозиції до органів влади та управління щодо раціонального використання і збереження об'єктів, що мають природне значення, організації парків і паркових зон, державних заповідників, заказників, охорони унікальних ландшафтів, водних ресурсів, рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин;

- створює громадські реєстри пам'яток природи, матеріальної та духовної культури;

- формує науково-методичну базу краєзнавства, проводить наукові конференції, дискусії, семінари, експедиції, розробляє методичні рекомендації, поточні та перспективні плани розвитку краєзнавства;

- сприяє підготовці фахівців із краєзнавства у вищих навчальних закладах, педагогічних і культурно-освітніх училищах, викладанню нормативних і спеціальних курсів із вивчення рідного краю в загальноосвітніх, позашкільних, професійно-технічних, вищих навчальних закладах;

- із некомерційною, просвітницькою метою здійснює видавничу діяльність (видання інформаційно-методичної літератури, книг, брошур, підручників і посібників, бібліографічних покажчиків, оглядів, періодичних видань із питань краєзнавства, публікація архівних джерел);

- здійснює культурно-просвітницьку роботу, організовує експедиції, екскурсії, лекції, виставки, громадські обговорення проблем краєзнавства, публічні презентації видань, окремих цінних публікацій, документальних або наукових досліджень членів обласної організації професійної творчої спілки краєзнавців;

- на консультативних засадах сприяє підготовці кіно-аудіо-відео-фотоматеріалів із питань краєзнавства;

- проводить благодійні заходи, спрямовані на піднесення краєзнавства в регіоні;
- налагоджує зв'язки, обмін інформацією та досвідом з відповідними державними та громадськими організаціями як в Україні, так і за кордоном;
- висвітлює через засоби масової інформації статутні завдання та проблеми краєзнавчого руху, популяризує діяльність краєзнавчих осередків і краєзнавців;
- створює регіональні інформаційні центри з відповідним банком даних із питань краєзнавства, кіно-відео-аудіо-фотоматеріалами, літературою і рукописами;
- подає пропозиції до органів влади і управління щодо увічнення пам'ятних місць, встановлення пам'ятників і пам'ятних знаків, найменування та перейменування топонімічних об'єктів;
- надає допомогу у створенні первинних осередків і районних організацій ВОО НСКУ, трудових колективах;
- самостійно визначає форми, системи та розміри оплати праці працівників штатного апарату.

III. ЧЛЕНСТВО У ВОО НСКУ

3.1. Членство в обласній організації може бути лише індивідуальним.

3.2. Членами ВОО НСКУ можуть бути громадяни України, іноземні громадяни й особи без громадянства, яким виповнилося 18 років, і які визнають положення Статуту Спілки та Положення про ВОО НСКУ, здійснюють дослідження в галузі культури, історії, краєзнавства, фольклору та етнографії України, а також пам'яткоохоронну, музейну, туристичну, бібліотечну, природоохоронну діяльність та оприлюднюють їх результати.

3.3. Прийом до ВОО НСКУ здійснюється на підставі письмової заяви претендента з рекомендаціями 3 членів Спілки, котрі перебувають у ній не менше 2 років, автобіографії, анкети встановленого зразка з переліком особистого краєзнавчого доробку.

Вступні документи подаються до первинного осередку чи Правління районної організації, а за їх відсутності – до Правління Вінницької обласної організації НСКУ, звідки, після позитивного

розгляду, за поданням голови ВОО НСКУ надсилаються до Президії Спілки.

Рішення про прийняття до Спілки нових членів ухвалюється Президією або Правлінням Спілки. Новим членам Спілки вручається членський квиток встановленого зразка за підписом Голови Спілки та членський значок.

3.4. Члени КМО НСКУ зобов'язані:

- дотримуватись вимог Закону України «Про професійних творчих працівників та творчі спілки», Статуту Національної спілки краєзнавців України, Положення про Вінницьку обласну організацію НСКУ, розробленого відповідно до вимог Статуту НСКУ та затвердженого Президією Спілки;

- брати активну участь у краєзнавчій роботі, в дослідженні й популяризації природничої та історико-культурної спадщини рідного краю;

- сплачувати вступний та щорічні членські внески, розміри яких визначаються рішенням Правлінням НСКУ та Правлінням ВОО НСКУ;

- підвищувати кваліфікацію з краєзнавства;

- пропагувати мету, завдання та діяльність Спілки й Вінницької обласної організації НСКУ серед населення;

- сприяти залученню до Спілки нових членів.

3.5. Члени КМО НСКУ мають право:

- обирати і бути обраними до керівних органів обласної організації та Національної спілки краєзнавців України;

- брати участь в обговоренні діяльності обласної організації і Спілки та вносити пропозиції;

- брати участь у формуванні та реалізації всеукраїнських і регіональних краєзнавчих програм;

- брати участь у підготовці та проведенні краєзнавчих конференцій, симпозіумів, семінарів, екскурсій, експедицій, творчих заходів тощо;

- публікуватись у виданнях обласної організації та Спілки, виступати в засобах масової інформації з проблем краєзнавства;

- отримувати матеріальну допомогу від обласної організації та Спілки на проведення краєзнавчих досліджень і соціальні потреби незабезпечених членів організації;

- бути рекомендованим для вступу до вищих навчальних закладів, аспірантури та докторантури;

- за активну участь у проведенні краєзнавчих досліджень бути відзначеними моральними та матеріальними стимулами. За особливі заслуги в галузі краєзнавства бути удостоєними відзнак Вінницької обласної організації НСКУ та Національної спілки краєзнавців України, представленими до почесних звань, державних і відомчих нагород України;

- член Спілки може мати статус як найманого працівника, так і особи, яка не працює за наймом.

3.6. Припинення членства у ВОО НСКУ.

3.6.1. Член ВОО НСКУ має право в будь-який час припинити своє членство у Спілці, подавши письмову заяву до керівних органів районної чи обласної організації або безпосередньо до керівних органів Спілки чи Голови Спілки. Членство у Спілці припиняється з дня подання такої заяви та не потребує додаткових рішень. З цього самого дня припиняється перебування члена Спілки на будь-яких виборних посадах у Спілці.

Дія цієї статті не поширюється на членів Спілки, обраних на посади Голови ВОО НСКУ та заступника Голови ВОО НСКУ, голови та заступника голови районної організації. Членство в Спілці названих керівників припиняється з дня, наступного за днем обрання нового керівника чи його заступника.

3.6.2. За рішенням Президії або Правління Спілки членство у Спілці може бути припинено в разі:

- порушення Статуту, або вчинення дій, що дискредитують Спілку;

- несплати членських внесків протягом 2 років.

IV. СТРУКТУРА ТА КЕРІВНІ ОРГАНИ ВОО НСКУ

4.1. Діяльність усіх структурних організацій ВОО НСКУ базується на таких основних принципах:

- суворого дотримання встановлених цим Положенням та Статутом НСКУ порядку й періодичності обрання, звітності та переобрання органів ВОО НСКУ і їхніх керівників на всіх рівнях;

- обов'язкового виконання всіма ланками ВОО НСКУ рішень органів вищого рівня, ухвалених ними відповідно до цього Положення та Статуту НСКУ;

- права органів вищого рівня скасовувати рішення органів нижчого рівня, прийняті з порушенням цього Положення та Статуту НСКУ;

- чинності засідань керівних органів ВОО НСКУ – за умови присутності на них не менше двох третин членів відповідного органу;

- у своїй діяльності структурні організації ВОО НСКУ всіх рівнів і первинні осередки керуються цим Положенням та Статутом НСКУ, програмами Спілки, рішеннями статутних органів Спілки та своїми власними, прийнятими відповідно до вимог Положення про ВОО НСКУ та Статуту Спілки;

- рішення районних конференцій, інших керівних органів усіх структурних ланок ВОО НСКУ, зборів первинних осередків обласної організації ухвалюються простою більшістю голосів присутніх на засіданні членів цих органів чи учасників зборів, крім випадків, які окремо визначені Статутом НСКУ;

- рішення приймаються відкритим голосуванням, за пропозицією відповідного органу рішення можуть прийматися таємним голосуванням;

- головує на засіданні, зборах, якщо інше не передбачено окремими рішеннями, голова відповідного органу або, за його відсутності, один із його заступників. Прийняті постанови, рішення, заяви, звернення, протокольні рішення тощо оформляються відповідними документами;

- рішення про утворення районної організації, рішення про затвердження змін до Положення про ВОО НСКУ, Положення про районну організацію, а також рішення про зміни у складі виборних органів оформляються протоколом, невід'ємною частиною якого є реєстр делегатів, в якому зазначаються: прізвище, ім'я та по батькові особи, дані її паспорта, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку

в паспорті про право здійснювати платежі за серією та номером паспорта). Дані про особу засвідчуються її особистим підписом;

- представники спілчанських органів вищого рівня мають право брати участь у конференціях, зборах та засіданнях органів нижчого рівня з правом дорадчого голосу;

- у разі, якщо органом Спілки ухвалюється рішення про скликання конференції організації нижчого рівня, цим органом утворюється оргкомітет, рішення якого є обов'язковими до виконання.

4.2. Основу ВОО НСКУ складають первинні осередки, які утворюються за виробничим чи територіальним принципом або за місцем проживання. Первинні осередки в своїй діяльності керуються цим Положенням і Статутом Спілки. Первинний осередок ставиться на облік у керівних органах районної організації, а за її відсутності – обласної.

4.2.1. Рішення про створення первинного осередку ВОО НСКУ приймається на загальних зборах членів Спілки (не менше трьох осіб).

4.2.2. Загальні збори, які є вищим керівним органом первинного осередку, визначають форми самоуправління, вирішують усі питання своєї внутрішньої діяльності, керуючись Положенням про ВОО НСКУ і Статутом НСКУ.

4.2.3. На загальних зборах відкритим голосуванням обирається голова первинного осередку ВОО НСКУ на термін до п'яти років. За наявності в первинному осередку понад 15 членів Спілки, загальними зборами на термін до п'яти років може обиратися Рада осередку в складі голови, його заступника, членів і скарбника, які працюють на громадських засадах.

4.2.4. Загальні збори первинного осередку обирають делегатів на конференції районної, а за її відсутності – обласної організації НСКУ.

4.3. Голова первинного осередку ВОО НСКУ:

4.3.1. Організовує роботу первинного осередку, представляє його у керівних органах ВОО НСКУ та Спілки, звітує перед первинним осередком, розпоряджається його коштами.

4.3.2. Ознайомлює членів первинного осередку з документами та рішеннями органів ВОО НСКУ і Спілки, організовує та здійснює заходи відповідно до програмних завдань і статутних вимог та рішень керівних органів ВОО НСКУ та Спілки.

4.3.3. Проводить збори первинного осередку, здійснює облік членів ВОО НСКУ.

4.3.4. Форми роботи первинного осередку, плани діяльності в частині, що не стосуються виконання рішень органів вищого рівня, визначаються загальними зборами первинного осередку.

4.4. Первинні осередки організовують діяльність місцевих краєзнавців з вивчення минулого й сьогодення рідного краю. Члени осередку беруть участь у дослідженні території, на яку поширює свою діяльність первинний осередок, або ж установи, навчального закладу чи підприємства, в яких він діє.

4.4.1. Первинні осередки організовують діяльність місцевих краєзнавців за напрямками:

- дослідження життя та діяльності відомих людей, що проживають чи проживали в даній місцевості;
- вивчення місцевих народних промислів, традицій, свят та обрядів, мовних особливостей, топоніміки;
- фіксація зразків фольклору та етнокультурної спадщини даної місцевості;
- створення природно-географічних та історичних описів;
- запис спогадів очевидців і ведення хронології історичних подій;
- піклування про стан пам'яток природи, історії та культури, співпраця з місцевими осередками інших громадських і політичних організацій історико-культурного та природоохоронного спрямування, проведення спільних акцій;
- відстеження проблем забудови території, вивчення громадської думки, участь у громадських слуханнях і спільно з іншими зацікавленими організаціями здійснення заходів, спрямованих на протидію незаконній забудові історичних місцевостей, скверів, парків тощо.

4.4.2. Первинний осередок популяризує серед населення історію місцевості, топоніми, пам'ятки природи та культури:

- через засоби масової інформації та видання науково-популярних брошур, листівок тощо;
- бере участь у масових заходах, приурочених до історичних та пам'ятних дат, днів захисту довкілля тощо;

- розробляє екскурсійні маршрути та проводить екскурсії для учнів шкіл, інших груп населення з метою популяризації історії краю;

- співпрацює з музеями, школами та вузами, культурними закладами, збирає матеріали для поповнення експозицій місцевих краєзнавчих музеїв і виставок, проводить тематичні вечори, читання лекцій тощо.

4.5. Первинні осередки ВОО НСКУ об'єднуються в районні організації. Вищим керівним органом районної організації є конференція, що скликається не рідше одного разу на п'ять років. Позачергова конференція може скликатися з ініціативи Правління районної організації або за вимогою не менше однієї третини первинних осередків. Конференція вважається правочинною за наявності не менше двох третин від загальної кількості обраних делегатів.

4.6. Конференція районної організації:

- заслуховує та затверджує звіти Правління і Ревізійної комісії;
- затверджує Положення про районну організацію, вносить до нього зміни;

- обирає голову районної організації, Правління, голову та членів Ревізійної комісії на термін до п'яти років;

- обирає за поданням голови районної організації, зі складу Правління, Президію районної організації у складі голови районної організації, його заступників, відповідального секретаря та членів на термін до п'яти років;

- визначає першочергові заходи з розробки та реалізації місцевих краєзнавчих програм, подає пропозиції з розробки та виконання регіональних і всеукраїнських краєзнавчих програм;

- приймає рішення простою більшістю присутніх делегатів.

4.7. Керівним органом районної організації між конференціями є Правління, яке:

- затверджує склад громадських комісій;
- організовує виконання рішень конференції районної організації;

- подає пропозиції на розгляд конференції районної організації;

- приймає рішення простою більшістю голосів членів Правління в присутності не менше двох третин від загальної кількості.

4.8. Правління районної організації ВОО НСКУ скликається за необхідності, але не рідше одного разу на рік. У період між засіданнями Правління діяльністю районної організації керує Президія, яка збирається на засідання за необхідності, але не рідше одного разу на рік, і голова районної організації.

4.9. Президія районної організації:

- координує діяльність первинних осередків Спільки;
- сприяє державним органам і громадським організаціям в розробці проблем краєзнавства;
- розробляє та затверджує плани роботи, річні фінансові кошториси;
- вирішує питання морального та матеріального заохочення членів районної організації;
- створює і спрямовує діяльність госпрозрахункових установ та організацій, створених при районній організації.

4.10. Ревізійна комісія районної організації:

- обирає зі свого складу заступника голови комісії та секретаря;
- здійснює не рідше одного разу на рік перевірку фінансово-господарської діяльності, ведення діловодства Правлінням районної організації;
- члени Ревізійної комісії до Правління районної організації не входять, але мають право брати участь у засіданнях Правління районної організації з правом дорадчого голосу.

4.11. Районні організації та, за відсутності районних організацій, первинні осередки об'єднуються у Вінницьку обласну організацію Спільки. Вищим керівним органом ВОО НСКУ є конференція, що скликається не рідше одного разу на п'ять років. Позачергова конференція може бути скликана за ініціативою Правління обласної організації або за вимогою не менше однієї третини районних організацій та, за відсутності районних організацій, первинних осередків. Конференція вважається правомочною за присутності не менше двох третин від загальної кількості обраних делегатів.

4.12. Конференція Вінницької обласної організації:

- заслуховує та затверджує звіти Правління і Ревізійної комісії;
- затверджує Положення про Вінницьку обласну організацію НСКУ, вносить до нього зміни;

- обирає голову обласної організації, Правління, голову та членів Ревізійної комісії на термін до п'яти років;
- обирає за поданням голови обласної організації, зі складу Правління, Президію обласної організації у складі голови обласної організації, його заступників, відповідального секретаря та членів на термін до п'яти років;
- визначає першочергові завдання розвитку краєзнавства в області;
- затверджує обласні краєзнавчі програми та подає пропозиції щодо розробки та реалізації всеукраїнських краєзнавчих програм;
- приймає рішення простою більшістю присутніх делегатів.

4.13. Керівним органом Вінницької обласної організації між конференціями є Правління, яке:

- здійснює попередній розгляд і обговорення питань, що розглядаються конференцією;
- скликає конференцію обласної організації, встановлює місце й час її проведення, норму представництва та програму роботи;
- організовує виконання рішень конференції обласної організації;
- затверджує штатних працівників, самостійно визначає форми, системи і розміри оплати їхньої праці;
- може виводити зі складу Правління та Президії ВОО НСКУ членів, які не брали участі в роботі керівних органів протягом двох років;
- визначає чергові завдання, формує перспективні й поточні програми розвитку та діяльності ВОО НСКУ;
- затверджує керівників підприємств та організацій, заснованих ВОО НСКУ на правах юридичної особи з метою реалізації статутних завдань;
- розробляє пропозиції до міських і всеукраїнських краєзнавчих програм і проводить роботу з їх реалізації;
- заслуховує звіти Президії;
- затверджує зразки печаток, штампів, атрибутику, символіку;
- затверджує свій бюджет, балансовий звіт і кошторис;
- подає пропозиції в установленому порядку про представлення краєзнавців, які мають значні досягнення в краєзнавчій сфері, до почесних звань, державних нагород, відомчих відзнак, відзнак Національної спілки краєзнавців України;

- приймає рішення про нагородження щорічними іменними преміями та іншими відзнаками обласної організації;

- приймає рішення простою більшістю голосів членів Правління за присутності не менше двох третин від загальної кількості.

4.14. Правління Вінницької обласної організації НСКУ скликається в разі необхідності, але не рідше одного разу на рік. У період між засіданнями Правління діяльністю обласної організації керує Президія, яка збирається на засідання в разі необхідності, але не рідше одного разу на рік, і голова обласної організації.

4.15. Президія обласної організації:

- спрямовує та координує діяльність районних організацій і первинних осередків ВОО НСКУ;

- здійснює науково-методичне забезпечення роботи районних організацій і первинних осередків;

- пропагує передовий досвід краєзнавчої роботи;

- розглядає та вирішує поточні питання, в тому числі пов'язані з матеріальним заохоченням членів ВОО НСКУ;

- подає на розгляд Правління обласної організації пропозиції з усіх питань, пов'язаних із діяльністю Спілки;

- організує видавничу діяльність;

- дає рекомендації окремим краєзнавцям для вступу до вищих навчальних закладів, аспірантури та докторантури;

- подає пропозиції в установленому порядку про представлення краєзнавців, які мають значні досягнення в краєзнавчій сфері, до почесних звань, державних нагород, відомчих відзнак, відзнак Національної спілки краєзнавців України;

- приймає рішення про нагородження відзнаками обласної організації;

- приймає рішення простою більшістю голосів членів Президії в присутності не менше двох третин від загальної кількості.

4.16. Ревізійна комісія міської організації:

- діє відповідно до Положення про неї, затвердженого конференцією Вінницької обласної організації НСКУ;

- обирає зі свого складу заступника голови комісії та секретаря;

- здійснює не рідше одного разу на рік перевірку фінансово-господарської діяльності, ведення діловодства Правлінням обласної організації;

– члени Ревізійної комісії до Правління обласної організації не входять, але мають право брати участь у засіданнях Правління обласної організації з правом дорадчого голосу.

4.17. Голова Вінницької обласної організації НСКУ:

– веде засідання Правління та Президії ВОО НСКУ, підписує їхні рішення;

– представляє ВОО НСКУ без доручення у відносинах із державними органами, організаціями, іншими особами;

– має право підпису та затверджує його печаткою організації;

– підписує посвідчення членам Правління, Ревізійної комісії та штатному апарату;

– підписує відзнаки ВОО НСКУ;

– відкриває рахунки в установах банків, укладає угоди, здійснює інші правочини;

– видає накази, розпорядження та доручення, які є обов’язковими для всіх співробітників ВОО НСКУ, є розпорядником коштів і майна організації;

– керує роботою ВОО НСКУ та вирішує всі питання, які не належать до компетенції конференції та Правління або Президії ВОО НСКУ;

– здійснює контроль за виконанням рішень Конференції, Правління та Президії ВОО НСКУ;

– приймає рішення, пов’язані з керуванням діяльністю створених ВОО НСКУ установ і організацій та заснованих підприємств, використанням і розпорядженням їх майном;

– організовує контроль за їх діяльністю з залученням Ревізійної комісії ВОО НСКУ або спеціалізованих підприємств чи компетентних спеціалістів;

– приймає на роботу, звільняє, відсторонює від роботи керівників створених ВОО НСКУ установ і організацій та заснованих підприємств, укладає з ними контракти, трудові договори, визначає та затверджує їхні обов’язки;

– організовує надання юридичної допомоги районним організаціям, первинним осередкам і окремим членам ВОО НСКУ;

– організовує роботу з надання членам ВОО НСКУ матеріальної, соціально-побутової допомоги;

– організовує розробку нормативних документів і методичних матеріалів ВОО НСКУ;

- організовує проведення конференцій, засідань Правління, Президії ВОО НСКУ та інших організаційних заходів;
- представляє ВОО НСКУ в судових органах;
- розглядає інші поточні питання діяльності ВОО НСКУ і приймає з них рішення;
- здійснює інші дії в межах своїх повноважень.

За тимчасової відсутності Голова ВОО НСКУ може передати частину своїх повноважень (за згодою Президії) одному з заступників.

Президія ВОО НСКУ може виносити питання обрання виконувача обов'язків Голови ВОО НСКУ на засідання Правління ВОО НСКУ.

Повноваження Голови ВОО НСКУ можуть припинитися достроково в разі його відставки, неможливості виконувати свої обов'язки за станом здоров'я або смерті.

Питання про дострокове припинення повноважень Голови ВОО НСКУ може бути поставлене на розгляд Правління за вимогою не менше ніж третини районних організацій або, за їх відсутності, первинних осередків.

На період до наступної Конференції обраний виконувач обов'язків Голови ВОО НСКУ має повні юридичні права та обов'язки Голови ВОО НСКУ, згідно з цим Положенням.

Відставка Голови ВОО НСКУ не тягне за собою відставки всього складу Правління.

Відставка Голови ВОО НСКУ не тягне за собою вилучення його з членів Правління.

4.18. Діяльність щодо організації краєзнавчого руху, його окремих напрямів здійснюють комісії, секції, творчі об'єднання, утворені Правлінням або Президією ВОО НСКУ і підзвітні їм.

4.19. Комісії вивчають та узагальнюють досвід роботи краєзнавчих організацій, розробляють методичні рекомендації, програми і проводять науково-методичні конференції, публікують їх матеріали, взаємодіють із профільними науковими, громадськими й державними організаціями в регіоні, країні та за кордоном.

V. МАЙНО ТА КОШТИ ВОО НСКУ

5.1. Вінницька обласна організація НСКУ є **неприбутковою організацією**. ВОО НСКУ може мати у власності кошти та інше майно, необхідне для здійснення її статутної діяльності.

ВОО НСКУ набуває прав власності на кошти та інше майно, передане їй членами або державою, набуте від членських внесків, пожертвувань громадян, підприємств, установ та організацій, а також на майно, придбане за рахунок власних коштів чи на інших підставах, не заборонених законом.

ВОО НСКУ також має право на майно та кошти, придбані в результаті господарської та іншої (комерційної) діяльності, створених нею госпрозрахункових установ та організацій, заснованих підприємств.

Доходи (прибутки) КМО НСКУ використовуються виключно для фінансування видатків на її утримання, реалізації мети, статутних завдань і напрямів діяльності.

Забороняється розподіл отриманих доходів (прибутків) або їх частини серед засновників (учасників), членів ВОО НСКУ, працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб.

5.2. Кошти ВОО НСКУ утворюються за рахунок:

- щорічних внесків членів ВОО НСКУ;
- добровільних грошових і матеріальних внесків фізичних і юридичних осіб, у тому числі іноземних;
- відрахувань від господарської, в т. ч. зовнішньоекономічної та іншої діяльності створених госпрозрахункових установ та організацій, заснованих підприємств, що спрямовуються на виконання статутних цілей Спілки;
- фінансування з державного та місцевого бюджетів.

5.3. Вінницька обласна організація НСКУ, створені нею установи та організації зобов'язані вести оперативний і бухгалтерський облік, статистичну звітність, реєструватись в органах державної податкової інспекції та вносити до бюджету платежі в порядку та розмірах, передбачених законодавством.

5.4. ВОО НСКУ не відповідає по зобов'язаннях своїх членів, а члени не відповідають по зобов'язаннях ВОО НСКУ.

VI. ПРАВОВИЙ СТАТУС ВОО НСКУ ТА ЇЇ ОРГАНІЗАЦІЙ

6.1. ВОО НСКУ є юридичною особою, укладає від свого імені угоди, купує та реалізує майно, має свій баланс та рахунки в банківських установах, круглу печатку, штампи, власну символіку, бланки з власним найменуванням, зразки яких затверджуються Президією або Правлінням ВОО НСКУ та реєструються в установленому законом порядку.

6.2. Районні організації ВОО НСКУ з моменту їх реєстрації в установленому порядку набувають статусу юридичної особи. У своїй діяльності вони керуються єдиним Статутом Спілки, Положенням про ВОО НСКУ та власними положеннями, які приймаються їх вищими керівними органами та затверджуються Президією Спілки.

6.3. ВОО НСКУ може:

- виступати учасником цивільно-правових відносин, набувати майнові та немайнові права;
- представляти та захищати свої законні інтереси та законні інтереси своїх членів у державних органах і громадських організаціях;
- проводити масові заходи (збори, мітинги тощо), надавати ідейну, організаційну та матеріальну підтримку іншим об'єднанням громадян;
- одержувати від органів державної влади й управління та органів місцевого самоврядування інформацію, необхідну для реалізації своєї мети і завдань;
- розповсюджувати інформацію і пропагувати свої ідеї та мету;
- засновувати засоби масової інформації;
- залучатися до підготовки законопроектів, розробки загальнодержавних і регіональних програм національно-культурного розвитку, інших соціально важливих культурологічних і соціально-політичних заходів;
- створювати на правах юридичної особи підпорядковані їй госпрозрахункові підприємства та організації, в т. ч. – Обласний краєзнавчий фонд (з метою накопичення краєзнавчих матеріалів і коштів, соціального захисту членів ВОО НСКУ, фінансування важливих краєзнавчих проектів, підтримки аматорського руху і

т.д.), положення про які розробляються і затверджуються Президією або Правлінням ВОО НСКУ.

VII. ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ Вінницької обласної організації НСКУ

7.1. Діяльність ВОО НСКУ може бути припинено шляхом її реорганізації (злиття, поділу, приєднання, перетворення) або ліквідації.

7.2. Реорганізація ВОО НСКУ може здійснюватись за рішенням конференції, якщо за таке рішення проголосувало не менше трьох четвертих від усіх обраних делегатів.

7.3. Ліквідація ВОО НСКУ здійснюється за рішенням конференції, якщо за таке рішення проголосувало не менше трьох четвертих від усіх обраних делегатів, або за рішенням суду. В разі ліквідації створюється ліквідаційна комісія.

7.4. Кошти та інше майно ВОО НСКУ у випадку припинення діяльності не можуть перерозподілятися між її членами і передаються одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду або зараховуються до доходу місцевого чи державного бюджету.

7.5. Діяльність ВОО НСКУ та її районних організацій припиняється у порядку, встановленому Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань».

12 липня 2017 р.

Голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України С. Д. Гальчак у Києві взяв участь у засіданні Правління Національної спілки краєзнавців України, присвяченому 90-річчю наукового журналу «Краєзнавство», на якому розглянуто низку питань (1. Урочисте вручення Премії імені академіка Петра Тронька НСКУ 2017 р.; 2. Вручення відзнак НСКУ активістам краєзнавчого руху; 3. Доповідь «Журнал «Краєзнавство»: історія та сучасні напрями діяльності»; 4. Про співпрацю Національної спілки краєзнавців України та Української академії історичних наук; 5. Про досвід Харківського національ-

ного університету імені В. Н. Каразіна з викладання історичного краєзнавства; 6. Про заходи НСКУ на 2018 рік).

Взяв участь у їх обговоренні.

20 липня 2017 р.

У наступному році відзначатиметься 400-ліття дня народження славетного козацького полководця війська Богдана Хмельницького, оборонця Вінниці, полковника Вінницького та Кальницького Івана Богуну.

Майбутньому ювілею національного героя був приурочений круглий стіл «Іван Богун – визначний полководець та державний діяч української нації», що за участі істориків, краєзнавців, представників громадських організацій Вінниці та області відбувся в актовій залі Вінницької облдержадміністрації.

На обговорення було винесено питання:

1. Іван Богун – визначний полководець і державний діяч, соратник Богдана Хмельницького, роль і значення в історії України (доповідач Олексій Струкевич – доктор історичних наук, професор; Вінницька академія неперервної освіти);

2. Битва під Батогом: нові факти про участь Івана Богуну у визначній перемозі козацтва (доповідач Олександр Коваль – краєзнавець, учитель історії та правознавства Гніванської ЗОШ I – III ст. № 2 Тиврівського району);

3. Героїчна оборона Вінниці на чолі з Іваном Богуну – регіональний аспект у бойовому шляху (доповідач Олександр Роговий – начальник архівного відділу Липовецької райдержадміністрації, Почесний краєзнавець України, член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України);

4. Перспективи вшанування на всеукраїнському та регіональному рівні, встановлення Іванові Богуну пам'ятника у м. Вінниці (доповідач Андрій Мельничук – заступник голови координаційної ради з питань національно-патріотичного виховання дітей і молоді при Вінницькій обласній державній адміністрації).

В їх обговоренні взяли участь письменник-краєзнавець Микола Рябий, депутат Вінницької обласної ради Володимир Барцьось, директор Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. К. А. Тімірязєва, член правління Вінницької обласної організа-

ції Національної спілки краєзнавців України Наталія Морозова та ін.

Особливу увагу учасники круглого столу присвятили вшануванню Івана Богуна. Активісти вважають, що його ім'я не пошановано належним чином. У Вінниці на березі Південного Бугу встановлено тільки пам'ятний знак на честь відважного захисника рідної землі, на якому закарбовано слова: «На цьому місці в березні 1651 р. козацькі загони під керівництвом героя визвольної війни полковника Івана Богуна розгромили військо польсько-шляхетських загарбників». На Вінниччині є погруддя Богуна, встановлене у Кальнику, де також збереглася козацька хата, в якій, згідно з переказами, жив полковник. Але до цього часу не встановлено пам'ятника прославленому герою.

Як зазначив Андрій Мельничук, жодного монумента, присвяченого видатному полководцю, не знайдете на теренах держави. Є пам'ятник у Жовтих Водах, але там Богун не один, а разом із Богданом Хмельницьким та Максимом Кривоносом, і то його постать – на задньому плані. Встановивши пам'ятник у нашому місті, віддамо борг перед славетним героєм. Монумент полковника стане символом усім, хто захищав чи захищає Вінницю, Батьківщину, Україну.

Виступаючи також наголосили, що 4 квітня 2008 р. Вінницька міська рада ухвалила рішення № 1861 «Про перейменування площ», згідно якого у Вінниці було названо іменем Івана Богуна площу перед колишнім кінотеатром «Росія» на перехресті сучасних вулиць Соборної та Магістратської. Згідно цього рішення також планувалось здійснити проект реконструкції зазначеної площі, який передбачав встановлення пам'ятника Івану Богуну. Також було ухвалено «Обласну комплексну програму підтримки і популяризації архітектурної діяльності у Вінницькій області на 2011 – 2015 роки», де передбачалася розробка проектно-кошторисної документації з метою реалізації цієї справи. Проте кінцеве рішення щодо виділення коштів на реконструкцію площі та встановлення пам'ятника так і не було ухвалене Вінницькою міською радою. Однак питання встановлення пам'ятника залишається досить актуальним, оскільки постать Івана Богуна є символом послідовної і безкомпромісної боротьби за українську державність і соборність,

за незалежність Української козацької держави від усіх ворогів, символом численних перемог нашого народу.

Наприкінці засідання усіх присутніх було ознайомлено із одногосно підтриманим учасниками круглого столу зверненням до голови Вінницької облдержадміністрації Валерія Коровія, голови Вінницької обласної ради Анатолія Олійника та Вінницького міського голови Сергія Моргунова. У ньому запропоновано підтримати висловлену ініціативу щодо встановлення пам'ятника Івану Богу на однойменній площі; доручити виконавчим органам влади міста та області підготувати план дій і пропозицій щодо встановлення пам'ятника та передбачити для цього необхідні бюджетні видатки на умовах співфінансування.

20 липня 2017 р.

Голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України С. Д. Гальчак взяв участь у телепередачі про минуле ставки А. Гітлера «Вервольф», ініційованій працівниками телестудії «ВІНТЕРА» (м. Вінниця).

27 липня 2017 р.

Голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Сергій Гальчак зустрівся із заступником голови облдержадміністрації Олександром Крученюком. Під час розмови порушено питання про необхідність проведення міжнародного круглого столу, присвяченого 655-річчю Синьоводської битви. Домовлено, що науковий форум має відбутися у другій половині листопада 2017 р. на базі Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського за участю українських, білоруських, литовських науковців, а також краєзнавців Вінниччини. Його орієнтовна назва – «Синьоводська битва 1362 року і утвердження Коріатовичів на Поділлі – могутній поштовх до розвитку та європейської інтеграції краю».

3 серпня 2017 р.

Голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України С. Д. Гальчак взяв участь у телепередачі, присвяченій 80-річчю початку «Великого терору» в Україні, ініційованій працівниками телестудії «ВІНТЕРА» (м. Вінниця).

18 серпня 2017 р.

У залі Вінницької обласної Ради з нагоди Дня незалежності України відбулася презентація книги арабського мандрівника, особистого секретаря патріарха Антиохійського і всього Сходу Макарія III Булоса ібн аз-Заїма аль-Халєбі (Павла Халєбського) «Україна – земля козаків», упорядкована відомим вінницьким письменником та краєзнавцем Миколою Рябим.

«Ця книга – перше правдиве слово сучасників про тогочасну Україну, сказане 340 років тому, – зазначив модератор заходу, головний редактор журналу «Вінницький край» Вадим Вітковський. – Востаннє вона видана 25 років тому з благословіння Святійшого Патріарха Київського і всієї Русі-України Філарета та заслуговує на те, аби стати настільною книгою кожного українця».

«Козацька держава – це наша гордість і слава, це фундамент національно-патріотичного виховання нашої молоді. Саме козацька доба є взірцем для наслідування всіх майбутніх поколінь. В цій книзі описані часи правління Богдана Хмельницького, гетьмана Сагайдачного та їхні подвиги заради України, – наголосив у вітальному слові заступник голови обласної ради Михайло Кременюк. – Хочу низько вклонитися перед Миколою Олександровичем за те, що він зробив велику роботу аби це видання вийшло у світ і сьогодні ми можемо почерпнути багато цікавого з нашої історії».

Заступник голови облдержадміністрації Олександр Крученюк наголосив на тому, що це – четверте, доповнене і значно розширене видання, яке містить досить детальний опис південно-східної частини терену Вінниччини. Він також звернув увагу на інформацію, вміщену в книзі, про подільське походження Богдана Хмельницького, побажав М. О. Рябому нових творчих успіхів.

До вітань, які прозвучали на адресу автора-упорядника, долучились директор департаменту інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації Світлана Василюк, депутат обласної ради, науковий працівник Вінницького обласного Центру народної творчості Жанна Дмитренко, колишній голова Вінницької обласної ради, голова облдержадміністрації та народний депутат України Микола Мельник, член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, кандидат філологічних наук, професор Анатолій Подолинний. Високо оцінили творчий здобуток Миколи Олександровича Рябого також голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Сергій Гальчак, заслужений журналіст України, голова ревізійної комісії обласного краєзнавчого осередку Василь Паламарчук та ін.

Під час святкового заходу присутні почули уривки з книги «Україна – земля козаків», які прочитала учениця Вінницької ЗОШ № 16 Аліна Кутілова, а також прозвучали пісні на відповідну тематику у виконанні аматорського хорового колективу «Осінні барви».

23 – 24 серпня 2017 р.

Краєзнавці області взяли у численних заходах, приурочених Дню Незалежності.

28 серпня 2017 р.

У с. Миролюбівка Піщанського району відкрито музей живопису «У моїм краю», ініціатором створення якого виступив уродженець села, заслужений діяч мистецтв України Федір Іванович Ущиповський.

Експозицію музею склали понад 60 живописних полотен автора. Представлено також роботи відомих художників України та Придністров'я, які брали участь у пленерах і симпозіумах художників, що проводились у Піщанському районі.

Експонати демонструють різні жанри та напрямки мистецтва – живопис, різьба по дереву, художня фотографія, гончарство та ке-

раміка, ткацтво, петриківський розпис, вишивка. На фотостендах представлено багаторічну творчу палітру найтитулованіших творчих колективів у районі та області – вокально-інструментального ансамблю «Лаври» та народної хорової капели «Діброва» імені Павла Муравського. Не обминув своєю увагою ініціатор створення музею також славетних земляків, що народилися в селі Миролюбівка, та історичних джерел рідного краю.

2 вересня 2017 р.

Голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Сергій Гальчак у м. Бердичеві Житомирської області взяв участь у роботі Міжнародної науково-практичної конференції «Джозеф Конрад: час, простір, пам'ять», присвяченій 160-річчю від дня народження письменника, дитячі роки якого, зокрема, пройшли в с. Новофастів Погребищенського району Вінницької області, та виступив із доповіддю «Перший оповідач епохи...».

7 вересня 2017 р.

У Вінницькому обласному краєзнавчому музеї відкрито виставку та проведено круглий стіл «Традиційна культура та повсякденне життя російських старообрядців Поділля».

Основна частина експонатів – з колекції відомого українського вченого, доктора історичних наук Сергія Таранця. Його науковий інтерес до вивчення багатющої матеріальної спадщини цієї етнічної меншини, що кілька століть компактно проживає на території Вінниччини, зовсім не випадковий. Сам він родом із с. Куренівка Чечельницького району. Дослідники вважають, що саме з цього району і з цього села почали свій відлік життя на Поділлі перші переселенці з Росії, що шукали порятунку від переслідувань за відмову прийняти реформи у церковній традиції.

Як відзначалось на відкритті виставки та засіданні круглого столу, перші старообрядці на Поділлі з'явилися у другій половині XVII століття. Згодом вони розселилися територією Вінниччини, і традиційно найбільше їх проживало, окрім Чечельницького рай-

ону, у Бершадському, Тиврівському, місцями Томашпільському і Калинівському. Чимало їх мешкало й у Вінниці.

Перші архівні джерела, що наводять статистику, датовані 1836 роком. Вони свідчать, що тоді в Подільській губернії проживало понад 6 тисяч старообрядців. А на початку XX століття – вже 20,5 тисячі. У середині XIX століття на Поділлі діяло 27 старообрядницьких молитовних будинків, 25 каплиць і 3 церкви. Цікаво, що в легендарній Куренівці колись діяли й два монастирі – чоловічий та жіночий. На жаль, до сьогодні вони не збереглися.

В експозиції представлені богослужбові та повчальні книги, ікони, міднолита пластика, одяг та побутові речі, які дають змогу познайомитися із самобутнім укладом життя старообрядців Поділля, а також рукописні книги.

«Найстарішим експонатом теперішньої виставки є стародрук XVI століття, який був виявлений під час історико-археографічних експедицій в селі Краснянка Тиврівського району, – розповів Сергій Таранець. – Такі книги – дуже рідкісні».

Спеціально для виставки було видано альбом авторства Сергія Таранця, в якому зібрано і чимало фольклорного матеріалу, записано безліч пісень, описано весільні, поховальні обряди тощо.

Під час відкриття виставки до присутніх з вітальним словом звернулися директор Вінницького обласного краєзнавчого музею, член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесний краєзнавець України К. І. Висоцька, начальник управління культури і мистецтв Вінницької обласної державної адміністрації С. С. Городинський, голова Чечельницької райдержадміністрації С. М. Пустовий, голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, заслужений працівник культури України, Почесний краєзнавець України С. Д. Гальчак, редактор газети «Бершадський край», заслужений журналіст України, член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Ф. Х. Шевчук, єпископ, правлячий архієрей Київський та вся України єпархії РПЦСН Никодим, доктор історичних наук, старший науковий співробітник Інституту української археографії та джерелознавства ім. С. М. Грушевського НАН України С. В. Таранець.

Перед присутніми також виступив архієрейський хор, який виконав мелодії «Престольних свят старообрядницьких храмів Поділля».

На засіданні круглого столу із доповідями та повідомленнями виступили: єпископ Никодим (Ковальов), правлячий архієрей Київської та всієї України єпархії РПСЦ («Сучасний стан та перспективи розвитку старообрядських громад на Поділлі»); старший науковий співробітник Вінницького обласного краєзнавчого музею А. В. Ліпська («З історії створення музейної колекції пам'яток старообрядської культури Східного Поділля»); доктор історичних наук, доцент Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова О. А. Прігарін («Старообрядці перед викликами глобалізації»); настоятель Георгіївської старообрядської громади м. Хмельницького о. Костянтин Литвяков («З історії видання журналу «Вестник старообрядческого Подолья»); кандидат історичних наук, старший викладач Житомирського державного університету ім. І. Я. Франка А. О. Сичевський («Громади старообрядців Давньоправославної церкви Білокриницької ієрархії та Житомирщині у 1944 – 1961 рр.»); уставщиця Нікольської поморської громади (сmt Літин) М. І. Розторгуєва («З історії поморської громади м. Літина Вінницької області»); кандидат історичних наук, доцент Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна П. В. Єремєєв («Старообрядські громади Харківського регіону в ХІХ – на початку ХХ ст.: спроба історико-релігієзнавчої типологізації») та ін.

8 вересня 2017 р.

З 2001 року у рамках Всеукраїнської культурно-мистецької акції «Мистецтво одного села» у столиці України презентували свої рукотворні надбання 14 сіл Вінниччини. Цього разу здобутки свого традиційного ремесла – рогозоплетіння – в Києві представило село Щітки Писарівської територіальної громади Вінницького району.

Акція відбувається щороку за підтримки Міністерства культури, управління культури і мистецтв Вінницької ОДА, Міжнародної громадської організації «Вінницьке земляцтво у Києві». А безпосередньо організацією заходів займається Вінницький обласний

центр народної творчості під керівництвом заслуженого працівника культури України, члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Тетяни Цвігун.

У центрі нинішньої акції була корзина.

Гостей вразили майстер-класи Надії Іщенко та Галини Заєць, що їх представляли разом із учнями. Один із них, Антон Ішук, зі знанням справи про рогозу розповів присутнім, як і коли її треба жати і сушити, щоб домогтись бажаних кольорів...

Це ціла наука, що її в цьому селі передавали від покоління до покоління. Виробам щітецьких майстрів здавна не було рівних на традиційних ярмарках.

В історії села зафіксовано імена Наталії і Павліни Григоренків, які гаптували свої кошики візерунками. Вінницькі купці скуповували їх і відправляли в Польщу, Німеччину та Австрію. В 30-х роках ХХ століття в Щітках була організована артіль «Червоний кустар».

Майстриня Надія Іщенко з любов'ю згадала про свою матір Валентину Творун, яка ще малою до війни плела корзини, а вже згодом, в 70-х роках минулого століття, навчила її, свою одинадцятирічну доньку Надію, цьому чудовому ремеслу.

Нинішній майстер-клас – яскраве свідчення того, що традиції живуть.

Відкрила виставку Галина Сорока – генеральний директор Національного музею літератури, де відбувалась культурно-мистецька акція. Назвала проект «Мистецтво одного села» дивовижним і унікальним. Сердечно поякувала майстрам народної творчості, особисто Тетяні Цвігун та колективу обласного центру народної творчості, «чим ентузіастам, професіоналам і патріотам, які люблять село і Україну. Хочеться, щоб кожен, хто зайде в цю залу, відчув гордість за те, що ми – українці. Ми – європейці, але наш європейський дім треба ставити на міцному фундаменті нашої історії і народної культури, адже саме цим ми будемо цікавими для світу».

А Тетяна Цвігун з гордістю говорила про те, чим може похвалитись лише Вінниччина: «Всі прадавні ремесла збережені у нашому благословенному краю. Село Щітки показує сьогодні зразки рогозоплетіння, традиції якого сягають тисячоліттями. Чого тільки не зберігали у них – все, чим Бог обдарував нашу землю.

Рогіз ріс на кожному ставку, біля кожної річки. З нього робили ліки, цілющі напої, а корінчик можна було засмажувати, наче рибку... Хай ця виставка повертає нам знання, набуті пращурами. Адже рогазоплетіння відоме ще до гончарства і до виробів з тканини... З рогази плели колиски для новонароджених. Перші кроки дитина робила по рогазаних доріжках. За лавками стіни оббивали залавниками, щоб було тепло. Кажуть, що їх використовували в далеку давнину і при похованні. Виробами з рогази люди користувалися все життя».

Вона охоче представила гостям скарби експозиції, талановитих авторів дивовижних робіт.

Виставка народного ремесла отримала високу оцінку численних відвідувачів – киян та гостей столиці.

12 вересня 2017 р.

З нагоди 110-ї річниці заснування Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. К. А. Тімірязєва на її базі відбулася науково-практична конференція «Бібліотека в умовах сучасності і конструювання майбутнього», в якій взяли участь науковці, краєзнавці, освітяни, видавці, працівники публічних, наукових бібліотек Києва, Хмельницького, Черкас, Вінниці та Вінницької області.

У доповідях та повідомленнях виступаючих наголошувалось, що бібліотеки відіграють важливу роль у житті суспільства. Впродовж не одного десятиліття вони успішно виконують свої основні функції – забезпечують бібліотечно-інформаційне обслуговування користувачів, створюють інформаційні продукти та надають вільний доступ до власних і світових інформаційних ресурсів, сприяють освіченості, культурному просвітництву мешканців територіальних громад, вихованню патріотизму та любові до рідного краю. Саме завдяки інтенсивному впровадженню нових інформаційних технологій, зростанню професійної компетентності бібліотечного персоналу в останні десятиліття новий імпульс у своєму розвитку отримало краєзнавство. Чимало книгозбірень стали своєрідними краєзнавчими центрами...

Зокрема, краєзнавчій тематиці було присвячено чимало доповідей та повідомлень: директора Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. К. А. Тімірязєва, члена правління Вінниць-

кої обласної організації Національної спілки краєзнавців України, заслуженого працівника культури України Наталії Морозової «Бібліотека як об'єкт модернізації сучасного культурного простору»; доктора історичних наук, доцента кафедри історії та культури України Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського Тетяни Каросвої «Вінницька ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва у радянській репресивній системі 1920 – 30-х років (архівні документи з історії бібліотеки, виявлені в останні роки)»; завідувача архівним відділом Липовецької райдержадміністрації, голови міжрайонного краєзнавчого об'єднання «Соб», заступника голови правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесного краєзнавця України Олександра Рогового «Липовецька книгозбірня – найдавніша публічна бібліотека Вінниччини (до 120-річчя відкриття)»; заступника директора з наукової роботи та інформатизації ВОУНБ ім. К. А. Тімірязєва Галини Слотюк «Краєзнавчий сегмент бібліотек Вінниччини у віртуальному просторі»; члена-кореспондента Української академії історичних наук, доктора історичних наук, голови правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, заслуженого працівника культури України, Почесного краєзнавця України Сергія Гальчака «Наукова, культурно-просвітницька скарбниця Вінниччини»; головного бібліотекаря наукової бібліотеки Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова Ольги Юрчишиної «На дорозі з минулого в майбутнє (діяльність наукової бібліотеки ВНМУ ім. М. І. Пирогова у відтворенні історії медицини)»; провідного бібліографа-краєзнавця комунального закладу «Жмеринська центральна районна бібліотека ім. В. П. Вовкодава» Лариси Тупчій «Краєзнавство – найпатріотичніша наука»; бібліографа-краєзнавця Теплицької центральної бібліотеки Раїси Ткачук «Краєзнавство – один із дієвих важелів національного і патріотичного виховання (з досвіду роботи Теплицької центральної бібліотеки)»; бібліографа І-ї категорії відділу краєзнавства Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. К. А. Тімірязєва, заслуженого працівника культури України Галини Авраменко «Цифрова бібліотека – бібліотека майбутнього (з досвіду створення повнотекстової краєзнавчої бази даних у ВОУНБ ім. К. А. Тімірязєва)» та ін.

13 вересня 2017 р.

У Літинській районній бібліотеці відбулася зустріч бібліотечних працівників району зі славним патріотом України, краєзнавцем, фольклористом, громадським діячем, відмінником освіти Павлом Ткачуком із села Уладівки цього ж району.

Цікавою була його розповідь про родинне життя: родину, в якій свято шанували Тараса Шевченка, про великий, славетний родовід, у котрому були художники, лікарі, близько шістдесяти педагогів.

Чільне місце в його житті займає створений ним при школі краєзнавчий музей, у якому побувало більше десяти тисяч відвідувачів з різних країв і країн.

Павло Іванович презентував свої книги минулих років, які просякнуті великим патріотизмом і любов'ю до неньки-України та нові книги «Щоб слово пламенем взялось» і «Чолом тобі, Вкраїно», де представлені твори про Україну, рідну землю, нашу чарівну мову, народну славу.

17 вересня 2017 р.

У селі Ольгопіль Чечельницького району відбулися урочистості з нагоди завершення V-го Міжнародного літературно-мистецького фестивалю «Русалка Дністрова». На свято завітали голова Вінницької обласної державної адміністрації Валерій Коровій, заступник голови обласної ради Михайло Кременюк, начальник управління культури і мистецтв облдержадміністрації Станіслав Городинський, митці, краєзнавці, науковці з Вінниччини та делегати письменницьких осередків з різних регіонів України.

Урочистості розпочались із відкриття скульптурної композиції Великому Кобзарю та героїні його поеми «Катерина» (автор пам'ятників заслужений діяч мистецтв України, скульптор Микола Крижанівський; меценат – директор місцевої агрофірми «Ольгопіль», депутат Вінницької обласної ради, краєзнавець Павло Каленич).

Фестиваль приурочено 180-річчю з дня виходу в світ альманаху «Русалка Дністровая» та 140-річчю з дня народження Миколи

Леонтовича. Проведення такого заходу сприяє вивченню історії рідного краю, його вікових духовних набутків, а також налагодженню тісних культурних транскордонних зв'язків.

20 вересня 2017 р.

У Вінницькій обласній універсальній науковій бібліотеці ім. К. Тімірязєва відбувся святковий захід з нагоди 100-річчя з часу заснування газети «Вінниччина», в якій взяв участь колектив редакції часопису та численний актив його читачів, серед яких колеги по перу, науковці, краєзнавці, студентська молодь, працівники «тімірязівки», бібліотечних установ Вінниччини, мешканці Вінниці та області.

Як відзначали виступаючі, газета «Вінниччина» – одне з найстаріших періодичних видань Поділля, має багату історію. Упродовж десятиліть зберегло вірність моральним засадам української журналістики, завжди було на вістрі часу, захисником істини, добра та справедливості, порушувало найрізноманітніші проблеми, не скупилось й на висвітлення краєзнавчої тематики.

Безпосереднім попередником часопису «Вінниччина» була газета «Борьба», два номери якої вийшли наприкінці серпня 1917 року.

Спочатку «Борьба» задумувалася як агітаційний листок РСДРП(б) на виборах до Вінницької міської думи, що мали відбутися 27 серпня 1917 року, але вже до початку створення першого номера стало ясно, що у світ з'явиться повноцінне видання, яке головну увагу приділятиме висвітленню проблем соціального захисту вінничан, розповідатиме про проблеми, які безпосередньо турбують мешканців міста. Відповідальним редактором газети був майбутній голова Вінницького ревкому М. П. Тарногородський.

Столітню «Вінниччину» читають у різних куточках подільського краю. Протягом свого становлення видання мало різні назви, але кредо залишалося незмінним – писати правду.

З 1918 року у світ вийшло тринадцять номерів під назвою «Набат», у 1919 році часопис мав назву «Подольский коммунист», з 1920 року – «Вісти», а з 1923 року – «Рабоче-крестьянская газета». Через рік вона отримала назву «Червоний край».

У лютому 1932 року було утворено Вінницьку область. А через два місяці почала видаватися газета «Більшовицька правда» – орган Вінницького обкому КП(б)У, облвиконкому та облпрофради.

У період німецької окупації часопис не видавався. Перший його номер періоду війни датований 3 січнем 1944 року. Відновилося видання газети уже під новою назвою – «Вінницька правда». Тоді вона була надрукована у вигляді листівки у пересувній армійській друкарні і скинута з літаків, коли радянські війська готувалися до визволення області від окупантів.

Саме з цим іменем часопис залишився надовго – майже шість десятиліть. 2 вересня 1967 року «Вінницька правда» удостоєна нагороди – ордена «Знак Пошани». Газета виходила шість разів на тиждень, видавалася українською мовою.

Нині на базі «Вінницької правди» видається обласна газета «Вінниччина».

Вітальні слова на адресу колективу звучали з вуст заступника голови обласної ради Михайла Кременюка. «Перше століття газети – це солідна дата, яка уособлює в собі великий відрізок пройденого шляху. Проходячи процес роздержавлення, редакція вчиться та переорієнтовується на нові вимоги часу і враховує вимогливість читача», – зазначив він.

«У Вінницькій області ми маємо дуже багато цікавих періодичних видань. У їх числі – газета «Вінниччина», яка щоденно пише історію чудового Вінницького краю як частину історії великої України», – зазначила у своєму виступі директор департаменту інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації Світлана Василюк.

Пишний подільський коровай на вишитому рушнику вручила колективу редакції директор бібліотеки, член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Наталія Морозова. «Ми справжні посестри, шануємо вашу роботу і сподіваємось на наступних 100 років!», – привітала вона. А директор обласного центру народної творчості, член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Тетяна Цвігун подякувала за багато років співпраці віршованими рядками.

Теплі слова на адресу ювілярів висловили також голова обласного краєзнавчого осередку, доктор історичних наук Сергій Гальчак, заслужений журналіст України, колишній редактор «Вінниччини» Василь Паламарчук, завідувачка сектору газетної періодики Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва Валентина Коцюбська, завідувачка відділу краєзнавства «тімірязєвки» Оксана Антонюк та ін.

Учасники торжества також з великим інтересом оглянули виставку газет із ретрофонду бібліотеки «Перше століття газети «Вінниччина».

21 вересня 2017 р.

У с. Ворошилівка Тиврівського району відбулося обласне мистецьке свято «Пісенні крила сивої зозулі».

З 2000 року в маленьке село на Вінниччині приїжджають справжні поціновувачі хорового мистецтва, аби віддати шану композитору і поету-перекладачу Петру Івановичу Ніщинському. Цього року виповнилося 185 років з дня його народження.

Мистецьке свято відкрили Вінницький міський академічний муніципальний хор «Вінниця» та заслужений працівник культури України, член правління Вінницької обласної організації національної спілки краєзнавців України, директор Вінницького обласного центру народної творчості Тетяна Цвігун розповіддю про життя видатного земляка.

У рамках святкування усі присутні мали можливість насолоджуватися виступами багатьох чудових колективів Вінниччини, а це – гості з Іллінецького району – народний аматорський хоровий колектив «Вінок Поділля», колектив Шаргородського районного будинку культури, колектив Гніванської музичної школи та Тиврівського районного будинку культури.

Завершив свято хорового мистецтва виступ хорового колективу Вінницького училища культури і мистецтв імені М. Леонтовича.

На завершення всім учасникам свята вручили дипломи і пригостили запашними короваями.

21 вересня 2017 р.

У с. Правилівка Оратівського району відбувся 10-й, ювілейний, Всеукраїнський фестиваль українського борщу, на якому презентовано 43 рецепти цієї улюбленої не лише для подолян страви.

Ініціатором проведення заходу є заслужений журналіст України, член ревізійної комісії Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Ганна Секрет, котра в черговий раз зібрала гостей з різних куточків України в хаті своїх батьків.

Смакували запашну страву під виступи співочих колективів.

У межах фестивалю відбулася презентація книги-збірника Ганни Секрет «На борщах зростала Україна».

22 вересня 2017 р.

У смт Муровані Курилівці відбулася Друга наукова історико-краєзнавча конференція, ініціаторами якої виступили Вінницька обласна організація Національної спілки краєзнавців України, Центр дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України при Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека імені Климента Тімірязєва, Державний архів Вінницької області, Мурованокуриловецька районна державна адміністрація, Мурованокуриловецька районна рада.

Відкриваючи її, з привітанням до науковців та краєзнавців звернулися перший заступник голови Мурованокуриловецької райдержадміністрації Іван Гончар, співголова оргкомітету, голова правління Вінницької національної спілки краєзнавців України, член Президії Національної спілки краєзнавців України Сергій Гальчак.

Під час пленарного засідання були представлені доповіді Ірини Валігури – бібліотекаря 1-ї категорії відділу рідкісних і цінних видань Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки імені К. А. Тімірязєва («Фонд відділу рідкісних і цінних видань ВОУНБ ім. К. А. Тімірязєва як джерельна база для вивчення історії Муро-

ваних Курилівців (за документами XIX – поч. XX ст.)), Володимир Ревуцького – краєзнавця з с. Снітків Мурованокуриловецького району («Жван. На рубежі історії»), Костянтина Завальнюка – кандидата історичних наук, головного спеціаліста відділу інформації та використання документів Державного архіву Вінницької області, члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесного краєзнавця України («Документи Державного архіву Вінницької області про родину Дядинюків»), Івана Гончара – кандидата економічних наук, першого заступника голови Мурованокуриловецької районної державної адміністрації («З історії Вищеольчедаївського цукрового заводу»), Наталії Серветник – бібліотекаря комунального закладу «Мурованокуриловецька централізована бібліотечна система», смт Муровані Курилівці («Наші земляки – заслужені діячі науки, техніки, освіти, культури та галузі народного господарства України»), Сергія Гальчака – доктора історичних наук, професора кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, члена-кореспондента Української академії історичних наук, керівника Вінницької філії Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України при Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, голови правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, першого заступника голови Вінницької обласної організації Національної спілки журналістів України, заслуженого працівника культури України, Почесного краєзнавця України («Бійці переднього краю – журналісти Мурованокуриловеччини у лихоліття Другої світової війни»).

Зацікавлену аудиторію зібрали секційні заняття, які проводилися у трьох секціях («Історія краю: від давнини до новітнього часу (джерела, пам'ятки, науково-краєзнавчі дослідження)», «Відомі постаті Мурованокуриловеччини», «Освіта, культура, етнологія, топоніміка, природа регіону»). Змістовними для слухачів та вагомими для поділлєзнавства, історичного краєзнавства стали виступи кандидата історичних наук, доцента кафедри всесвітньої історії Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Віталія Тучинського «Вінницька гімназія 1814 – 1847 рр. в контексті розвитку освіти на Поділлі», кан-

дидата історичних наук, спеціаліста Центру міжнародних зв'язків Вінницького національного аграрного університету Ольги Зубко «Мурованокурилівчанин Федір Сумневич на чолі Української Селянської Спільки в Празі», кандидата історичних наук, молодшого наукового співробітника відділу архівних наукових фондів рукописів та фонозаписів Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України Богдана Сауляка «Архітектура с. Виноградне кінця XIX – XX ст. (Мурованокуриловецький район Вінницької області)», заступника директора з виховної роботи НВК с. Вербоваць Мурованокуриловецького району Романа Крохмалюка «Палацово-паркові комплекси Мурованокуриловеччини XIX – поч. XX ст.: історія, проблеми», кандидата історичних наук, доцента кафедри історії та культури України Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Юрія Степанчука «Увіковічення пам'яті про Хмельниччину та її лідера Богдана Хмельницького на території Поділля», кандидата історичних наук, старшого наукового співробітника, доцента кафедри комерційного та трудового права Хмельницького інституту Міжрегіональної академії управління персоналом, Почесного краєзнавця України Анатолія Трембіцького «Муровані Курилівці в роки визвольних змагань 1917 – 1921 рр. за спогадами Володимира Левицького: хроніка подій», старшого викладача кафедри фізичного виховання Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Михайла Лозовика «Сторінки спортивного життя Мурованокуриловецького району в повоєнні роки», директора комунального закладу «Мурованокуриловецький районний краєзнавчий музей імені Федора Коновалюка», с. Рівне Мурованокуриловецького району Валентини Мельник «Розвиток музейної справи в районі», кандидата історичних наук, докторанта Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України Лілії Іваневич «Характерні регіонально-локальні особливості вишивки святкових чоловічих сорочок Поділля», завідувачки навчально-наукової лабораторії з етнології Поділля факультету історії, етнології і права Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Тетяни Пірус «Весільні пісні Мурованокуриловеччини (на матеріалах рукописного фонду навчально-виховної лабораторії з етнології Поділля факультету іс-

торії, етнології і права Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського)» та ін.

Всього на пленарному та секційних засіданнях прозвучало більше 50-и доповідей та повідомлень.

За результатами конференції видано збірник науково-красназничих праць (*Друга Мурованокуриловецька науково-красназнича конференція / Матеріали конференції, 22 – 23 вересня 2017 р., смт Муровані Курилівці / Ред. кол.: С. Д. Гальчак (голова), Л. Б. Баженов (співголова), Ю. А. Зінко (співголова), В. В. Войтович (відп. секретар), І. М. Романюк, А. В. Войнаровський, Г. І. Денисик, С. В. Терський, І. П. Гончар. – Вінниця: ПП Балук І. Б., 2017. – 472 с.).*

23 вересня 2017 р.

Голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, доктор історичних наук Сергій Гальчак та член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, кандидат історичних наук Костянтин Завальнюк взяли участь у зйомках у м. Вінниці телевізійниками м. Краків (Польща) телесюжетів, присвячених 80-річчю трагедії польського населення Вінниччини у період сталінсько-більшовицького терору.

23 вересня 2017 р.

В м. Іллінцях відкрито меморіальну дошку на честь пам'яті захисника України Олександра Ярового.

Загиблий військовослужбовець родом із с. Володимирівки, але разом із дружиною та дітьми проживав в Іллінцях. Тому меморіальну дошку встановлено на фасаді будівлі Іллінецької загальноосвітньої школи I – III ступенів № 3, де навчається син героя Сергій.

Згадати про його подвиг, висловити співчуття родині загиблого прийшли керівники міської об'єднаної територіальної громади та району, учасники бойових дій в зоні АТО, друзі, місцеві краєзнавці, учні й педагоги школи.

Відкрили дошку син Олександра Ярового Сергій та голова громадської організації «Спілка учасників АТО та ветеранів інших бойових дій» Микола Стельмахук.

Пам'ять героя, усіх патріотів України, які загинули, захищаючи її незалежність, вшанували хвилиною мовчання та поклали квіти до меморіальної дошки.

27 вересня 2017 р.

Голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Сергій Гальчак разом зі студентами-першокурсниками факультету філології та журналістики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського та групою викладачів вузу побував у с. Дяківцях Літинського району, де відбулися уростості з нагоди вшанування пам'яті видатного українського письменника та громадського діяча Михайла Панасовича Стельмаха.

Спершу студенти відвідали літературно-меморіальний музей М. П. Стельмаха, хату, в якій народився та провів дитячі роки видатний майстер художнього слова, а потім разом з мешканцями села та численними гостями вшанували пам'ять видатного подільця в сільському будинку культури. Вони із великим задоволенням послушали виступ сина письменника Дмитра Стельмаха, спогади Сергія Гальчака про зустрічі з прозаїком, виступи директора літературно-меморіального музею М. П. Стельмаха Оксани Голованюк, завідувачки кафедри української літератури Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, кандидата філологічних наук Ніни Поляруш, місцевої майстрині-вишивальниці Надії Демкової та ін.

На завершення відбулося нагородження активних шанувальників творчості М. П. Стельмаха. Серед удостоєних подяки відділу культури і туризму Літинської райдержадміністрації та дирекції літературно-меморіального музею М. П. Стельмаха С. Д. Гальчак – за співпрацю в організації культурно-освітніх заходів літературно-меморіального музею М. П. Стельмаха, проведенні наукової конференції, дослідження творчої спадщини видатного земляка, збереження національних традицій та вивчення історії рідного краю.

29 вересня 2017 р.

У Вінницькому обласному краєзнавчому музеї з ініціативи його директора, члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесного краєзнавця України, випускниці Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Катерини Висоцької відкрито виставку робіт кандидата педагогічних наук, доцента кафедри технологічної освіти, економіки й безпеки життєдіяльності згаданого вузу Ірини Савчук та її учнів «Майстерня Ірини Савчук: орнаментальна мозаїка Поділля».

Серед експонатів – вироби, виконані в різних напрямках народного мистецтва, а також варіації сучасного трактування освітніх видів рукоділля: вишивка, писанка, витинанка, іграшка, художній текстиль, різьблення.

5 жовтня 2017 р.

У місті над Бугом відбулися торжества з нагоди 105-річчя Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

В урочистій обстановці голові правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, доктору історичних наук, професору кафедри журналістики, реклами та зв'язків із громадськістю ВДПУ Сергію Гальчаку вручено Грамоту Національної академії педагогічних наук України – за вагомі досягнення в навчально-виховній і науковій роботі, особистий внесок у професійну підготовку майбутніх фахівців та багаторічну плідну науково-педагогічну діяльність...

6 жовтня 2017 р.

У приміщенні Чернівецького районного будинку культури відбулася Перша Чернівецька наукова історико-краєзнавча конференція, присвячена 100-річчю Української революції 1917 – 1921 рр., ініціаторами якої виступили Вінницька обласна організація Національної спілки краєзнавців України, факультет історії, етнології і

права Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, Державний архів Вінницької області, Чернівецька районна державна адміністрація, Чернівецька районна рада.

Відкриваючи її, з привітанням до науковців та краєзнавців звернувся голова Чернівецької районної ради Василь Мельничук, який вручив грамоти райдержадміністрації та райради групі місцевих і вінницьких краєзнавців.

Співголова оргкомітету конференції, голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Сергій Гальчак зачитав привітання голови Національної спілки краєзнавців України Олександра Ресента та вручив відзнаки Національної спілки краєзнавців України (подяки) головному редактору журналу «Вінницький край» Вадиму Вітковському, голові Чернівецької районної ради Василю Мельничуку, учителю історії Володієвецької ЗОШ I – II ступенів Чернівецького району Віктору Кайтанюку, учителю історії Білянської ЗОШ I – III ступенів Чернівецького району, члену Національної спілки краєзнавців України Василю Черняку.

Із привітанням від імені науковців Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського виступив також член оргкомітету кандидат історичних наук Анатолій Войнаровський.

Під час пленарного засідання заслухано доповіді та повідомлення: Василя Мельничука – голови Чернівецької районної ради («Чернівецький район: реалії та сьогодення»); Олександра Рогового – начальника архівного відділу Липовецької райдержадміністрації, заступника голови правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесного краєзнавця України («Козацькі Чернівці, або козаки на Чернівеччині»); Віктора Дончевського – начальника Могилів-Подільського районного відділу Управління Державної міграційної служби України у Вінницькій області («Їх об'єднує любов до рідного краю»); Костянтина Завальнюка – кандидата історичних наук, головного спеціаліста відділу інформації Державного архіву Вінницької області, члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесного краєзнавця України («Народні месники брати Кушніри»); Тараса Беднарчика – кандидата

філософських наук, доцента кафедри філософії та суспільних наук Вінницького національного медичного університету імені М. І. Пирогова («Воєнні дії Армії УНР на Чернівецьщині в 1919 – 1920 рр.»); Анатолія Лисого – кандидата історичних наук, доцента, викладача Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу («Повстанці Придністров'я»); Сергія Гальчака – доктора історичних наук, члена-кореспондента Української академії історичних наук, голови правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України («Працею звеличені. Чернівчани – Герої Соціалістичної Праці»); Анатолія Гудзевича – доктора географічних наук, професора кафедри географії Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського («Особливості і тенденції природоохоронної практики Чернівецького району»).

З не менш цікавими доповідями та повідомленнями науковці та краєзнавці виступили під час роботи секцій «Джерела та наукові дослідження з історії Чернівецьщини», «Новітній період в історії краю. Події 1917 – 1921 рр. на теренах Чернівецьщини», «Культура, освіта, релігійне життя регіону. Природа Чернівецьщини», «Визначні діячі Чернівецьщини». Тематика виступів була різноманітною: кандидата історичних наук, заступника директора Вінницької філії Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України при Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесного краєзнавця України Валерія Рекрута – «Йоахим Волошиновський – «батько» кооперації Поділля»; кандидата історичних наук, доцента кафедри історії та культури України Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Анатолія Войнаровського – «Соціально-економічне становище Чернівецького району Вінницької області у першій половині 30-х років ХХ ст.»; старшого викладача кафедри фізичного виховання Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Михайла Лозовика – «Село Березівка Чернівецького району Вінницької області – колыска першого сільського спортивного товариства в Україні»; доктора історичних наук, професора кафедри історії та культури України Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Івана Ро-

манюка – «Участь молоді Чернівецького району Вінниччини у мобілізаційних процесах до навчальних закладів Міністерства трудових резервів у 1949 – 1953 рр.»; спеціаліста вищої категорії, викладача-методиста Могилів-Подільського технологічно-економічного коледжу Вінницького національного аграрного університету Альони Кордонської – «Постать Івана Гонти в історії Чернівеччини»; кандидата історичних наук, доцента кафедри всесвітньої історії Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Віталія Тучинського – «Салюк Олександр Васильович – майстер витинанок»; учительки Лозівської ЗОШ І – ІІІ ступенів Чернівецького району Людмили Слободянюк – «Я люблю Україну і землю свою дорогу...»: життєвий і творчий шлях Анатолія Звірика»; вчителя Білянської ЗОШ І – ІІІ ступенів Чернівецького району, члена Національної спілки краєзнавців України Василя Черняка – «Юліан Волошиновський – польський письменник з Чернівеччини» та ін.

Цікавою виявилась також екскурсія до визначних історичних пам'яток Чернівців.

За результатами конференції видано збірник матеріалів (*Перша Чернівецька наукова історико-краєзнавча конференція, присвячена 100-річчю Української революції 1917 – 1921 рр. / Матеріали конференції, 6 жовтня 2017 р., смт Чернівці / Ред. колегія: Ю. А. Зінько (голова), С. Д. Гальчак (співголова), А. В. Войнаровський (відповідальний секретар), Ю. С. Земський, О. А. Коляструк, О. І. Криворучко, Ю. В. Легун, О. А. Мельничук, І. М. Романюк. – Вінниця: ПП Балук І. Б., 2017. – 396 с.*).

Прийнято також резолюцію конференції, в якій йдеться:

1. Враховуючи високу наукову зацікавленість істориків і краєзнавців багатьох регіонів України до проблем історії Чернівецького району, учасники конференції звертаються до Чернівецької районної державної адміністрації та Чернівецької районної ради із рекомендацією підтримувати дані дослідження і надалі, так як вони мають значний вплив на формування високого рівня національної свідомості. Учасники конференції також звертаються до органів місцевого самоврядування, керівництва наукових установ, освітніх закладів, культурно-просвітницьких осередків, громадських організацій із закликом сприяти популяризації краєзнавчих досліджень, активно долучатися до історико-краєзнавчої роботи.

2. Вивчити питання щодо можливості звернення до відповідних органів із клопотанням про реабілітацію Бабчинецького повстання 1921 року.

3. Внести до туристичних маршрутів архітектурні та природні об'єкти Чернівецького району, зокрема костел Святого Миколая, церкву-ротонду Марії Магдалени, регіональний ландшафтний парк «Мурафа», геологічну пам'ятку природи загальнодержавного значення «Гайдамацький яр» та інші, що сприятиме популяризації вказаних об'єктів, залученню туристів тощо. Здійснювати роботу щодо збереження архітектурних та природних об'єктів у належному стані.

4. Розглянути питання щодо проведення громадських слухань з приводу повернення населеним пунктам Чернівецького району історичних назв.

5. Відзначити на офіційному рівні 250-річчя «Коліївщини» (2018 рік).

6. Матеріали Першої Чернівецької наукової історико-краєзнавчої конференції передати у бібліотеки та навчальні заклади.

7. Провести Другу Чернівецьку наукову історико-краєзнавчу конференцію у 2020 році.

11 жовтня 2017 р.

«Духовні скарбниці Поділля». Під такою назвою пройшла в Бару Всеукраїнська науково-практична краєзнавчо-богословська конференція.

У всій красі осіннього розмаїття природи і духовного піднесення напередодні свята Покрови Пресвятої Богородиці зустрічало старовинне подільське місто численних гостей – представників духовенства, науковців, краєзнавців. Вони прибули сюди для обговорення питань, приурочених 260-річчю Свято-Успенського кафедрального собору міста Бар та 130-річчю православної Барської ікони Божої матері як чудотворної.

Конференція тривала три дні. Багато учасників зібрання вперше доторкнулося до історичного минулого та сьогодення Бара. Їх вітали голова історичного відділу Вінницької єпархії УПЦ, клірик храму Вознесіння Господнього м. Вінниці ієрей Назарій Давидовський, благочинний Барського району архімандрит Серафим (По-

ворозник), голова Барської районної ради Михайло Піддубний та голова районної державної адміністрації Володимир Саволук.

Голова Барської об'єднаної територіальної громади Артур Цицурський виступив із науковою доповіддю «Історична спадщина Барського монастиря як об'єкт для міжконфесійної та екуменічної діяльності».

Присутні також ознайомилися з доповіддю доктора історичних наук, голови правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, члена оргкомітету Сергія Гальчака «Сакральна історія Поділля у працях науковців регіону», повідомленнями кандидатів історичних наук, краєзнавців Олексія Бакальця, Анатолія Лисого, інших виступаючих.

Із великим задоволенням та щирим зацікавленням гості ознайомилися також із експозиціями районного історичного музею, де їхній увазі, насамперед, була представлена виставка світлин відомого місцевого фотохудожника Євгена Меснянкіна «Святиня Барська».

12 жовтня 2017 р.

У с. Рибчинці Хмільницького району відбулося урочисте відкриття пам'ятника Тарасу Шевченку, автор якого, скульптор Віктор Стукан, виступаючи перед присутніми, зазначив, що загалом у світі встановлено 1500 пам'ятників Великому Кобзарю. Сьогодні відкрито 1501-й. Тарас Шевченко без зброї завоював увесь світ. Жодному завойовнику усіх часів немає стільки пам'ятників, як миролюбовому Тарасу Григоровичу...

Зі словами вдячності та пошани перед селянами та численними гостями виступили член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесний краєзнавець України Микола Дорош, голова ревізійної комісії обласного краєзнавчого осередку, заслужений журналіст України Василь Паламарчук. Вони одними із перших поклали квіти до підніжжя постаменту.

12 жовтня 2017 р.

У центрі м. Гайсина відбулося урочисте відкриття алеї Слави, парку Пам'яті та музею героїв – учасників антитерористичної операції на Сході України.

У заходах взяли участь обласне та районне керівництво, голова ГО «Спілка учасників бойових дій АТО Гайсина і Гайсинського району» Микола Данилюк, учасники тематично-оздоровчого семінару для представників громадських організацій учасників АТО, що проходив на базі обласного клінічного госпіталю для інвалідів війни, батьки та родини загиблих в АТО мешканців Гайсинського району, представники інститутів громадянського суспільства, в тому числі краєзнавці.

Ця подія стала знаковою не лише для Гайсинського району, але й для усієї області. Право відкрити алею Слави було надано гайсинчанам, воїнам-орденоносцям О. Бичку (орден Богдана Хмельницького), Г. Задорожньому (орден «За мужність» III ступеня), Б. Лісовому (орден Богдана Хмельницького) та О. Михайловському (орден «За мужність» III ступеня).

Учасники заходу поклали квіти до меморіалу загиблим воїнам-гайсинчанам та вшанували героїв хвилиною мовчання.

У рамках відкриття алеї Слави та парку Пам'яті і слави героїв-учасників АТО, під час урочистостей відбулася презентація музею АТО, який облаштували на базі Гайсинського міського краєзнавчого музею, на розгляд відвідувачів представили унікальні речові пам'ятки учасників бойових дій у зоні військового конфлікту.

14 жовтня 2017 р.

У Вінниці, колишній тимчасовій столиці УНР, відкрито пам'ятник державному та військовому діячу часів Української революції 1917 – 1921 рр. Симону Петлюрі. Пам'ятник відкрито на подвір'ї історичної будівлі за адресою: вул. С. Петлюри, 15, де за часів УНР містилося Міністерство пошт і телеграфів, а пізніше перебувала Військова Похідна Канцелярія Головного Отамана.

Пам'ятник виконано у зріст людини. Симон Петлюра сидить на лавці, тримаючи в руках карту України. Основою для скульп-

турної композиції стала відома світлина, зроблена у 1919 році в Кам'янець-Подільському, який свого часу теж був столицею УНР.

На думку доктора історичних наук, директора Державного архіву Вінницької області, члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Юрія Легуна, який взяв участь в урочистому заході, відкриття пам'ятника отаману Української Народної Республіки є поверненням історичної справедливості та символом розвінчання радянської пропаганди, яка упродовж десятиліть намагалась зробити із лідера тоді ще молододержави негативного героя.

Відкриття пам'ятника Головному Отаману Військ та Флоту УНР, Голові Директорії Симону Васильовичу Петлюрі відбулось у рамках другого Всеукраїнського фестивалю військово-історичної реконструкції «Вінниця – столиця УНР», присвяченого 100-річчю Української революції.

Після цього на теперішній Європейській площі (центр міста) пройшла історична реконструкція військових дій між арміями УНР, білогвардійцями та червоноармійцями.

19 жовтня 2017 р.

У приміщенні Бершадської центральної районної бібліотеки відбулася презентація книги місцевого краєзнавця Олександра Дьоміна «Маловідомі сторінки Бершаді». У ній автор висвітлює події, пов'язані з Бершаддю, від часів Литовсько-Руського князівства до сьогодення, захоплююче розповідає про князів Збаразьких, які мали причетність до забудови містечка, про фортецю Бершадь, палац Мошинського – Юревича, який розташовувався на території сучасного міського парку, каплицю над могилами Мошинських і Юревичів. Видання містить чимало світлин, які суттєво доповнюють розповідь, домагають уявити події далеких років.

У презентації взяли участь член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Федір Шевчук, директор бібліотеки Наталія Лева, провідний бібліотекар Ніна Сидоренко, працівники районного краєзнавчого музею Галина Шевчук, Оксана Притула та ін.

20 жовтня 2017 р.

В селищі Дашів Іллінецького району встановлено меморіальну дошку видатному земляку, діячу ОУН(Б), підполковнику УПА Йосипу Позичанюку.

Йосип Іванович Позичанюк народився в Дашеві. Закінчив Ніжинський педінститут, працював на Вінниччині у пресі. Після приєднання Західної України до УРСР керував у Львові комсомолом, де зблизився із членами ОУН. Під час Другої світової війни в підпіллі редагував газети «За Самостійну Україну» та «За Українську державу», керував програмою передач радіостанції «Вільна Україна», писав статті, відозви. На зібранні Української Головної Визвольної Ради в липні 1944 року обраний її членом і очолив бюро інформації. Входив до трійки керівництва Української Повстанської Армії як політичний референт Головного Командування. Загинув у 1944 році.

Барельєфне зображення політичному діячеві, автором якого став вінницький скульптор Анатолій Бурдейний, з'явилося на будинку на вул. Центральній, 3, де в редакції місцевої газети працював у другій половині 1930-х років. На барельєфі відображено ключові деталі – портрет Йосипа Івановича, перо і зброя.

«Вони символізують його життєпис як журналіста, публіциста, воїна, боротьбу за волю України словом і чином, а емблема УНР – приналежність до організації, яка здійснювала керівництво визвольною боротьбою за Українську Самостійну Соборну Державу», – прокоментував депутат Вінницької обласної ради, відомий краєзнавець, ініціатор пам'ятної акції Володимир Барцьось.

У заході взяв участь та виступив перед присутніми член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесний краєзнавець України Олександр Роговий.

21 жовтня 2017 р.

Голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Сергій Гальчак у Літині взяв участь у торжествах з нагоди 85-річчя місцевої загальноосвітньої

школи I – III ступенів № 2, в якій свого часу навчався. Від імені науковців та краєзнавців – випускників школи щиро подякував педагогам за сумлінну працю, побажав їм нових успіхів, а також подарував шкільній бібліотеці п'ятнадцять своїх наукових, науково-краєзнавчих праць.

26 жовтня 2017 р.

Голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, професор кафедри журналістики, реклами та зв'язків із громадськістю Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Сергій Гальчак взяв участь у торжествах з нагоди 80-річчя вінницької райгазети «Подільська зоря». Вітаючи газетярів, він відзначив їхню плідну роботу на ниві краєзнавства. В урочистій обстановці вручив членський квиток Національної спілки краєзнавців України редактору часопису Федору Івановичу Бежнару, побажав йому та творчому колективу редакції нових творчих звершень.

27 жовтня 2017 р.

У Могилеві-Подільському відбулася Шоста Могилів-Подільська науково-краєзнавча конференція. Її ініціаторами виступили Вінницька обласна організація Національної спілки краєзнавців України, Центр дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України при Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Могилів-Подільська міська рада, Могилів-Подільська районна державна адміністрація, Могилів-Подільська районна рада, Державний архів Вінницької області.

Загалом було представлено 53 доповіді та повідомлення учасників конференції. Серед тих, які прозвучали на пленарному засіданні, доповіді доктора історичних наук, професора Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, академіка Української академії історичних наук, директора Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН Ук-

раїни, голови правління Хмельницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Лева Баженова «Етапи археологічних досліджень Середньої Наддністрянщини (XIX – початок XXI ст.)»; голови Вінницького церковно-історичного комітету, церковнослужителя Анатолія Сварчевського «Лядова козацької доби в документах та матеріалах Російського державного архіву давніх актів»; головного бібліотекаря наукової бібліотеки Вінницького національного медичного університету імені Миколи Пирогова Ольги Юрчишиної «Олександр Руданський – слід в Могилеві-Подільському»; кандидата історичних наук, провідного співробітника Хмельницького обласного краєзнавчого музею Сергія Єсюніна «Могилів-Подільський за статистичними та адресно-довідковими виданнями 1926 року»; доктора географічних наук, професора, завідувача кафедри географії Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, заслуженого діяча науки і техніки України Григорія Денисика «Естремальний туризм подільської Могилівщини»; доктора географічних наук, професора кафедри географії Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Анатолія Гудзевича «Територіальна організація Могилівщини: від архайчного устрою до впорядкованої системи адміністративного управління».

Потім робота продовжилася у секціях «Історіографія, історичні джерела про минуле Могилів-Подільщини; наукові дослідження регіону доби середньовіччя та нового часу», «Новітній період в історії Могилівщини. Видатні постаті краю», «Культура, освіта, релігійне життя, етнологія, топоніміка, природа краю».

Особливий інтерес викликали доповіді та повідомлення члена Національної спілки краєзнавців України Анатолія Бойти (с. Кричанівка Могилів-Подільського району) «Революційні події 1917 року в спогадах жителів села Кричанівка Могилів-Подільського району»; учителя історії та правознавства Білянської ЗОШ I – III ступенів Чернівецького району, члена Національної спілки краєзнавців України Василя Черняка «Сторінками «Бюлетеня Могилівщини»; доктора історичних наук, професора кафедри журналістики, реклами та зв'язків із громадськістю Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, члена-кореспондента Української академії історичних наук, керів-

ника Вінницької філії Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України при Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, голови правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, заслуженого працівника культури України, Почесного краєзнавця України Сергія Гальчака «З історії пошанування героїв праці. Герої Соціалістичної Праці Могилів-Подільщини»; викладача історії Могилів-Подільського технологічно-економічного коледжу Вінницького національного аграрного університету, члена Національної спілки краєзнавців України Анатолія Соляра «Хотинське повстання 1919 р. та Могилів-Подільщина»; краєзнавця, головного спеціаліста апарату Літинської райдержадміністрації Руслана Зелінського «До питання відновлення історичної пам'яті українського народу. Голодомор 1932 – 1933 років на Могилів-Подільщині»; кандидата історичних наук, головного спеціаліста відділу інформації Державного архіву Вінницької області, члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесного краєзнавця України Костянтина Завальнюка «Документи Державного архіву Вінницької області про родину Косачів»; члена Національної спілки краєзнавців України Володимира Колесника (с. Бронниця Могилів-Подільського району) «Наш земляк М. П. Болдуман – актор світового рівня»; викладача суспільних дисциплін ДВНЗ «Могилів-Подільський монтажно-економічний коледж», члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесного краєзнавця України Валерія Войтовича «Петро Скорук – поет, прозаїк, публіцист»; старшого викладача кафедри фізичного виховання Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Михайла Лозовика «Керівники та учасники фізкультурно-спортивного руху на Вінниччині у перші повоєнні роки», завідувача бібліотеки села Серебря Могилів-Подільського району Марії Маковійчук «Спортивна слава Серебрії»; кандидата історичних наук, докторанта Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені Максима Рильського НАН України, члена Національної спілки краєзнавців України Лілії Іваневич (м. Хмельницький) «Регіонально-локальна специфіка переважаючих технік вишивки подільських жіночих святкових сорочок»; завідувача навчально-наукової лабораторії з етнології Поділля Вінницького дер-

жавного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Тетяни Пірус «Народна іграшка сіл Бернашівка і Жван на Вінниччині»; заступника директора з виховної роботи НВК «ЗНЗ-ДНЗ» с. Вербоваць Мурованокуриловецького району Романа Крохмалюка «Роль Лядівського Свято-Усікновенського скельного чоловічого монастиря у вивченні історії рідного краю (при роботі з дітьми шкільного віку)»; директора Грабарівської загальноосвітньої школи Могилів-Подільського району Віктора Віліжінського «Топоніміка села Грабарівки Могилів-Подільського району Вінницької області»; завідувача бібліотеки села Карпівки Могилів-Подільського району Наталії Чиж «Топоніміка села Карпівка Могилів-Подільського району Вінницької області»; кандидата географічних наук, доцента кафедри географії Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Юрія Яцентюка «Екомережа Могилів-Подільського району» та ін.

За результатами конференції видано збірник *«Шоста Могилів-Подільська науково-краєзнавча конференція / Матеріали конференції, 27 – 28 жовтня 2017 р., м. Могилів-Подільський – м. Вінниця / Редколегія: С. Д. Гальчак (голова), Л. В. Баженов (співголова), Ю. А. Зінько (співголова), В. В. Войтович (відповідальний секретар), П. П. Брицький, А. В. Войнаровський, С. В. Терський, І. М. Романюк. – Вінниця: ПП Балук І. Б., 2017. – 436 с.*

Під час роботи науково-краєзнавчого форуму голови правління Вінницької та Хмельницької обласних організацій Національної спілки краєзнавців України С. Д. Гальчак і Л. В. Баженов дали інтерв'ю місцевим засобам масової інформації.

28 жовтня 2017 р.

У м. Барі відбулася Міжнародна наукова історико-краєзнавча конференція «Вінницька Катинь», ініційована Барською міською радою, Польським Домом м. Бар, Барським районним культурно-освітнім товариством поляків імені Конфедератів барських, Спільною поляків Вінниччини, Товариством «Спільнота польська, м. Варшава», Генеральним консульством Республіки Польща у Вінниці, Вінницькою обласною організацією Національної спілки краєзнавців України, Вінницькою філією Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України при Кам'янець-

Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, Вінницьким державним педагогічним університетом імені Михайла Коцюбинського, Вінницьким обласним краєзнавчим музеєм.

У конференції взяли участь сенатор Республіки Польща Мацей Лучак, в. о. Генерального консула Республіки Польща у Вінниці Войцех Мрозовський, заступник голови Вінницької обласної державної адміністрації Олександр Крученюк, начальник управління у справах національностей та релігій Вінницької облдержадміністрації Ігор Салецький, голова Барської районної державної адміністрації Володимир Саволук, очільник Барської міської об'єднаної територіальної громади Артур Цицюрський, голова правління «Спілки поляків Вінниччини» Алла Ратинська, представники Польського інституту національної пам'яті, Вінницького обласного краєзнавчого музею, Державного архіву Вінницької області, науковці, серед яких доктори історичних наук Сергій Гальчак та Юрій Легун, краєзнавці.

Цей представницький захід був приурочений 80-м роковинам трагічних подій на Вінниччині, яку не обминула масштабна кампанія масових репресій громадян, розгорнута в СРСР у 1937 – 1938 роках за ініціативи керівництва Радянського Союзу й особисто Й. Сталіна.

На знак вшанування пам'яті репресованих у часи «великого терору» на римо-католицькому кладовищі м. Бара за участі почесних гостей і учасників конференції було урочисто відкрито пам'ятник жертвам сталінських репресій, який освятив єпископ-ординарій Кам'янець-Подільської дієцезії Леон Дубравський.

Також відбулася урочиста церемонія покладання квітів до могили польських солдатів.

Пленарне засідання Міжнародної наукової конференції було проведено в Польському Домі, де всі, хто завітав на цей захід, мали змогу ознайомитися за допомогою архівних документів про страшні часи «великого терору», переглянувши тематичну виставку «Вінницька трагедія», організовану за сприяння директора Вінницького обласного краєзнавчого музею, члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесного краєзнавця України Катерини Висоцької.

Директор Польського Дому Маргарита Медведєва, відкриваючи засідання конференції, щиро подякувала усім, хто долучився до підготовки цього представницького заходу.

Далі слово було надане високоповажним гостям, яких запросили до президії конференції.

Вітання від Президента Польщі Анджея Дуди учасникам конференції зачитав сенатор Республіки Польща Мацей Лучак. Виконуючий обов'язки Генерального консула Республіки Польща у Вінниці Войцех Мрозовський передав вітання від уряду братньої нам країни.

Начальник управління у справах національностей та релігій Вінницької обласної державної адміністрації Ігор Салецький, голова Барської райдержадміністрації Володимир Саволук та Барський міський голова Артур Цицюрський, порушивши у своїх виступах тему «великого терору» 1937 – 1938 років, під час якого мільйони працюючих, талановитих та соціально активних громадян, котрих сталінсько-більшовицька влада оголосила «ворогами народу», було страчено та приречено на тортури й голодну смерть на заслання, наголосили, що ми не маємо права на забуття цих трагічних сторінок, повинні всі разом, і український, і польський народи, відновлювати свою історичну пам'ять. Ми повинні досліджувати свою правдиву історію і свідчити про неї перед майбутніми поколіннями та світом.

Підтвердженням цих слів, наголосили вони, є відкриття сьогодні у Барі пам'ятника жертвам сталінських репресій та проведення Міжнародної наукової історико-краєзнавчої конференції «Вінницька Катинь», приуроченої 80-м роковинам трагічних подій на Вінниччині, під час яких, за результатами сучасних досліджень, загальна кількість репресованих у Вінниці й області сягнула близько 20000 осіб. Серед жертв сталінських репресій, розстріляних і похованих у Вінниці, переважна більшість були українцями. Решта – представники нацменшин, серед яких найбільше – поляків. Отож наша скорбота за невинно убієнними, наша біль і наша пам'ять є спільними, як і прагнення не допустити більше ніколи таких жахів.

Почесні гості побажали учасникам конференції плідної роботи, вагомих історичних і краєзнавчих досліджень. Адже без пам'яті про минуле немає майбутнього.

Потім слово взяли науковці та краєзнавці. З узагальнюючою доповіддю «Перевиконання «плану по розстрілах»: трагедія українського та польського народів» виступив доктор історичних наук, професор кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, член-кореспондент Української академії історичних наук, член Президії Національної спілки краєзнавців України, голова правління Вінницької обласної організації національної спілки краєзнавців України, керівник Вінницької філії Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України при Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, заслужений працівник культури України, Почесний краєзнавець України Сергій Гальчак.

З великою увагою було заслухано також доповіді та повідомлення інших учасників конференції: Костянтина Завальнюка, кандидата історичних наук, головного спеціаліста відділу інформації та використання документів Державного архіву Вінницької області, члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесного краєзнавця України («Логіка» сталінського судочинства»); Миколи Йолтуховського, краєзнавця, Почесного громадянина м. Бара («Подільська Голгофа»); Анатолія Лисого, кандидата історичних наук, доцента Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу, члена Національної спілки краєзнавців України («Репресії радянської влади щодо католиків Подільського регіону»); Віктора Віліжінського, історика, краєзнавця, магістра державного управління («Сірі стіни»); Богдана Сіваковського, викладача математики Вінницького державного педагогічного університету (1978 – 2003 рр.), громадського діяча, голови товариства «Світлиця польська» у Вінниці («Доля під номером 16569»); Вікторії Крисько, члена Барського районного культурно-освітнього товариства поляків ім. Барських конфедератів («Голгофа Себастьяна Людвіка»); Маргарити Медведєвої, директора Польського Дому в Барі («Це неможливо забути»); Теофілії Ординської, члена Барського районного культурно-освітнього товариства поляків ім. Барських конфедератів («Спогади»); Катерини Вищоцької, директора Вінницького обласного краєзнавчого музею, члена правління Вінницької обласної організації Національної

спілки краєзнавців України, Почесного краєзнавця України («Трагедія сталінізму в документах і експонатах музею») та ін.

За результатами конференції видано збірник матеріалів (*Вінницька Катинь (до 80-х роковин трагічних подій на Вінниччині) / Матеріали міжнародної наукової історико-краєзнавчої конференції, 28 – 29 жовтня 2017 р., м. Бар / Редколегія: С. Д. Гальчак (голова), М. Д. Медведєва (секретар), А. В. Войнаровський, К. В. Завальнюк, А. К. Лисий, М. Міхальська, А. П. Ратинська. – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2017. – 112 с.)*.

Під час роботи науково-краєзнавчого форуму голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України С. Д. Гальчак, який був одним із організаторів та модератором конференції, дав інтерв'ю Вінницькому обласному та польському телеканалам.

1 листопада 2017 р.

Голова Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України С. Д. Гальчак звернувся до Голови Національної спілки краєзнавців України О. П. Реєнта з листом такого змісту:

«За значний внесок у розвиток краєзнавчого руху, збереження національної історико-культурної спадщини України, активну участь у науково-краєзнавчих конференціях, видання низки історико-краєзнавчих праць, що знайшли схвальний відгук серед широкого кола наукової та краєзнавчої громадськості, а також у зв'язку із 50-річчям від дня народження прошу присвоїти звання **«Почесний краєзнавець України»** члену Національної спілки краєзнавців України

ДАНУ ОЛЕКСАНДРУ ЮРІЙОВИЧУ –

історика, краєзнавцю, генеральному директору

ТОВ «Украгроінвест»,

члену правління Вінницької обласної організації

Національної спілки краєзнавців України.

Дан Олександр Юрійович народився 24 листопада 1967 року у м. Вінниці. В 1995 р. закінчив історичний факультет Вінницького державного педагогічного університету. Активно досліджує історію козацтва на Поділлі. Автор низки книг, зокрема, «Козацтво

Брацлавщини у боротьбі за свободу і незалежність (1648 – 1676 рр.)». – 2-е вид. – К.: Видавничий дім «Стилос», 2004. – 288 с.; «Вінниччина козацька: Історія Вінницького козацького полку». – К.: Видавничий дім «Стилос», 2004. – 204 с. (у співавтор. з В. В. Кривошеєю); «Вінниця: Історичний нарис». – Вінниця: Книга-Вега, 2007. – 304 с. (чл. авторського колективу), наукових статей «Цивілізаційний підхід в дослідженні українського козацтва» // Наукові записки. Історія / ВДПУ ім. М. Коцюбинського. – Вип. 7. – Вінниця, 2004. – С. 240 – 246; «Брацлавщина у лютому – березні 1651 р.» // Вінниччина: минуле та сьогодення. Краєзнавчі дослідження. – Вінниця, 2007. – С. 122 – 126; «Козацькі полки Брацлавщини у військовій історії України» // Бар, Барська земля – крізь призму століть: Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції / Бар, 2008. – С. 162 – 164 та інших, а також учасник міжнародних, Всеукраїнських, регіональних наукових, науково-краєзнавчих, науково-практичних конференцій з проблем краєзнавства, історичної пам'яті народу».

3 листопада 2017 р.

У с. Уладівка Літинського району встановлено пам'ятну дошку військовим діячам УНР, повстанським отаманам Якову Гальчевському («Орлу»), Якову Шепелю та Ониську Грабарчуку («Рубаці»). Меморіальну плиту прилаштовано на фасаді будівлі місцевої школи та приурочено 100-річчю Української революції 1917 – 1920 років, 123-й річниці від дня народження Якова Гальчевського.

Дошку встановлено з ініціативи громадської організації «Братство Кипорового Яру», зокрема, члена організації, директора Уладівської школи Олександра Масного.

У відкритті пам'ятної дошки, кошти на яку збирали шляхом благодійних пожертв, взяли участь Почесний краєзнавець України, член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, кандидат історичних наук Костянтин Завальнюк, доктор історичних наук, професор Олексій Струкевич, краєзнавці Володимир Барцьось, Руслан Зелінський та ін.

7 листопада 2017 р.

У Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського у рамках реалізації історико-краєзнавчого проекту «Повернення в колективну пам'ять суспільства забутих жертв Другої світової війни», а також україно-німецького культурного обміну відбувся міжнародний круглий стіл «Пам'ять про Другу світову війну. Забуті жертви».

Метою проекту, ініціаторами якого виступили громадські організації «Народний Майдан Вінниччини» та «Німецька молодь в Європі» землі Північна Рейн-Вестфалія й який активно підтримали науковці ВДПУ імені Михайла Коцюбинського та краєзнавці Вінниці, є збір і аналіз архівних й інших документів і матеріалів щодо забутих жертв Другої світової війни на території Вінницької області: радянських військовополонених, які перебували у Вінниці у німецькому концтаборі (шталазі) № 329, а також німецьких військових бранців, знищення нацистами психічнохворих обласної психоневрологічної лікарні імені академіка І. О. Юценка, створення за європейською методикою на основі зібраних відомостей спеціалізованої пересувної музейної виставки.

Безпосередньо проект презентували декан факультету історії, етнології й права Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Юрій Зінько, керівник громадської організації «Народний Майдан Вінниччини» Таїсія Гайда, представниця громадської організації «Німецька молодь в Європі» землі Північна Рейн-Вестфалія Жанна Кеберляйн.

Відкриваючи роботу круглого столу, професор Юрій Зінько наголосив:

«Тема Другої світової війни продовжує хвилювати та бути предметом досліджень і обговорень не лише вчених-істориків, але й усіх громадян, яким дорога історична правда. Спільно з нашими німецькими колегами ми сподіваємося «замалювати» білі плями історії, зокрема глибше зануритися у нацистську так звану програму расової гігієни «Т 4», яка передбачала знищення всіх тих, хто не міг працювати, а значить бути корисним Третьому рейху. Особливої уваги потребує встановлення достовірної інформації

про долю військовополонених, як радянських, так і німецьких. Дана тематика в українській історіографії маловідома і потребує подальшого вивчення. Додає азарту те, що за підтримки німецької сторони у нас з'явилися документи про діяльність таборів. Тепер ми можемо порівняти матеріали українських та німецьких архівів і скласти пазл, хоча б спробувати це зробити...»

Про ситуацію на Вінниччині в період нацистської окупації розповів заступник директора історико-меморіального комплексу пам'яті жертв нацизму Дмитро Корчак. Із доповіддю «Джерела про долю хворих психіатричної лікарні імені академіка І. О. Ющенка періоду Другої світової війни» виступив доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії ВДПУ імені Михайла Коцюбинського Олег Мельничук. Повідомлення про концентраційні табори Вінниччини й шталаг № 329 зробила доцент кафедри історії та культури України педуніверситету Ірина Батирева. Активну участь у дискусії взяли доцент кафедри всесвітньої історії ВДПУ Павло Кравчук, науковий співробітник Інституту історії України НАН України Тетяна Пастушенко, доктор історичних наук, професор, голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Сергій Гальчак, громадський діяч Вінниччини Юлія Пісунова.

Цікавими й змістовними були доповіді й повідомлення гостей з Німеччини, зокрема, Кароліни Савчук, керівника педагогічного відділу Берлінського музею «Карлсхорст», – «Концепція виставки про Другу світову війну в Берлінському музеї «Карлсхорст».

Великий інтерес викликала презентація книги Ернста Ройса «У полоні», написана на основі архівних матеріалів та документальних свідчень про події Другої світової війни та післявоєнний період, зокрема спогадів двох простих німецьких солдатів – дідів автора, які, за іронією долі, перебували у Вінниці в 40 – 50-х роках, але на різних позиціях – один, як писар німецької комендатури у таборі військовополонених під час нацистської окупації, другий – полонений табору для німецьких військовополонених в кінці 40-х – на початку 50-х років.

«Я давно мріяв приїхати до Вінниці, бо з цим містом пов'язана історія моєї родини, – сказав, зокрема, він. – Особливе значення для мене мала екскурсія на місце розташування табору для військовополонених, де в різні періоди перебували мої діди. Один з них

брав участь у будівництві концтабору, а інший – вже як німецький полонений. Все це описано в моїй книзі, яка стала у нагоді українським історикам та дослідникам теми концентраційних таборів. Шталаг № 329 у Вінниці існував із жовтня 1941 року до вересня 1943-го. За статистикою, яку вели у Вермахті, до цього табору потрапили близько 20 тисяч радянських солдатів. Німці використовували їх для зведення «Вервольфу». Коли влада змінилася, то вже «совєти» утримували на цьому місці німецьких військовополонених. Ось така іронія долі... Сподіваюся, що, перебуваючи в Україні, «накопаю» матеріалу, щоб написати другу частину повісті. Адже тема справді актуальна для України і Німеччини...»

У роботі круглого столу взяла також участь доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Алла Коломієць.

Наступного дня учасники круглого столу відвідали історико-меморіальний комплекс «Вервольф», місця поховання психічно хворих, поклали квіти до пам'ятного знаку «Шталаг 329».

8 листопада 2017 р.

У Бершаді в урочистій обстановці відкрито погруддя Т. Г. Шевченку. У торжестві взяли участь голова Вінницької обласної державної адміністрації Валерій Коровій, народний депутат України Микола Кучер, керівники району, мешканці міста та місцеві краєзнавці на чолі із Почесним краєзнавцем України, членом Національної спілки краєзнавців України Григорієм Погончиком, членом правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Федором Шевчуком.

Відкрити пам'ятний знак було доручено історику, досліднику творчості Т. Г. Шевченка, заслуженому працівнику освіти України Миколі Джижуку та переможцю районного конкурсу читців «Кобзар і Україна», учневі бершадської загальноосвітньої школи № 3 Миколі Коновалу.

14 листопада 2017 р.

У смт Вороновиці Вінницького району відбулося свято кобзарського мистецтва «Струни вічності», присвячене 107-річчю від дня народження місцевого кобзаря Володимира Перепелюка.

У селищі він приїжджий. Володимира Максимовича призначили сюди завбібліотекою у 1936 році. Тут він проявив музичний хист, збираючи по селах пісні та мелодії мандрівних кобзарів та виконуючи такі твори речетативом.

- Володимир Перепелюк був великим самоучкою, – розповідає науковий працівник місцевого музею авіації та космонавтики ім. Можайського Тамара Савчук. – У нього були тільки кількомісячні курси лікнепу, і він усе життя вдосконалював свою грамотність, зокрема музичну.

У Вороновиці він заснував музичні колективи, зокрема хоровай, які їздили з виступами по Україні. Так Перепелюк познайомився з хором Григорія Верьовки. Пройшовши конкурс, був 26 років солістом у його колективі.

Усе своє життя Перепелюк занотовував у щоденниках, їх зібралось кілька мішків. Вийшовши на пенсію, писав книги для дітей про лісових мешканців. А ще – знявся у кінофільмах «Зачарована Десна», «Тарас Шевченко» та «Сліпий музикант». За життя заповів усі свої набутки передати у музей Вороновиці.

З усією дивовижею від діда Ладимира знайомилися гості у день пам'яті відомого подільського кобзаря. На святі «Струни вічності» виступали кращі кобзарі Вінниччини, учні та колективи шкіл, а також заслужений артист України, поет і кобзар Тарас Постніков, лауреати міжнародних та всеукраїнських конкурсів Юлія Григорук і Марія Віксіна.

Серед почесних гостей був редактор Вінницької районної газети «Подільська зоря», член Національної спілки краєзнавців України Федір Бежнар, який від імені краєзнавців району та області привітав гостей із святом кобзарського мистецтва.

17 листопада 2017 р.

На базі Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка відбулася XV Подільська наукова історико-краєзнавча конференція, присвячена 100-річчю Української революції 1917 – 1921 рр., 100-річчю заснування Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, в якій взяла участь група вінницьких науковців та краєзнавців. Голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, член організаційного комітету конференції Сергій Гальчак виступив із доповіддю «Краєзнавство Східного Поділля на завершальному етапі існування СРСР (1985 – 1991 рр.)», члени правління Вінницького обласного краєзнавчого осередку, Почесні краєзнавці України Валерій Рекрут та Костянтин Завальнюк – відповідно із доповідями «Подільнянин Іван Миколайчук – борець за волю України» та «Заходи органів місцевого самоврядування щодо регулювання житлових відносин серед населення Поділля у 1917 – 1919 рр.». Із доповіддю «Вінниця напередодні потрясінь 1917 р.» виступив кандидат історичних наук, доцент Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу Анатолій Лисий. Темі виступів: кандидата історичних наук, доцента кафедри історії та культури України Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Юрія Степанчука – «Богдан Хмельницький і оцінка його діяльності у працях Валерія Степановича Степанкова»; кандидата історичних наук, голови циклової комісії суспільних дисциплін Вінницького коледжу Національного університету харчових технологій Людмили Романець – «Селянські виступи на Поділлі в роки Української національно-демократичної революції (1917 – 1920 рр.)»; кандидата історичних наук, фахівця Центру міжнародних зв'язків та діяльності Вінницького національного аграрного університету Ольги Зубко – «Видатний подільнянин Михайло Карачківський – учень М. С. Грушевського»; кандидата технічних наук, доцента Вінницького національного технічного університету, ієрея Бориса Пентюка – «Одне з релігійних чудес Поділля 20-х років».

Надіслали на конференцію матеріали наукових виступів вінничани доктор історичних наук Олег Мельничук, кандидати історичних наук Володимир Петренко, Тетяна Мельничук, Анатолій Вой-

наровський, Олександр Кравчук, Сергій Калитко, Олександр Вітюк, Тимофій Герасимов, краєзнавці Ігор Ратушняк, Ольга Силка, Ігор Журавлівський, Руслан Зелінський, вінницькі студенти та аспіранти Роман Лякович, Дмитро Ленчук, Дмитро Щербанюк, Юлія Валієва, Ольга Мурашова, Ганна Гура, Мирослава Їжаківська, Яна Басюк, Діана Кирилюк, Вікторія Любчак, Дмитро Левчук, Віктор Харченко.

21 листопада 2017 р.

21 листопада в нашій державі відзначається День Гідності та Свободи. Свято встановлене Указом Президента України «з метою утвердження в Україні ідеалів свободи і демократії, збереження та донесення до сучасних і майбутніх поколінь об'єктивної інформації про доленосні події в Україні початку XXI століття, а також віддання належної шани патріотизму й мужності громадян, які воєни 2004 року та у листопаді 2013 року – лютому 2014 року по-стали на захист демократичних цінностей, прав і свобод людини і громадянина, національних інтересів нашої держави та її європейського вибору...»

У День Гідності та Свободи вінничани вшанували пам'ять тих, хто загинув на Майдані та на Донбасі. До меморіальних стел мі-стияни, серед яких було чимало краєзнавців, принесли фотографії за-хисників незалежності та квіти. На площі Небесної сотні встанови-ли стенди з фотосвітлинами вінницького і київського Євромайданів.

22 листопада 2017 р.

З ініціативи члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесного краєзнавця України Валерія Войтовича та члена Національної спілки крає-знавців України Анатолія Соляра – викладачів Могилів-Поділь-ського технолого-економічного коледжу – в Могилеві-Подільсько-му відбулася III-я міжвузівська студентська краєзнавча конферен-ція. Цього разу вона присвячена 100-річчю Української революції 1917 – 1921 років.

23 листопада 2017 р.

З ініціативи члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесного краєзнавця України, директора Вінницького обласного краєзнавчого музею Катерини Висоцької до Дня пам'яті жертв голодоморів у фойє обласної державної адміністрації відкрито виставку «Людомор на Поділлі». На ній представлені унікальні документи та фото, що стосуються голодоморів 1920 – 1923, 1946 – 1947 років на Поділлі. Три стенди присвячені Голодомору-геноциду 1932 – 1933 років на Вінниччині.

Особливо цінними є свідчення людей, які пережили цю страшну трагедію. Велику увагу відвідувачів привертають сумнозвісний закон про п'ять колосків, документи Сосонської сільської ради. Це одна з небагатьох сільрад Вінниччини, де в реєстраційних книгах записували справжню причину смерті: «Помер від голоду».

Окремий стенд присвячено вшануванню пам'яті жертв голодоморів на теренах області.

24 листопада 2017 р.

Напередодні Дня пам'яті жертв голодоморів, який традиційно відзначають у четверту суботу листопада, у Вінницькій обласній державній адміністрації відбулося вручення Почесних грамот облдержадміністрації, обласної та Вінницької міської рад науковцям, краєзнавцям за дослідження та висвітлення тематики голодоморів, а також представникам обласного товариства політичних в'язнів репресованих та їх дітей, обласного відділення Всеукраїнського об'єднання ветеранів. Серед удостоєних Почесної грамоти обласної державної адміністрації та обласної ради – доктор історичних наук, член-кореспондент Української академії історичних наук, голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Сергій Гальчак, кандидат історичних наук, член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Володимир Петренко, член Національної спілки краєзнавців України, вчитель історії та правознавства Білянської ЗОШ I – III ступенів Чернівецького району Василь Черняк,

відомі в області краєзнавці кандидат історичних наук, заступник декана факультету історії, етнології і права Вінницького державного університету імені Михайла Коцюбинського Анатолій Войнаровський, кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії цього ж вузу Віталій Тучинський.

24 листопада 2017 р.

З ініціативи Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Вінницької філії Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України при Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського відбулася міжнародна наукова конференція «Синьоводська битва 1362 року і утвердження Коріатовичів на Поділлі – могутній поштовх до розвитку та європейської інтеграції краю». Із привітаннями на ній виступили ректор університету Наталія Лазаренко, заступник голови Вінницької обласної державної адміністрації Олександр Крученюк, головний редактор журналу «Вінницький край», радник голови Вінницької обласної ради зі збереження національної спадщини, член ради міжнародного товариства «Україна – Білорусь» Вадим Вітковський, голова Хмельницької районної державної адміністрації Євгеній Буткевич, голова Хмельницької районної ради Зоя Бонсевич.

З основною доповіддю «Битва на Синій воді 1362 року – триумф русько-литовського воїнства» перед учасниками конференції виступив член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесний краєзнавець України, учитель Воронівської ЗОШ I – III ступенів Хмельницького району Микола Дорош.

Заслухано низку інших доповідей та повідомлень: відповідального секретаря «Громадського комітету «Велика Литва – історична пам'ять Білорусі», білоруського краєзнавця й науковця Миколи Лінника «Князь Карыят і Карыятавічы ў гістарычным пісьменстве Беларусі»; доктора історичних наук, голови правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Сергія Гальчака «На шляху до істини»; доктора технічних наук, професора Вінницького національного технічного університету Васи-

ля Петрука «Історичні та топонімічні передумови заснування села Кропивна Хмільницького району Вінницької області»; голови правління Вінницької обласної організації Національної спілки журналістів України, заслуженого журналіста України, краєзнавця Василя Паламарчука «Занапашена таємниця Сніводи»; члена Національної спілки краєзнавців України, учителя Хмільницької ЗОШ I – III ступенів № 2 Анжели Веремій «Синьоводська битва в художній літературі»; головного спеціаліста з мобілізаційної роботи апарату Літинської районної державної адміністрації, краєзнавця Руслана Зелінського «Відображення історичних подій на Синіх Водах у творчості Володимира Рутківського»; кандидата історичних наук, головного спеціаліста відділу інформації Державного архіву Вінницької області, члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Костянтина Завальнюка «Князі Острозькі – нащадки ратної слави Синьої Води»; завуча Уланівської ЗОШ I – III ступенів, члена Національної спілки краєзнавців України, Почесного краєзнавця України Віри Степанюк «Методичні аспекти вивчення битви на Синій Воді 1362 року».

Присутні з великим інтересом ознайомилися також із доповідями учителя історії Велико-Острожокської загальноосвітньої школи I – III ступенів Хмільницького району, члена Національної спілки краєзнавців України Василя Маринича «До питання локалізації Синьоводської битви»; голови історичного Центру імені князя Ольгерда (Білорусь) Володимира Тимошенка «Княжеская дарственная Грамота Кориатовичей за 1391 год. Кто писал «Слово о Подолии» на коронацію Витовта в 1392 году»; професора, доктора економічних наук, академіка Національної академії аграрних наук Броніслава Панасюка «Ольгерд на Поділлі»; доктора історичних наук, професора кафедри всесвітньої історії Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, академіка Української академії історичних наук, члена-кореспондента Міжнародної слов'янської академії, директора Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України при Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, голови правління Хмельницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, заслуженого працівника освіти України, Почесного краєзнавця України Лева Баженова

«Столиця Поділля за Коріатовичів», а також із аматорським кінофільмом члена Національної спілки краєзнавців України Миколи Загороднього (м. Хмельник), присвяченого річці Сниводи та подіям, що відбувались на її околицях.

У виступах доповідачів звучала впевненість, що історична Синьоводська битва 1362 року відбулася на берегах Сниводи, але для її остаточної локалізації необхідно провести ретельні археологічні розкопки.

На завершення було прийнято резолюцію, в якій йдеться:

«Враховуючи важливе історичне та міжнародне значення перемоги українсько-литовсько-білоруського війська у Синьоводській битві, в результаті якої з-під золотоординського іга було визволено Поділля, та з огляду на її 650-річчя, рекомендувати органам влади, науковим і краєзнавчим інституціям, громадськості Вінниччини та Хмельницького району:

1. Оскільки результати наукових досліджень і пошуків краєзнавців, поглиблений аналіз літописних джерел, вивчення наявної історіографічної спадщини, картографічне й польове обстеження Хмельницького району, дослідження культурних пам'яток, природних об'єктів, фольклору, топоніміки, гідронімів тощо дозволяють вважати найбільш вірогідним, що Синьоводська битва відбулася на пограниччі Волині, Київщини і Поділля на річці Снивода (Синя вода), в районі сіл Уланів (град Синя Вода), Воронівці, Рибчинці, Зозулинці, Білий Рукав та інших, організувати археологічні розкопки на території Хмельницького району з метою остаточної локалізації місця битви.

2. Повести рішучу боротьбу із незаконною діяльністю «чорних археологів», що значно активізувалися в останні роки.

3. Подбати про упорядкування і збереження курганів і могильників, пов'язаних з битвою, включно із заборонаю розорювання та ведення сільськогосподарських робіт на місцях курганів та могильників у вірогідному районі битви.

4. Продовжити подальшу дослідницьку роботу з метою остаточної локалізації Синьоводської баталії. У разі позитивного результату подбати про створення в Уланові чи інших навколишніх населених пунктах історичного музею, присвяченого вікопомній битві, визволителям Поділля від золото-ординського іга.

5. Рекомендувати науково-просвітницькому активу України, Вінниччини долучитися до правдивого висвітлення й популяризації цієї історичної події, яка дала могутній поштовх до розвитку та європейської інтеграції Подільського краю, українських земель».

За результатами конференції видано збірник матеріалів (*Синьоводська битва 1362 року і утвердження Коріатовичів на Поділлі – могутній поштовх до розвитку та європейської інтеграції краю: Матеріали міжнародної наукової конференції, м. Вінниця, 24 листопада 2017 р. / Відп. ред. С. Д. Гальчак. – Вінниця: ПП Балуєк І. Б., 2017. – 184 с.*).

25 листопада 2017 р.

Вінничани, у тому числі краєзнавці, вшанували пам'ять жертв голодоморів, взявши участь у мітингу-реквіємі біля пам'ятного знака «Жертвам голодомору 1932 – 1933 років». Букети з квітів, колосків і калини до підніжжя меморіалу поклали керівники області, міста, представники громадських організацій краю, духовенства. Вінницькі школярі підготували сценку про страшну трагедію українського народу. Насамкінець, вони пригостили присутніх проскурками у знак пам'яті про те, що така дрібка хліба колись рятувала чиесь життя...

30 листопада 2017 р.

На базі Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського відбулася XXVIII Всеукраїнська наукова історико-краєзнавча конференція «Вінниччина: минуле та сьогодення. Краєзнавчі дослідження», присвячена черговій річниці вшанування жертв голодомору 1932 – 1933 рр. та політичних репресій сталінського тоталітарного режиму. Активну участь у її роботі взяли краєзнавці Вінниччини. Тема виступів члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, кандидата історичних наук Володимира Петренка – «Документальні джерела дослідження проблематики голодомору 1932 – 1933 рр. на Поділлі», «Документальні втрати України та Поділля

від голодомору 1932 – 1933 рр.», члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесного краєзнавця України, кандидата історичних наук Валерія Рекрута – «Голодомор 1932 – 1933 рр. на Гайсинщині в контексті діяльності місцевого партійно-радянського апарату», члена Національної спілки краєзнавців України, кандидата історичних наук Віктора Косаківського та заслуженого майстра народної творчості України Наталії Шпак-Косаківської – «Колективізація та голодомор 1932 – 1933 років у с. Липецьке Чечельницького району Вінницької області», члена Національної спілки краєзнавців України Тетяни Пірус – «Село Рахни Лісові Шаргородського району Вінницької області: передумови голоду і голодомор 1932 – 1933 років», члена Національної спілки краєзнавців України Василя Черняка – «Чернівецький вимір голодомору 1932 – 1933 рр.», члена Національної спілки краєзнавців України Анатолія Соляра та Алли Кордонської – «Повоєнний голод 1946 – 1947 років на Могилів-Подільщині», члена Національної спілки краєзнавців України, кандидата історичних наук Анатолія Лисого та кандидата історичних наук Юрія Степанчука – «Сергій Леонідович Калитко – дослідник голодомору та політичних репресій сталінського тоталітарного режиму (До 70-річчя від дня народження)», члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, кандидата історичних наук Юрія Зінька та кандидата історичних наук Андрія Безуглого – «Політичні переслідування студентів та викладачів Вінницького педагогічного інституту в 1930-х роках», доктора історичних наук Тетяни Кароєвої – «Розвиток політичної цензури бібліотечних фондів України 1918 – 1941 рр. на прикладі Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва», голови правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, доктора історичних наук Сергія Гальчака – «Згортання краєзнавства на Поділлі в умовах наступу тоталітаризму (Кінець 20-х – 30-і рр. XX ст.)», доктора історичних наук Ольги Коляструк – «Меморалізація пам'яті про голодомор в Україні».

З великим інтересом були також заслухані інші доповіді й повідомлення: співробітників Центру історії Вінниці Сергія Гули, Олесі Коваль, Олександра Федоришина «Вінниця: топографія терору», доктора історичних наук Івана Романюка та аспіранта Богдана Романюка «Селянство Вінниччини в роки голодомору 1946 –

1947 років: історіографія проблеми», доктора історичних наук Олега Мельничука та кандидата історичних наук Тетяни Мельничук «Голодомор 1932 – 33 рр. в селі Мельниківцях на Немирівщині», кандидатів історичних наук Наталії Кузьмінець та Олени Стадник «Чорні дошки» як елемент голодомору-геноциду», Ігоря Мазила та Віталія Тучинського «В. Р. Зраєвський – жертва політичних репресій 1937 р. на Вінниччині», Інни Ніколіної «Репресії проти вчителів Поділля в 1920-х – на початку 1930-х рр.», студентів Віктора Костюка «Трагічна доля подільських хліборобів під час голодомору 1932 – 1933 років», Іллі Присяжнюка «Особливості політичних репресій Вінниці у другій половині 1930-х рр.» та ін.

За результатами конференції видано збірник матеріалів *(Вінниччина: Минуле та сьогодення. Кращі дослідження. Матеріали XXVIII Всеукраїнської наукової історико-краєзнавчої конференції. 30 листопада 2017 р., м. Вінниця / Ред. колегія: Ю. А. Зінько (відповід. редактор), А. В. Войнаровський (відповід. секретар), А. І. Безуглий, С. М. Василюк, К. І. Висоцька, С. Д. Гальчак, С. О. Гусєв, Т. Р. Кароєва, О. А. Коляструк, П. М. Кравченко, О. В. Крученко, О. І. Криворучко, Ю. В. Легун, І. В. Мазур, О. А. Мельничук, І. М. Романюк, О. Ю. Федоришин. – Житомир: Вид. О. О. Євєнюк, 2017. – 328 с.)*.

30 листопада 2017 р.

У Замостянському районі м. Вінниці на майдані, що на перетині вулиць Київської та Гонти, в урочистій обстановці відкрито пам'ятний знак славетному козацькому ватажку, калницькому полковнику, легендарному кошовому отаману Запорозької Січі й усього Війська Запорозького Низового, уродженцю с. Мурафа колишньої Брацлавщини Івану Сірку. Крім портретного зображення полководця та козацької бурави, на гранітній стелі викарбувано слова:

«Слава Небесній сотні.

Слава козакам-героям.

Слава тим, хто положив свої голови за незалежність України.

Герої не вмирають!»

«Не стань на коліна, мій народе, знов», – такий девіз був десятиліттями на Київській Русі».

Із групою студентів Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського в урочистостях взяли участь голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України Сергій Гальчак та член правління обласного краєзнавчого осередку Володимир Козюк.

1 грудня 2017 р.

У Вінниці відбувся фестиваль громад «Сільські енциклопедії», присвячений малому книговидавництву.

Захід провели в стінах обласної філармонії.

Відтоді, як влада області підтримує так зване сільське видавництво (проект «Моя Вінниччина»), з'явилося вже 20 краєзнавчих книг, котрі розповідають про історію Браїлова, Маркушів, Гальжбіївки, Куманівця, Каришкова, Борівки, інших сіл і містечок Вінниччини. На черзі – ще 10 подібних видань.

Письменник та краєзнавець Вадим Вітковський, член конкурсної комісії, котра відбирає твори до друку, переконаний: цікавість сільчан до свого родоводу, до історії своїх маленьких батьківщин – сигнал про те, що подільське село поступово пробуджується, відновлюється.

Свідченням цьому – й перший фестиваль, на який приїхали люди із сіл, де вже видали свої «енциклопедії». Представники з Борівки Чернівецького району, з Пилипів-Борівських Томашпільського, з Каришкова Барського, Гальжбіївки Ямпільського, Михайлівця Мурованокуріловецького, Куманівця Хмільницького, Гуцинець Калинівського, Красносілки Бершадського та з Браїлова Жмеринського районів привезли до обласного центру нарядно оформлені книги, а також вишиванки, старовинні пісні, запальні танці й гарний настрій.

Вадим Вітковський наголосив, що Вінниччина – перша область, де втілюється така унікальна, книговидавнича програма. А голова обласної ради Анатолій Олійник зізнався, що проект змусив його згадати про отриманий фах історика та надихнув розпочати роботу з відтворення історії рідного села, котре знаходиться у Томашпільському районі.

Участь у першому фестивалі громад взяли також представники містечок і сіл, книги про які лише готуються до друку: посланці з Гнівани, з Баланівки Бершадського району, з Івчі Літинського, Михайлівки Гайсинського, Сальника Калинівського, Старої Прилуки Липовецького та Сосонки Вінницького районів.

Велика історія твориться в малих населених пунктах – такий, якщо коротко, лейтмотив першого книжкового фестивалю.

5 грудня 2017 р.

З ініціативи члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Почесного краєзнавця України Костянтина Завальнюка у Державному архіві Вінницької області відкрито документальну виставку, присвячену Українській революції 1917 – 1921 років. Основу експонатів становлять універсали Центральної Ради та документи діяльності українського уряду у Вінниці, оскільки місто над Бугом тричі було столицею УНР.

Вперше Директорія перебувала у Вінниці в грудні 1918 року. Це було пов'язано з повстанням проти гетьмана Павла Скоропадського та вимушеним залишенням урядом УНР Києва. Саме у Вінниці приймалися тоді доленосні для Української Народної Республіки рішення.

«Відомо, що в Директорії були створені відділи, які виконували функції міністерств, – наголосив, відкриваючи виставку, К. Завальнюк. – Керівниками відділів зокрема призначалися вінничани. Так, викладач Вінницького учительського інституту Юхим Щириця був призначений на посаду завідуючого відділом освіти. Наказ про його призначення підписав сам голова директорії УНР Володимир Вінниченко, який теж тоді перебував у Вінниці».

На виставці представлена особова справа Юхима Щириці. Його ім'я тривалий час було майже невідоме, бо в 1919 році вінничанина розстріляли більшовики.

Вдруге Директорія перебувала у Вінниці з 2 лютого по 6 березня 1919 року (на виставці представлено список різних законів та постанов, які приймалися в цей час у місті). Третій період перебування Директорії – 7 травня – початок червня 1920 року. Саме тоді Україну відвідав маршал Польщі Юзеф Пілсудський. Про ці події розповідає тогочасна преса, яка друкувалась у тим-

часовій столиці УНР. На шпальтах експонованих часописів вміщено перелік адрес тогочасних міністерств.

На виставці представлено також документи за підписами тодішнього вищого керівництва держави, у тому числі Вінниченка, Петлюри.

6 грудня 2017 р.

На фасаді Вінницького торговельно-економічного інституту відкрито пам'ятну дошку легендарному сотнику УНР Семену Якерсону.

«Відкриваємо дошку саме тій людині, яка 100 років тому, будучи сотником Симона Петлюри, брала активну участь у формуванні Українського війська та обороні Української держави. І сьогодні, і тоді люди різних національностей захищали незалежність і територіальну цілісність нашої держави, – зазначив під час відкриття Вінницький міський голова Сергій Моргунов. – На сході чи на півночі хочуть внести розбрат у національну єдність українського народу. Семен Якерсон свого часу писав: «По національності я українець, по віросповіданню іудей». Тому, я думаю, у нас є багато історичних постатей, яких ми не знаємо, які вклали багато сил, здоров'я і життя свого у становлення України.

Семен Самійлович Якерсон походив із єврейської міщанської родини Вінниці. У 1917 році закінчив Одеське артилерійське училище, вступив до лав Одеської гайдамацької бригади військ Центральної Ради. Проходив службу у складі полку імені Винниченка, 3-й Залізній дивізії».

«Семен Якерсон – учасник збройної боротьби за незалежність України, сотник армії УНР. Він як інженер, як артилерист був інтелектуальним центром прийняття рішень Українського війська, але ні в якому разі не штабним офіцером. Це був бойовий старшина, людина, яка мала кілька поранень, лікувався після них і повертався до Українського війська, – наголосив відомий вінницький краєзнавець, директор комунального підприємства «Центр історії Вінниці» Олександр Федоришен. – Акцент на Якерсоні, це своєрідна заувага, демонстрація, що історія того періоду – історія не лише вождів, полководців чи трагічних операцій. Історія Семена Якерсона – це історія українського бойового офіцера, історія пе-

ремог. На превеликий жаль, це трагедія єврейського народу. Бо Якерсон розділив цей біль і катастрофу Другої світової війни. Бо він є жертвою Голокосту...»

Після поразки визвольних змагань у 1920-х рр. Семен Якерсон перебував в еміграції в Польській Республіці. У 1927 р. закінчив гідротехнічний відділ Української господарської академії в Подебрадах, працював інженером у Празі. Загинув у Терезінському гетто в 1944 році.

Вінничани, у тому числі краєзнавці, поклали до відкритої меморіальної дошки букети живих квітів.

8 грудня 2017 р.

З ініціативи місцевих краєзнавців, представників влади та сільської громади в с. Флорині Бершадського району на фасаді будинку місцевої сільської ради в урочистій обстановці відкрито меморіальну дошку Герою України, уродженцю м. Бершаді підполковнику Юрію Вікторовичу Коваленку – заступнику командира загону 3-го окремого полку спеціального призначення Сухопутних військ України, який, виконуючи бойове завдання у зоні АТО, проявив особливу мужність, особисто знищивши 15 терористів та врятувавши життя пораненому побратиму, загинув 15 травня 2014 року на пункті контролю Ізварині Луганської області.

13 грудня 2017 р.

Рівно у 140-й рік дня народження видатного українського композитора Миколи Леонтовича в приміщенні музею митця в селі Марківка Теплицького району відбулася науково-практична конференція «Микола Леонтович – музична легенда Поділля», приурочена знаменній даті.

Учасників зібрання вітали голова обласної державної адміністрації Валерій Коровій та заступник голови обласної ради Ігор Хміль.

«Сьогодні насправді великий день: 13 грудня – 140 років від дня народження Миколи Леонтовича. Ми до цього дня довго йшли і прагнули зробити не формалізований захід, а цілий комплекс те-

матичних проєктів, адже ми говоримо про сакральні речі, які ідентифікують нас як українців, – підкреслив керівник обласної державної адміністрації. – Серед таких ініціатив і відновлення меморіального комплексу композитора, і флешмоб, і проведення фестивалю хорів. І навіть перший оперний фестиваль OPERAFEST-TULCHYN символічно розпочинався роботою Леонтовича «На Русалчин Великдень».

Разом із тим, чимало планів ще попереду. Зокрема, за словами голови облдержадміністрації, вже в наступному році в області планується створення професійного академічного хорового колективу імені Миколи Леонтовича, а на найближчій сесії обласної ради депутати розглядатимуть питання присвоєння обласній філармонії імені видатного земляка.

«Я глибоко переконаний в тому, що історична пам'ять – це не просто слова. Вона закарбовується в енергетичних кодах, які відображаються на долі кожної конкретної нації. І Господь дав Миколі Леонтовичу властивість через свій талант, своє вміння передавати нам все те історичне й духовне, що є в українського народу, – зауважив Валерій Коровій. – Це той фундамент, якого ми повинні дуже міцно триматись і передавати своїм нащадкам. Фундамент, який позиціонує нас, українців, і поєднує через покоління. Який дає нам можливість сьогодні будувати нову, сучасну, демократичну українську державу».

В роботі конференції взяла участь та виступила із доповіддю Почесний краєзнавець України, член правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, директор Вінницького обласного краєзнавчого музею Катерина Висоцька.

14 грудня 2017 р.

Голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України С. Д. Гальчак у Києві взяв участь у засіданні Президії Національної спілки краєзнавців України: на якій розглянуто питання:

1. Урочисте вручення Премії імені Дмитра Яворницького.
2. Про Експертну комісію для організації і проведення експертизи цінності документів НСКУ.

3. Про рекомендацію до видання наукового журналу «Краєзнавство, № 3 / 4, 2017 р.
4. Про вступ нових членів в НСКУ.
5. Про припинення членства в НСКУ.
6. Про відзначення краєзнавців нагородами НСКУ.
7. Різне.

14 грудня 2017 р.

За значний внесок у розвиток краєзнавчого руху, збереження національної історико-культурної спадщини та природних скарбів України рішенням Президії Національної спілки краєзнавців України від 14 грудня 2017 року (протокол № 4) присвоєно звання **«Почесний краєзнавець України» Дану Олександрю Юрійовичу** – генеральному директору ТОВ «Укراгроінвест», члену правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України.

15 грудня 2017 р.

У рамках спільного засідання обласної ради церков і релігійних організацій та ради національно-культурних товариств Вінниччини у Вінниці відбулася науково-практична конференція «1917 – 2017 роки – історичні уроки минулого століття. Духовний та міжнаціональний аспект».

Із вітальним словом до її учасників звернувся начальник управління у справах національностей та релігій облдержадміністрації Ігор Салецький. Потім він надав слово директору Департаменту релігій та національностей Міністерства культури України, кандидату політичних наук Андрію Юрашу, який виступив із доповіддю «Століття історія державно-церковних відносин: від тоталітаризму до партнерства».

Було заслухано низку інших доповідей і повідомлень: керівника історичного відділу Вінницької єпархії Української православної церкви ієрея Назарія Давидовського «Характеристика релігійного життя на Поділлі у період з 1917 по 1991 роки», доктора історичних наук, професора, завідувачки кафедри історії та культу-

ри України Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Ольги Коляструк «Наслідки та уроки боротьби більшовиків проти церкви», історика-краєзнавця, голови Вінницького церковно-історичного комітету Анатолія Сварчевського «Репресивна політика більшовицької влади щодо православної церкви на Вінниччині», доктора історичних наук, члена-кореспондента Української академії історичних наук, голови правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, заслуженого працівника культури України, Почесного краєзнавця України Сергія Гальчака «Загрози колонізаційних проектів окупантів», голови історичного відділу Вінницького об'єднання євангельських християн-баптистів Олександра Козубовського «Становище євангельських християн-баптистів у період воєнничого атеїзму та жертви тоталітарно-репресивної ідеології на Поділлі», настоятеля костелу Пресвятої Діви Марії Ангельської у м. Вінниці Римо-католицької церкви отця Костянтина Морозова «Подільський священик Ян Левінський – свідок безбожності більшовицької влади», кандидата історичних наук, доцента, краєзнавця Анатолія Лисого «Репресії радянської влади щодо католиків Подільського регіону», студента Київської православної богословської академії Української православної церкви Київського патріархату Михайла Кушніра «Події революції 1917 року, її вплив на державотворчі процеси та церкву в Україні» та ін.

20 грудня 2017 р.

У Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Стельмаха відбулося урочисте підбиття підсумків другого етапу конкурсу «Молоде перо – 2017» серед учнів 9 – 11 класів Вінниччини, організованого кафедрою журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю вузу, а також обласною організацією Національної спілки краєзнавців України. Цього разу учні змагалися у розкритті теми «Відомі особистості мого краю».

Переможців конкурсу, які отримали грамоти та подарунки, вітали декан факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха професор Інна Завальнюк, завідувач кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю доцент Віталій Гандзюк, голова правління Вінницької обласної організації Національ-

ної спілки краєзнавців України професор Сергій Гальчак, працівники низки засобів масової інформації Вінниці та області – випускники університету.

КНИГИ КРАЄЗНАВЦІВ ВІННИЧЧИНИ, ВИДАНІ В 2017 РОЦІ

Анжела Веремій. Іду на урок. Українська мова: Збірник диктантів / Анжела Веремій. – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2017. – 64 с.

Пропонований збірник диктантів є навчальним посібником, що призначений для вивчення й повторення основних правил української орфографії й пунктуаційної грамотності учнів 10 – 11 класів. Тексти мають значний виховний та пізнавальний потенціал, забезпечують реалізацію культурологічного принципу навчання української мови в загальноосвітній школі, сприяють утіленню вимог відповідної змістової лінії чинної програми, розкривають безмежні можливості української мови, її мудрість і ніжність, щирість і чистоту.

Анжела Веремій. Таємниці подільських верб. – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2017. – 88 с.

Нова книга хмільницької поетеси, члена Національної спілки краєзнавців України – про життя сучасної людини у вихорі воєнних літ, її право вибору, яким шляхом іти, що залишити по собі.

Здавна вербу, як і калину, вважали символом України. Вона багато бачила, знає чимало таємниць... Якби верби вміли говорити, скільки б розповіли вони...

Авторка утверджує вічні принципи людської моралі, красу її душі, силу волі і диво молитви, завдяки чому людина і залишається людиною.

Василь Білоус. Мій калиновий край. – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2017. – 252 с.

Автор порушує тему селянського життя, великої відповідальності трударів перед державою за виробництво сільськогосподарської продукції.

Чільне місце на сторінках книги відводиться жінкам, на долю яких в повоєнний період випали чоловічі обов'язки, виховання дітей, напівсиріт, громадська робота, але вони з гідністю пройшли

через усі випробування і труднощі, завоювали шану і повагу до себе.

Змальовується також краса рідного Поділля, його народні традиції.

Вінницька ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва: нові грані розвитку (2007 – 2016): до 110-ї річниці з часу заснування: бібліографічний показник / Управління культури і мистецтв Вінницької облдержадміністрації, Вінницька ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва; укладачі: Г. М. Авраменко, О. Ю. Антонюк, Г. А. Біловус; ред. С. В. Лавренюк; відповідальна за випуск Н. І. Морозова. – Вінниця, 2017. – 288 с.

Бібліографічний показник продовжує низку ювілейних бібліографічних видань про діяльність Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. К. А. Тімірязєва попередніх років – «Столітній шлях бібліотеки у її виданнях» (2007), «Світло землі Подільської» (ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва в публікаціях. 1907 – 2007), «Вінницька ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва у власних виданнях та публікаціях (2007 – 2012)». Мета даного видання, присвяченого 110-річчю з часу заснування бібліотеки, – представити широкій громадськості Вінниччини підсумок діяльності закладу за 2007 – 2016 рр.

Волошенюк І. С. Душа моя – Ометинці / Іван Волошенюк. – Вінниця: Меркьюрі-Поділля, 2017. – 256 с.

У книзі йдеться про витоки життя і «отче гніздо» автора – с. Ометинці Немирівського району.

Галина Кучинська. Над Гибалівкою вічність пропливає...: історико-краєзнавче дослідження / Галина Кучинська. – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2017. – 520 с.

Григорій Погончик. На передньому краї / Григорій Погончик. – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2017. – 416 с.

У книзі відомого на Вінниччині автора – директора школи, історика, Почесного краєзнавця України, а наразі – й волонтера Г. О. Погончика – йдеться про війну, що відбувається на нашій рідній землі, героїв АТО-подолян, зокрема уродженців Баршадського району Вінницької області. Назва книги дає зрозуміти чи-

тачеві, що в ній – біль і гордість, скорбота наших земляків, які стояли і стоять на варті рубежів Вітчизни.

Видання розраховане на широке коло читачів.

Григорій Погончик, Віктор Погончик. Серце гріє Серебрія: нариси з історії села та життя мешканців Серебрії. – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2017. – 480 с.

У книзі розкрито історію виникнення села Серебрії Бершадського району Вінницької області, життя його мешканців із середини XVII століття від часу заснування його шляхтичем Серебринським до наших днів. Значна увага акцентована на подіях XX століття: встановленні радянської влади на селі, розвитку колгоспного будівництва, голодоморах 1921 – 1923, 1932 – 1933, 1946 – 1947 років, сталінських репресіях, участі мешканців села у Другій світовій, афганській війнах, а також в АТО. У центрі дослідження – людина праці.

Книга розрахована для широкого загалу читачів, є пам'ятним дарунком нащадкам, які проживають у селі, та вихідцям із Серебрії в ім'я діянь їхніх прадідів, дідів, батьків.

Давидюк А. Т. Лікарська гекатомба / Упорядники К. Завальнюк, В. Х. Шпак-Мельник, М. С. Мельник. – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2017. – 264 с.

Книга нарисів трагічно загиблого відомого науковця А. Т. Давиденка (1938 – 2002) розповідає про один із найважчих та найтрагічніших періодів в історії вітчизняної медицини – 30-х – 40-х рр. XX ст., час жорстоких політичних репресій, тотальної ворогоманії та шпигунофобії. Безперечно, читачів не залишать байдужими розповіді про репресованих студентів-медиків, одного із організаторів радянської судово-медичної експертизи професора Я. Л. Лейбовича, завідуючого неврологічною клінікою у Вінниці В. А. Кемєня, професора-патологоанатома, українського патріота-націоналіста, заступника голови Вінницької міської управи (07.1941 – 05.1942) Г. С. Махулька-Горбачевича та багатьох інших представників найгуманнішої професії. Зацікавить читача і розповідь про вигадану спецслужбами сіоністську організацію «Гехалуц» та характеристика державотворчої діяльності Б. Хмельницького у творчій спадщині Д. Донцова. Крім цього, у книзі

вміщено низку невідомих архівних документі про одного з героїв книги, – професора Г. С. Махулька-Горбацевича.

Здирко Л. І., Лінецький Ю. М., Пастушенко В. М. Івашківці – подільська квітка України / Л. І. Здирко, Ю. М. Лінецький, В. М. Пастушенко. – Вінниця: Меркьюрі-Поділя, 2017. – 292 с.

Книга розповідає про мальовниче подільське село Івашківці, що в Шаргородському районі Вінницької області.

Знаменні і пам'ятні дати Вінниччини 2018 року: хронологічний довідник / уклад.: Г. М. Авраменко, О. Ю. Антонюк; ред. С. В. Лавренюк; відп. за вип. Н. І. Морозова; Упр. культури і мистецтв Вінницької облдержадміністрації; Вінницька ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва. – Вінниця, 2017. – 272 с.

У хронологічному довіднику вміщено довідково-бібліографічні матеріали до ювілейних дат Вінниччини 2018 року.

Традиційне щорічне видання розраховане на різні категорії споживачів краєзнавчої інформації, які зацікавлені у вивченні та поширенні краєзнавчих знань.

Костянтин Матушак, Олексій Ісаченко. Зернини пам'яті людської (з історико-краєзнавчої спадщини сальчан) / Костянтин Матушак, Олексій Ісаченко. – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2017. – 428 с.

Це документальна розповідь про історичне минуле чи не найбільшого села у Хмільницькому районі – Сальниці. Скориставшись історичними джерелами та спогадами старожилів, автори у доступній формі доповіли про це читачу, дотримуючись хронології.

Багато уваги відведено Сальницькій середній школі, з якої вийшли на шлях науки тисячі випускників, у тому числі чудовий ліричний поет Ярослав Шпорта.

У книзі звеличено також подвиг Героя Радянського Союзу Флора Столярука.

Кушнір А. Г. Від поселення Іржавенці до Козлова на Дністрі: історія села Козлова Могилів-Подільського району Вінницької області / Анатолій Кушнір. – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2017. – 172 с.

Короткий нарис історії маленького подільського села, який зачаровує нас своїм тисячолітнім минулим і людьми, які творять сьогоднішня. Епоха трипільської культури і сучасне сільськогосподарське виробництво; колишня стихія річки Дністер і грандіозний гідрокомплекс Новодністровської ГЕС; старовина і новітня культура, моральні устої і традиції. І все це, по мірі можливостей, відображено в долі сільського жителя: роки, події і долі багатьох поколінь.

Микола Гончаренко. Життя прожити – не поле перейти / За ред. Г. О. Погончика. – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2017. – 344 с.

Важке дитинство, колективізація, голодомор 1932 – 1933 рр., політичні репресії 30-х років XX століття, участь радянської армії у визвольному поході в Європу під час Другої світової війни, повоєнна відбудова, робота в школі – ці теми викладено у спогадах мешканця с. Поташня Бершадського району М. Ф. Гончаренка, написаних на основі реальних подій та фактів.

Микола Дорош. Битва на Синіх Водах – локшина на вуха. Битва на Синій Воді 1362 р. – наукова правда заради майбутнього / Микола Дорош. – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2017. – 60 с.

Багато років триває полеміка стосовно локалізації місця битви 1362 року русько-литовського війська на чолі з князем Ольгердом (Альгірдасом) і з татарськими ордами ханів Котлубуга, Качибея і Дмитра-Солтана на річці Синя Вода. Чимало дослідників робили спробу об'єктивно висвітлити місце, причини та перебіг подій.

У своїй переробленій і доповненій книзі автор більш повно проливає світло на непросту проблему, показує найбільш реальне місце вікопомної битви, наводить прямі і непрямі аргументи та документальні підтвердження доленосної події української давнини.

Книга стане в нагоді науковцям, учителям, студентам, краєзнавцям, усім, хто цікавиться історією нашої Батьківщини, кому дорога не вигадана, а справжня, реальна картина українського минулого.

Михайло Пащенко. Легенди Вінниці. – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2017. – 508 с.

Мурованокуриловеччина від давнини до сучасності: Фотоальбом / Автори текстів: Володимир Ревуцький, Тамара Леванчук, Зінаїда Петравчук; фото Сергія Пушкаря, Володимира Сауляка, Олександри Мартиненко; редколегія: Валентина Веклюк, Тетяна Тарановська, Тамара Левинчук, Зінаїда Петравчук, Віталій Сопотницький. – Вінниця: ТОВ «Консоль», 2017. – 96 с.

Фотоальбом – це своєрідне вікно в історію та сьогодення мальовничого краю. Знайомство з подіями, що визначили його долю, з пам'ятками історії та культури, з видатними людьми краю та славетними земляками, які своєю працею і натхненням прославляють Мурованокуриловеччинку, допоможуть читачам відкрити та глибше пізнати один із найчарівніших куточків Поділля.

Нагребецький А. Н. Сторінки історії Пеньківки Мурафської (1717 – 2017 рр.) / Анатолій Нагребецький. – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2017. – 520 с.

У перенасичених подіями та інформацією світі з'явилася ще одна книга. Для когось це звичайне явище, але для людей, сповитих любов'ю до свого Шаргородського краю, це ще одна спроба доторкнутися до вічності, до загадок минулого, до гордості за багате на події село, що відбувалися напротязі понад трьох століть, і людей, яких воно вивело у світ.

Книгу варто прочитати учням, студентам, учителям, історикам, краєзнавцям та всім тим, чиє коріння роду було чи є тепер у цьому чудовому подільському селі з красивою назвою Пеньківка Мурафська.

Олександр Дьомін. Маловідомі сторінки історії Бершаді: Історико-краєзнавчий нарис / Олександр Дьомін. – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2017. – 52 с.

В історико-краєзнавчому нарисі йдеться про маловідомі факти з історії міста Бершадь: про князів Збаразьких, які мали великий вплив на забудову містечка, про фортецю Бершадь, про маєток Мошинського-Юревича, про їхню каплицю, якій у 2018 році

виповниться 170 років, про карту Бершаді 1913 року та про річку Бершадку.

Сергій Гальчак. Поділля в роки Другої світової війни (1939 – 1945): Монографія. – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2017. – 656 с.

У монографії досліджуються події, які відбувалися на теренах Поділля в роки Другої світової війни, внесок подолян у Перемогу.

Для широкого кола читачів.

Ресент О. П., Рекрут В. П. Нариси життя Літинщини 1917 – 1921 рр.: революційні події та повсякденність; наук. ред. акад. В. А. Смолій. – К.: Інститут історії України НАН України, 2017. – 298 с.

У нарисах з історії Літинщини за різних політичних режимів 1917 – 1921 рр. висвітлено перебіг революційних подій та повсякденного життя населення краю. Простежено суспільно-політичні й соціально-економічні зміни у часи Української Центральної Ради, гетьманату Павла Скоропадського, Директорії УНР, більшовицької влади. Показано настрої та очікування мешканців, громадське життя різних соціальних верств населення. Окрему увагу приділено розвитку національно-культурної та освітньої сфери Літинщини, участі у цих процесах кооперативних та земських організацій. Видання розраховане на науковців, краєзнавців, викладачів, студентів та всіх, хто цікавиться історією України, Поділля й Літинщини на початку ХХ ст.

Тетяна Петрівна Пірус. З любов'ю до рідної землі: біобібліографічний покажчик / ВДПУ ім. М. Коцюбинського, Бібліотека; уклад., відп. за вип. В. С. Білоус. – Вінниця, 2017. – 48 с. – (Педагогі Віниччини).

Біобібліографічний покажчик містить основні друковані праці члена Національної спілки краєзнавців України Т. П. Пірус та матеріали про її педагогічну, краєзнавчу, етнологічну, дослідницьку діяльність, а також деякі біографічні дані та світлини.

Видання розраховане на фахівців галузі історії, культурології, народознавства, краєзнавства. Цікаве для освітян, науковців та

будь-якої пересічної людини, небайдужої до історії свого краю, свого коріння.

Юрій Легун (автор-упорядник). Топографічний опис Подільської губернії 1799 р. Вінницький, Ямпільський, Брацлавський повіти. – Вінниця: ТОВ Нілан-ЛТД, 2017. – 396 с.

Вінниця – тимчасова столиця УНР / Укладач О. Федоришен. – Вінниця, 2017. – 6 с. [Буклет].

* * *

Вінницька Катинь (до 80-х роковин трагічних подій на Вінниччині) / Матеріали міжнародної наукової історико-краєзнавчої конференції, 28 – 29 жовтня 2017 р., м. Бар / Редколегія: С. Д. Гальчак (голова), М. Д. Медведєва (секретар), А. В. Войнаровський, К. В. Завальнюк, А. К. Лисий, М. Міхальська, А. П. Ратинська. – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2017. – 112 с.

Вінниччина: Минуле та сьогодення. Краєзнавчі дослідження. Матеріали XXVIII Всеукраїнської наукової історико-краєзнавчої конференції. 30 листопада 2017 р., м. Вінниця / Ред. колегія: Ю. А. Зінько (відповід. редактор), А. В. Войнаровський (відповід. секретар), А. І. Безуглий, С. М. Василюк, К. І. Висоцька, С. Д. Гальчак, С. О. Гусєв, Т. Р. Кароєва, О. А. Коляструк, П. М. Кравченко, О. В. Крученко, О. І. Криворучко, Ю. В. Легун, І. В. Мазур, О. А. Мельничук, І. М. Романюк, О. Ю. Федоришин. – Житомир: Вид. О. О. Євенюк, 2017. – 328 с.

Друга Мурованокуриловецька науково-краєзнавча конференція / Матеріали конференції, 22 – 23 вересня 2017 р., смт Муровані Курилівці / Ред. кол.: С. Д. Гальчак (голова), Л. Б. Баженов (співголова), Ю. А. Зінько (співголова), В. В. Войтович (відп. секретар), І. М. Романюк, А. В. Войнаровський, Г. І. Денисик, С. В. Терський, І. П. Гончар. – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2017. – 472 с.

Журналістика й мистецтво слова: збірник наукових статей / Ред. кол.: Володимир Каленич (гол. редактор), Сергій Гальчак, Ві-

талій Гандзюк, Максим Карась, Уляна Лешко; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. – Вип. 9. – Вінниця: ФОП Корзун Д. Ю., 2017. – 220 с.

Книга Пам'яті України. Дзвони пам'яті Чорнобиля: Вінницька область / Обласна редакційна колегія: Крученюк О. В. (голова), Бойчук М. П. (заст. голови), Василюк С. М. (заст. голови), Харчук В. Є. (відп. секретар), Гальчак С. Д. та ін. – Упорядники: Харчук В. Є. (кер.), Боровик Г. В., Деркач М. В. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. – 240 с.

Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Історія. Вип. 25. Збірник наукових праць / За заг. ред. проф. О. А. Мельничука / Ред. кол.: О. А. Мельничук (гол. редактор), Ю. А. Зінько (заст. гол. редактора), А. В. Войнаровський (відп. секретар), С. Д. Гальчак, В. М. Даниленко, О. В. Коляструк та ін. – Вінниця: ФОП Корзун Д. Ю., 2017. – 442 с.

Перша Чернівецька наукова історико-краєзнавча конференція, присвячена 100-річчю Української революції 1917 – 1921 рр. / Матеріали конференції, 6 жовтня 2017 р., смт Чернівці / Ред. колегія: Ю. А. Зінько (голова), С. Д. Гальчак (співголова), А. В. Войнаровський (відповідальний секретар), Ю. С. Земський, О. А. Коляструк, О. І. Криворучко, Ю. В. Легун, О. А. Мельничук, І. М. Романюк. – Вінниця: ПП Балук І. Б., 2017. – 396 с.

Подільська регіональна лексикологія: стан та перспективи: Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих учених (м. Вінниця, 6 – 7 квітня 2017 р.) / Відп. І. І. Гороф'янюк; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2017. – 306 с.

Синьоводська битва 1362 року і утвердження Коріатовичів на Поділлі – могутній поштовх до розвитку та європейської інтеграції краю: Матеріали міжнародної наукової конференції, м. Вінниця,

24 листопада 2017 р. / Відп. ред. С. Д. Гальчак. – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2017. – 184 с.

Стельмах Михайло у новітніх парадигмах наукового знання: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 105-річчю від дня народження письменника / гол. ред. О. М. Куцевол [та ін.]. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2017. – 288 с.

Україна – Польща: історичне сусідство. Матеріали міжнародної наукової конференції 19 – 20 травня 2017 р. / Ред. кол.: Ю. А. Зінько, О. А. Мельничук та ін. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. – 414 с.

Шоста Могилів-Подільська науково-красознавча конференція / Матеріали конференції, 27 – 28 жовтня 2017 р., м. Могилів-Подільський – м. Вінниця / Ред. колегія: С. Д. Гальчак (голова), Л. В. Баженов (співголова), Ю. А. Зінько (співголова), В. В. Войтович (відповідальний секретар), П. П. Брицький, А. В. Войнаровський, С. В. Терський, І. М. Романюк. – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2017. – 436 с.

ЗМІСТ

Звернення учасників VI з'їзду Національної спілки краєзнавців України до української громадськості.....	3
2016 р.	5
Книги краєзнавців Вінниччини, видані в 2016 році.....	55
2017 р.	69
Книги краєзнавців Вінниччини, видані в 2017 році	185

Науково-краєзнавче видання

Гальчак Сергій Дмитрович,
автор-упорядник

**З любов'ю до малої батьківщини:
діяльність Вінницької обласної організації Національної
спілки краєзнавців України (2016 – 2017 рр.)
(Записки з щоденника)
Книга 2.**

Комп'ютерний набір
О. С. Гальчака

Видавець: ПП Балюк І. Б.

Свідectво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2524 від 13.06.2006
Здано у виробництво 03.01.2018
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman
Ум. друк. арк. 12,75.
Друк офсетний. Наклад 100 прим. Зам. 9.
Друк ТОВ “Меркьюрі-Поділля”
Тел. / факс: (0432) 52-08-02